

T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı

Türkçe Eğitimi Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**BİLİM ÇOCUK DERGİSİNDEKİ ETKİNLİKLERİN YENİLENMİŞ BLOOM
TAKSONOMİSİNE GÖRE İNCELENMESİ**

Şura KARACA
ORCID: 0000-0002-8135-5692

Danışman
Prof. Dr. Osman UYANIK
ORCID: 0000-0001-9793-1407

Konya – 2022

ÖN SÖZ

Çocuk dergileri; etkinlikleriyle, sürpriz hediyeleriyle, sunduğu ilginç bilgileriyle çocuğun gönlünü kazanmaktadır. Çocuklar sevdikleri ve takip ettikleri dergiye kitapçılardan veya gazete bayilerinden ulaşabilmekte, dergiyi internet üzerinden alabilmekte, dergiye abone olarak evine getirebilmektedir. Gelişen teknoloji ile birlikte dergiler elektronik ortamda yayımlanmaya başlamıştır. Bilim Çocuk dergisi hem basılmakta hem de elektronik ortamda yayımlanmaktadır. Günümüzde çocukların rahat bir şekilde erişebildiği çocuk dergilerinin nitelikli olması oldukça önemlidir. Bu çalışmadaki amaçlardan biri; Bilim Çocuk dergisindeki etkinliklerin tema ve öğrenme alanları açısından niteliğini tespit etmektir.

Çalışmanın “Giriş” bölümünde araştırmanın konusuna giriş yapılmış; araştırmanın problem durumu, amacı ve öneminden bahsedilmiş; araştırmanın sayıltılarına, sınırlılıklarına ve araştırmada bulunan kavramların tanımlarına değinilmiştir. “Kavramsal Çerçeve ve İlgili Araştırmalar” bölümünde; çocuk, edebiyat ve çocuk edebiyatı kavramları üzerinde durulmuş, çocuk edebiyatının ortaya çıkma süreci anlatılmış, çocuk dergilerinin tarihinden, niteliklerinden ve temalarından bahsedilmiş, elektronik dergilerin özellikleri anlatılmış ve Bilim Çocuk dergisi tanıtılmıştır. Aynı zamanda öğrenme alanlarına değinilmiş, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor taksonomilerin özellikleri belirtilmiştir. Alan yazındaki benzer çalışmalar incelenmiştir. “Yöntem” bölümünde araştırmanın modeli, evreni ve örneklemeden, veri toplama araçları ile verilerin toplanması ve analizinden bahsedilmiştir. “Bulgular” bölümünde yapılan araştırmanın verileri tablolaştırılarak açıklanmıştır. “Sonuç ve Öneriler” bölümünde çalışma sonuca bağlanmış ve sonuçtan yola çıkılarak önerilerde bulunulmuştur.

Yüksek lisans eğitimim boyunca bilgisini ve desteğini asla esirgemeyen, her konuda yardım eden kıymetli danışmanım Sayın Prof. Dr. Osman UYANIK’a değerli hocam Sayın Doç. Dr. Derya YILDIZ’a teşekkürlerimi sunarım. Süreç boyunca bana destek olan ve samimiyetle yaklaşan arkadaşlarım ve meslektaşlarım Şerife BAKIRCI, Esra ODUNCU ve Büşra ŞEN’e; her zaman ve her konuda yanımda olan, kararlarımı yüreğinden destekleyen canım aileme teşekkür ederim.

Şura KARACA

Haziran 2022

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iii
TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU	v
BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ	vi
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	vii
TABLolar DİZİNİ	ix
ŞEKİLLER DİZİNİ	xii
ÖZET	xiii
ABSTRACT	xiv
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	3
1.1.1. Alt problemler	3
1.2. Araştırmanın Amacı.....	4
1.3. Araştırmanın Önemi.....	4
1.4. Sayıtlar.....	5
1.5. Sınırlılıklar	5
1.6. Tanımlar.....	5
2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	8
2.1. Çocuk, Edebiyat, Çocuk Edebiyatı ve Çocuk Edebiyatının Ortaya Çıkışı	8
2.2. Elektronik Çocuk Yayıncılığı	10
2.3. Çocuk Dergileri.....	11
2.3.1. Çocuk dergilerinin tarihsel gelişimi	11
2.3.2. Çocuk dergilerinin nitelikleri	13
2.3.3. Çocuk dergilerinde tema	15
2.3.4. Bilim Çocuk dergisi	15
2.4. Öğrenme Alanları Taksonomisi.....	17
2.4.1. Bilişsel alan ve Yenilenmiş Bloom Taksonomisi	18
2.4.2. Duyuşsal alan ve Krathwohl, Bloom ve Masia Duyuşsal Alan Taksonomisi	20
2.4.3. Psikomotor alan ve Simpson Psikomotor Alan Taksonomisi	21
2.5. İlgili Araştırmalar.....	22
2.5.1. Doktora tezleri.....	22
2.5.2. Yüksek lisans tezleri.....	23
2.5.3. Makaleler.....	25
3. YÖNTEM.....	27
3.1. Araştırmanın Modeli.....	27

3.2.	Araştırmanın Evreni ve Örneklemi	27
3.3.	Veri Toplama Araçları	27
3.4.	Verilerin Toplanması	28
3.5.	Verilerin Analizi	28
4.	BULGULAR	29
4.1.	Dergideki Bölümler: Derginin Ön ve Arka Kapağı, Dergideki Metinler, Dergideki Etkinlikler ve Derginin Eki	29
4.1.1.	Derginin ön ve arka kapağı	29
4.1.2.	Derginin içindeki bölümler	29
4.1.3.	Derginin ekleri.....	34
4.2.	Etkinliklerin Dağılımı	35
4.3.	Etkinlikteki Soruların Dağılımı.....	38
4.4.	Etkinlikteki Soruların Tema Dağılımı	40
4.5.	Etkinlikteki Soruların Öğrenme Alanlarına Göre Dağılımı.....	53
4.5.1.	265 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı.....	56
4.5.2.	266 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı.....	57
4.5.3.	267 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı.....	59
4.5.4.	268 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı.....	60
4.5.5.	269 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı.....	62
4.5.6.	270 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı.....	63
4.5.7.	271 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı.....	65
4.5.8.	272 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı.....	66
4.5.9.	273 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı.....	68
4.5.10.	274 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı.....	70
4.5.11.	275 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı.....	71
4.5.12.	276 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı.....	73
5.	SONUÇ VE ÖNERİLER	75
6.	KAYNAKLAR.....	87
7.	EKLER.....	93

TEZ ÇALIŞMASI ORJİNALLİK RAPORU

Bilim Çocuk Dergisindeki Etkinliklerin Yenilenmiş Bloom Taksonomisine Göre İncelenmesi başlıklı tez çalışmamın toplam **112** sayfalık kısmına ilişkin, 21/07/2022 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **% 13** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil
8. 7 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

22/07/2022

Şura KARACA

Prof. Dr. Osman UYANIK

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

22/07/2022

Şura KARACA

SİMGELER VE KISALTMALAR

Simgeler

f : frekans

%: yüzde

Kısaltmalar

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

TDK: Türk Dil Kurumu

TRT: Türk Radyo Televizyon Kurumu

TÜBİTAK: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu

vb.: ve benzeri

vd.: ve diğerleri

TABLolar DİZİNİ

Tablo 4.1. Dergi bölümlerinin toplam sayısı ve yüzdellikleri.	29
Tablo 4.2. Dergi bölümlerinin toplam sayfa sayıları ve yüzdellikleri.	30
Tablo 4.3. Bilim Çocuk dergisinin 276. sayısında yer alan sabit köşeler.	31
Tablo 4.4. İncelenen dergilerin yanında verilen ekler.	34
Tablo 4.5. Etkinliklerin dağılımı.	35
Tablo 4.6. Etkinliklerdeki soru sayıları ve yüzdellikleri.	38
Tablo 4.7. İncelenen dergilerdeki temalar ve soru dağılımları.	40
Tablo 4.8. 265. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı.	42
Tablo 4.9. 266. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı.	43
Tablo 4.10. 267. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı.	44
Tablo 4.11. 268. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı.	45
Tablo 4.12. 269. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı.	45
Tablo 4.13. 270. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı.	46
Tablo 4.14. 271. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı.	47
Tablo 4.15. 272. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı.	48
Tablo 4.16. 273. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı.	49
Tablo 4.17. 274. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı.	50
Tablo 4.18. 275. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı.	51
Tablo 4.19. 276. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı.	52
Tablo 4.20. Soruların Bloom Taksonomisi'ne göre dağılımı.	54

Tablo 4.21. 265. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.	56
Tablo 4.22. 265. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.	56
Tablo 4.23. 265. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.	57
Tablo 4.24. 266. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.	57
Tablo 4.25. 266. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.	58
Tablo 4.26. 266. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.	58
Tablo 4.27. 267. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.	59
Tablo 4.28. 267. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.	60
Tablo 4.29. 267. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.	60
Tablo 4.30. 268. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.	60
Tablo 4.31. 268. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.	61
Tablo 4.32. 268. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.	61
Tablo 4.33. 269. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.	62
Tablo 4.34. 269. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.	63
Tablo 4.35. 269. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.	63
Tablo 4.36. 270. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.	64
Tablo 4.37. 270. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.	64
Tablo 4.38. 270. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.	64
Tablo 4.39. 271. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.	65
Tablo 4.40. 271. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.	66
Tablo 4.41. 271. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.	66

Tablo 4.42. 272. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.	67
Tablo 4.43. 272. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.	67
Tablo 4.44. 272. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.	68
Tablo 4.45. 273. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.	68
Tablo 4.46. 273. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.	69
Tablo 4.47. 273. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.	69
Tablo 4.48. 274. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.	70
Tablo 4.49. 274. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.	70
Tablo 4.50. 274. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.	71
Tablo 4.51. 275. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.	71
Tablo 4.52. 275. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.	72
Tablo 4.53. 275. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.	72
Tablo 4.54. 276. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.	73
Tablo 4.55. 276. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.	73
Tablo 4.56. 276. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.	74

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 4.1. Soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı.....	53
Şekil 7.1. 268. sayıdaki Bilim Çocuk bilgi kartlarının ön yüzü.....	93
Şekil 7.2. 268. sayıdaki Bilim Çocuk bilgi kartlarının arka yüzü	94
Şekil 7.3. Bilim Çocuk dergisinin 273. sayısında verilen bulmaca kitapçığı.....	95
Şekil 7.4. Bilim Çocuk dergisindeki bilişsel basamaklarla ilgili örnek sorular	96
Şekil 7.5. Bilim Çocuk dergisindeki duyuşsal alanın tepkide bulunma basamağı ile ilgili örnek soru	97
Şekil 7.6. Bilim Çocuk dergisinde psikomotor alanın kılavuzla yapma basamağı ile ilgili örnek soru	98

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Türkçe Eğitimi Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

BİLİM ÇOCUK DERGİSİNDEKİ ETKİNLİKLERİN YENİLENMİŞ BLOOM TAKSONOMİSİNE GÖRE İNCELENMESİ

Şura KARACA

Çocuk dergileri, çocuğun güncel bilgileri takip etme, yeni bilgi öğrenme, eğlenme ihtiyaçlarını gideren dil sevgisi kazandıran bilişsel duyuşsal ve psikomotor öğrenme becerilerini geliştiren süreli yayınlardır. Bu dergilerin içerisinde çocuğa edebi zevk kazandırmaya, genel kültürünü artırmaya yönelik metinler ile çocuğu aktif kılmaya, eğlendirmeye yönelik etkinlikler bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı; TÜBİTAK destekli Bilim Çocuk dergisinin bölümlerini, etkinliklerin sayılarını ve dağılımlarını, soruların sayılarını ve dağılımlarını belirlemek; dergide yer alan soruları temalarına, öğrenme alanlarına göre incelemek; temaların çocuğa uygunluğuna bakmak; öğrenme alanlarının sorularda aktif bir şekilde kullanılıp kullanılmadığını tespit etmektir. Yapılan çalışma, nitel bir çalışma olup doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. 2020 yılında yayımlanan Bilim Çocuk dergilerinin tamamı bu çalışmada incelenmiştir. Dergi bölümleri ayrıntısıyla incelenerek “Ön ve Arka Kapak”, “Derginin İçi” ve “Dergi Eki” olmak üzere üç bölüme ayrılmıştır. Derginin içindeki bölümler “Metin Bölümü”, “Metin -Etkinlik Bölümü” ve “Etkinlik Bölümü” olmak üzere üç başlıkta sınıflandırılmıştır. Ayrıca derginin içinde olan ve her dergide bulunan sabit köşeler ayrıntısıyla incelenmiştir. Dergide bulunan etkinlikler “Metin İçi Etkinlikler”, “Metin Dışı Etkinlikler”, “Arka Kapaktaki Etkinlikler” ve “Dergi Ekindeki Etkinlikler” şeklinde dörde ayrılmıştır. Bu bölümlerde bulunan etkinliklerin sayıları ve etkinliklerde bulunan soru sayıları tespit edilerek tablolara aktarılmıştır. Derginin etkinliklerinde yer alan soruların temaları belirlenmiş, aynı zamanda bu sorular Yenilenmiş Bloom Taksonomisi’ne, Krathwohl, Bloom ve Masia’nın Duyuşsal Alan Taksonomisi’ne, Simpson’un Psikomotor Alan Taksonomisi’ne göre incelenmiştir.

Bu çalışmanın sonucunda derginin bölümleri tespit edilmiş, dergi etkinlikleri ayrıntısıyla incelenmiştir. İncelenen dergi sayılarında toplam 284 etkinlik bulunmakta, bu etkinliklerin 156’sı derginin sabit köşesinde yer almaktadır. Yapılan çalışmada oluşturulan sınıflandırmaya göre etkinliklerin en fazla bulunduğu bölüm; “Metin Dışı Etkinlik” bölümüdür. Etkinliklerin içerisinde toplam 402 soru bulunmaktadır. Çalışmadaki sınıflandırmaya göre soruların en fazla yer aldığı bölüm “Metin Dışı Etkinlikteki Sorular” bölümüdür. 402 sorudan 366 sorunun teması bulunmakta, 24 sorunun temasında sınırlama yapılmamakta, 12 sorunun ise teması bulunmamaktadır. Teması bulunan sorular, 31 farklı temaya dâhil edilmiştir. Bu temalar arasında en çok kullanılan tema, “Hayvanlar” temasıdır. Soruların 277’si bilişsel alanda, 81’i psikomotor alanda, 7’si duyuşsal alanda, 32’si hem bilişsel hem de duyuşsal alanda, 5’i bilişsel ve psikomotor alanda yer almaktadır. İncelenen dergi sayılarında Yenilenmiş Bloom Taksonomisi’nin her basamağına yönelik soru bulunmakla birlikte en fazla kullanılan basamağı “hatırlama” basamağıdır. Krathwohl, Bloom ve Masia’nın Duyuşsal Alan Taksonomisi’nde ise sadece “tepkide bulunma” basamağı kullanılmıştır. Simpson’un Psikomotor Alan Taksonomisi’nde, “kılavuzla yapma”, “mekanikleşme”, “beceri hâline getirme” ve “yaratma” basamaklarına yönelik sorular bulunmaktadır. Psikomotor alanda en fazla kullanılan basamak “kılavuzla yapma” basamağıdır.

Anahtar Kelimeler: Çocuk dergileri, Bilim Çocuk, Bilişsel alan, Duyuşsal alan, Psikomotor alan.

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Turkish and Social Sciences Education
Turkish Education Program
Master Thesis

ANALYZİNG ACTIVITIES AT SCIENCE KIDS MAGAZINE ACCORDING TO BLOOM’S REVISED TAXONOMY

Şura KARACA

Children's magazines are periodicals that improve the child's cognitive, affective and psychomotor learning skills, which meet the child's needs for following up-to-date information, learning new information, and having fun. These magazines include texts aimed at bringing literary pleasure to the child, increasing his general culture, and activities aimed at making the child active and entertaining. The aim of this study; To determine the sections, the number and distribution of activities, the number and distribution of questions in the “Science Kids” magazine supported by TÜBİTAK; to examine the questions in the magazine according to their themes and learning areas; looking at the relevance of the themes to the child; to determine whether the learning areas are used actively in the questions. The study was a qualitative study and document analysis method was used. All of the "Science Kids" magazines published in 2020 were examined in this study. The magazine sections were examined in detail and divided into three sections as “Front and Back Cover”, “Inside of the Magazine” and “Magazine Supplement”. The sections in the magazine are classified under three headings as “Text Section”, “Text-Activity Section” and “Activity Section”. In addition, the fixed corners in the magazine and in each magazine were examined in detail. The activities in the magazine are divided into four as “In-text Activities”, “Extra-Text Activities”, “Activities on the Back Cover” and “Activities in the Journal Supplement”. The number of the activities in these sections and the number of questions in the activities were determined and transferred to the tables. The themes of the questions in the activities of the magazine were determined, and at the same time, these questions were examined according to the Revised Bloom Taxonomy, the Affective Domain Taxonomy of Krathwohl, Bloom and Masia, and Simpson's Psychomotor Domain Taxonomy.

As a result of this study, the sections of the magazine were determined and the magazine activities were examined in detail. There are a total of 284 events in the magazine issues examined, 156 of these events are in the fixed corner of the magazine. According to the classification created in the study, the section with the highest number of activities; According to the classification created in the study, the section with the highest number of activities is the “Non-text Activities” section. There are a total of 402 questions in the activities. According to the classification in the study, the section with the most questions is "Questions in Non-Text Activity". There are 366 themes out of 402 questions, there is no limitation in the themes of 24 questions, and 12 questions do not have a theme. The themed questions were included in 31 different themes. The most used theme among these themes is the "Animals" theme. 277 of the questions are in the cognitive domain, 81 in the psychomotor domain, 7 in the affective domain, 32 in both cognitive and affective domains, and 5 in the cognitive and psychomotor domain. Although there are questions for each step of the Revised Bloom Taxonomy in the reviewed journal issues, the most used step is the "remember" step. In the Affective Domain Taxonomy of Krathwohl, Bloom and Masia, only the "responding" step is used. In Simpson's Psychomotor Domain Taxonomy, there are questions for the steps of "guided response", "mechanism", "complex overt response" and "origination". The most used step in the psychomotor domain is the "guided response" step.

Keywords: Children's magazines, Science Kids, Cognitive domain, Affective domain, Psychomotor domain.

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

Toplumunu şekillendiren, toplumun geleceğine yön veren çocuklardır. Bu sebeple çocukların iyi bir eğitim-öğretim alması oldukça önemlidir. Çocuklar, doğduğu andan itibaren bazı bilgileri ailesiyle, çevresiyle ve arkadaşlarıyla kurduğu iletişim sayesinde yaşayarak öğrenir. Okula gitmeye başladıklarındaysa genel kültürlerini ve yeteneklerini artırır. Fakat okulda öğrenilen bilgilerin farklı kaynaklarla desteklenmesi veya çeşitlendirilmesi gerekmektedir. Bu kaynaklardan biri de edebiyat ürünleridir.

Çocuk edebiyatı, çocuğa dilini sevdiren, edebî zevk kazandıran, yeni bilgiler edindiren, hayal gücü ile dilini bunun yanında duygu ve düşünme becerisini geliştiren, kendini ifade etmeyi öğreten, çocuğun hayatında muhakkak olması gereken bir sanat dalıdır. Sarıyüce'ye (2012) göre çocuğa kişiliğini tanımayı ve geliştirmeyi, boş zamanını değerlendirmeyi, duygu dünyasını oluşturmayı, yaşamı, anadilini öğreten edebiyattır. Şimşek (2011), edebiyatın, çocukta zekâ, muhakeme yeteneği, hayal gücü, problem çözme becerisi gibi bilişsel yönleri geliştirdiğini savunur.

Çocuklara okuma sevgisi ve alışkanlığı kazandırmak, çocuk edebiyatının temel işlevlerindedir. Bu sebeple çocuk edebiyatı ürünleri, çocuk- edebiyat- sanat etkileşimini iyi sağlayabilmeli, çocuklara okuma kültürünü kazandırabilmelidir. Çocuk edebiyatı ürünleri çocuklara, çocuk edebiyatı ürünlerinde yer alan resimlerin ve metinlerin iletilerini tanımaya ve anlamaya yönelik bilişsel ve duyuşsal boyutlu davranışları uygulayabileceği ve sınyayabileceği imkânlar sunmalıdır (Sever, 2003).

Günümüzde çocuk edebiyatında hikâyeye, masal, şiir, fıkra gibi çeşitli edebî türler bulunmaktadır. Hikâyeye ve roman ile çocuklara gerçek dünyada olan veya olabilecek olaylar yansıtılmakta, biyografi ve gezi yazısı ile çocukların bilgileri artırılmaktadır. Masal ve fablda bulunan olağanüstülüklerle çocukların hayal güçleri genişletilmekte; şiir, bilmece ve tekerlemelerde ses benzerlikleri kullanılarak çocuğun dilin ahengini keşfetmesi sağlanmaktadır. Tiyatro ile çocuğa rol yapma, empati kurma öğretilmekte; atasözü ve deyimde dilin derinliği gösterilmektedir. Anı ve günlük ile hayattaki günlük olayların da anlatılabileceği gösterilmekte ve çocuk, yazmaya teşvik edilmekte; fıkra ile çocuk güldürülmektedir. Bu türlerin tamamı kitaplaştırılabilir. Aynı zamanda şiir, bilmece, tekerleme, hikâyeye, fıkra gibi bazı türler çocuk gazete ve dergilerinde yayımlanabilir.

Yılar ve Celepoğlu'na (2015) göre bir hafta, on beş gün veya bir aylık srelerde yayımlanan ocuk dergileri çocukların ilgisini çeken güncel haber, olay veya bilimsel gelişmeleri içermektedir. Cullinan (1990) ocuk dergilerinin geçmişten günümüze kadar bütün gelişmeleri aktarabileceğini belirtmiştir. ocuk gazete ve dergilerinin içerisindeki bilgiler resimlerle desteklenerek aktarılmakta, bulmacalar ve sorularla çocuğun merak duygusu canlandırılmakta ve kendini ifade etmesi sağlanmakta, dergilerde verilen etkinliklerle çocuğun kesme, çizme gibi el becerilerinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

ocuk dergileri yayımlarken dikkat edilmesi gereken birçok husus olduğundan, ocuk dergisi oluşturmak oldukça zor bir iştir. Yalçın ve Aytas'a (2016) göre dikkat edilecek temel noktalardan birisi çocuğun zihinsel, fiziksel ve duygusal yapılarının yaş grupları içerisinde gelişmesi ve değişmesidir. ocuk dergileri oluşturulurken çocukların yaş aralığı, cinsiyeti, ilgi alanındaki temalar dikkat edilecek bazı kıstaslardandır.

ocuk dergileri genellikle belirli yaş aralığındaki çocuklara hitap etmektedir. 2-7 yaş, 7-12 yaş, 7-14 yaş aralıkları, dergiler için belirlenen bazı yaş aralıklarındandır. Bu yaş aralıkları doğrultusunda kız ve erkek okuyucuların ilgi alanları göz önünde bulundurularak temalar belirlenmekte, belirlenen temalar doğrultusunda konular seçilmektedir.

Nitelikli ocuk dergileri genellikle metinler ve etkinliklerden oluşmaktadır. Bazı dergilerde etkinlik sayıları metinlerden fazlayken, bazı dergilerde metin sayıları etkinliklerden fazladır. Metin ve etkinlikler belirlenen temalar doğrultusunda bütünlük oluşturmaktadır.

İyi bir ocuk dergisi, birden fazla beceriyi geliştirmeye yöneliktir. Çocuğun bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerini aktifleştiren dergilerin nitelikli dergi olduğu söylenebilir. Bu sebeple dergide yer alan metinlerden ve etkinliklerden çocuğun bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerini geliştirmesi beklenir.

Bloom ve arkadaşlarının oluşturduğu ğrenme Alanları Taksonomisi'nde bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlara değinilir. Bloom ve arkadaşları bilişsel ve duyuşsal alanla ilgili ayrı ayrı taksonomi oluştururken psikomotor alanla ilgili özel bir taksonomi oluşturmamıştır. Psikomotor alanla ilgili en yaygın taksonomi Simpson'un taksonomisidir. ğrenme alanlarından oluşturulan bu taksonomiler herhangi bir lme aracının hangi beceriye yönelik olduğunun bulunmasına ve becerilerin sınırlandırılmasına yardımcı olmaktadır.

1.1. Problem Durumu

Temizyürek, Şahbaz ve Gürel'e (2021) göre çocuk dergileri çocuğa güncel ile bağı kurmasını sağlarken eğitici ve eğlendirici özelliklerini içinde barındırır. Çocuk dergileri içerisindeki metinler ve etkinliklerle çocukları güncel hayat konusunda bilgilendirmektedir. Aynı zamanda da içerisindeki ilginç bilgilerle, farklı metin türleriyle, aktivite önerileriyle veya sunduğu aktivitelerle onu eğlendirmektedir.

Çocuk dergilerindeki temalar seçilirken çocuğun ihtiyacına yönelik temalar seçilmelidir. Güncellik, hitap ettiği yaş grubu, cinsiyet faktörü gibi unsurlar dikkate alınmalıdır. Bu temalar çocuğun ilgisi ve dikkatini çekebilmeli, çocuğu okuma ve aktivite yapmaya yönlendirebilmelidir.

Çocuk dergilerindeki metinler ve etkinlikler; çocukların bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerinin gelişmesine katkı sağlamalı, tüm becerilerini aktifleştirmelidir. Öğrenme alanlarında bulunan basamaklardan yararlanarak çocukları üst düzey davranışlar sergilemeye yönlendirmelidir.

Bu çalışmada Bilim Çocuk dergisindeki bölümler incelenip sınıflandırılmaya; dergide yer alan bölüm sayıları, etkinlik sayıları ve etkinliklerdeki soru sayıları tespit edilmeye; etkinliklerdeki soruların temaları ile bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alandaki basamakları bulunmaya çalışılacaktır.

1.1.1. Alt problemler

- 1) Bilim Çocuk dergisinin/ dergilerinin bölümleri nelerdir?
- 2) Bilim Çocuk dergisinde/ dergilerinde kaç etkinlik bulunmaktadır?
- 3) Bilim Çocuk dergisinde/ dergilerinde yer alan etkinliklerde kaç soru bulunmaktadır?
- 4) Bilim Çocuk dergisindeki/ dergilerindeki etkinliklerinde yer alan soruların temaları nelerdir?
- 5) Bilim Çocuk dergisindeki/ dergilerindeki etkinliklerde yer alan soruların yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne göre basamakları nelerdir?
- 6) Bilim Çocuk dergisindeki/ dergilerindeki etkinliklerde yer alan soruların Krathwohl, Bloom ve Masia'nın Duyuşsal Alan Taksonomisi'ne göre basamakları nelerdir?

- 7) Bilim Çocuk dergisindeki/ dergilerindeki etkinliklerde yer alan soruların Simpson Psikomotor Alan Taksonomisi'ne göre basamakları nelerdir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK) tarafından yayımlanan Bilim Çocuk dergisinin bölümlerini incelemek; etkinlik ve soru sayılarını tespit etmek; etkinlikteki soruların temalarını belirlemek; etkinlikteki soruların bilişsel, duyuşsal ve psikomotor basamaklarını tespit etmeye çalışmaktır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Çocuk dergileri, metin ve etkinlikler aracılığıyla çocuğun okuldan ve çevreden öğrendiği bilgileri desteklemekte, bilgi yanlışlarını gidermekte veya ona yeni bilgiler öğretmektedir. Bilgileri sunarken aynı zamanda da çocukları eğlendirmektedir.

Dergideki bölümlerin incelenmesi, derginin metin veya etkinlik ağırlıklı olduğunun tespit edilmesi açısından önemlidir. Nitelikli dergilerde metin ve etkinlik bölümlerinin benzer oranlarda olması çocuğun sıkılmamasını sağlayacaktır.

Dergideki etkinlik ve soru sayılarının tespit edilmesi, derginin çocuğu ne kadar aktifleştirdiğinin görülmesi ve incelenmesi açısından önemlidir.

Derginin etkinlik bölümlerindeki soru temalarını belirlemek, derginin çocuğun ihtiyaçlarını göz önüne alıp almadığını tespit etmek açısından önemlidir. Nitelikli çocuk dergileri, hitap ettiği yaş grubuna göre çocuğun ilgisini ve dikkatini çeken ve güncel olan temalar kullanmaktadır.

Derginin içerisindeki etkinliklerde yer alan soruların çocuğun bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerilerini geliştirmeye yönelik olup olmadığı tespit etmek, geliştiriyorsa hangi basamakta geliştirdiğini bulmak; dergilerin bu becerileri dikkate almasını sağlamak ve çocuk dergilerinin çocuğa katkısını incelemek açısından önemlidir.

Alan yazında çocuk dergilerinin iç ve dış yapısı incelenmiştir. Ders kitaplarındaki etkinlikleri ve soruları, yazılı sorularını, öğretim programlarını; bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alana göre inceleyen çalışmalar da mevcuttur. Fakat çocuk dergilerinin etkinliklerini doğrudan inceleyen çalışmalar bulunmamaktadır. Bu durum da çalışmanın önemini artırmaktadır.

1.4. Sayıtlar

İncelenen dergilerin ilk 8 sayısındaki yayımlanan dönütlerde, okuyucunun yaş bilgisi sınıf düzeyinde verilmiştir. Çalışmada verilen sınıflar yerine yaş bilgisi yazılmıştır. Bu yaş bilgisi ise ülkedeki sınıf düzeyindeki yaşa göre belirlenmiştir.

Dergide yer alan etkinliklerde bir işi yaptırmaya yönelik verilen talimatlar, soru cümlesi olmamasına rağmen soru olarak kabul edilmiştir.

Dergide yer alan soruların baskın temaları verilere dâhil edilmiştir. Bu sebeple her sorunun yalnızca bir teması olduğu varsayılmıştır.

Bilim Çocuk dergisi, TÜBİTAK tarafından yayımlanan bir dergi olduğundan çocuk dergilerinin içerisinde iyi bir örneklem olduğu düşünülmektedir.

Bilim Çocuk dergisinin 2020’de yayımlanan sayılarının incelenmesinden dolayı çalışmanın güncel verileri sunacağı düşünülmektedir.

Araştırmada verilen örneklemin evreni temsil ettiği varsayılmıştır.

1.5. Sınırlılıklar

Çalışma, Bilim Çocuk dergisinin 2020’de yayımlanan sayılarıyla, 12 sayı ile sınırlandırılmıştır.

Çalışma, incelenen dergilerdeki metin ve etkinlik bölümleri ayrılarak dergi etkinliklerinde yer alan sorular üzerinde gerçekleştirilmiştir. Dergilerdeki etkinliklerin ve soruların sayıları, temaları ve öğrenme alanları ile öğrenme alanlarındaki basamakları tespit edilmiştir.

Çalışmada soruların öğrenme alanları incelenirken bilişsel alan için Yenilenmiş Bloom Taksonomisi’nin “Bilişsel Süreç” boyutu, duyuşsal alan için Krathwohl, Bloom ve Masia’nın geliştirdiği Duyuşsal Alan Taksonomisi, psikomotor alanda ise Simpson’un geliştirdiği Psikomotor Alan Taksonomisi kullanılmıştır.

1.6. Tanımlar

Çocuk: “Bebeklik çağının bitimiyle ergenlik çağı arasındaki gelişme döneminde bulunan kişidir” (Kıbrıs, 2016, s.11).

Edebiyat: “Duygu, düşünce ve düşlerin yazılı ve sözlü olarak anlatımı demektir” (Kıbrıs, 2016, s.10).

Çocuk Edebiyatı: “Çocuk edebiyatı, temel kaynağı çocuk ve çocukluk olan; çocuğun algı, ilgi, dikkat, duygu, düşünce ve hayal dünyasına uygun; çocuk bakışını ve ‘çocuk gerçeği’ni yansıtan; ölçüde, dilde, düşüncede ve tiplerde ‘çocuğa göre’ içeriği yalın biçimde ve içtenlikle gerçekleştiren; çocuğa okuma alışkanlığı kazandırması yanında, edebiyat, sanat ve estetik yönünden gelişmesine katkı sağlayan, çocuğu duyarlı biçimde yetişkinliğe hazırlayan bir geçiş dönemi edebiyatıdır” (Şirin, 2021, s.26).

Çocuk Dergileri: Çocuğun güncel ile bağına kuran, eğlendiricilik ve eğiticilik vasıflarını bünyesinde bulunduran, bilgiyi eğlence havasında veren, çocukların okuma becerisini geliştiren, içerisindeki çeşitli metin türleriyle çocukta edebî zevk oluşturan dergilerdir (Temizyürek, vd., 2021, s.35).

Tema: “Yazarın eserinde (veya yazısında) sürekli olarak belirtmeye çalıştığı temel düşünce ve görüşlere, gösterdiği ana yönelimlere ‘tema’ denir” (Oğuzkan, 2001, s.366-367).

Etkinlik: TDK’ye (2022) göre; “Etkin olma durumu, müessiriyet.”, “Bir işletmenin bir kurumun belli alandaki eylemi, faaliyet, aktivite.” anlamına gelmektedir. Çocukların bilgisini, becerisini, duyu ve düşüncesini, aktifleştirmek ve kas ve el becerisini geliştirmek için oluşturulan sorulardan, bilmecelerden, bulmacalardan oluşan aktivitelerdir.

Metin İçi Etkinlik: Çocuk dergilerinde bulunan metinlerin altında veya üstünde yer alan metinlerle birlikte aynı dergi bölümünü paylaşan metnin teması ve konusuyla aynı doğrultuda olan metnin konusunu tamamlayıcı veya konusuna merak uyandırıcı soruların, bilmecelerin, bulmacaların bulunduğu bölümlerdir.

Metin Dışı Etkinlik: Çocuk dergilerinde yer alan metinden bağımsız bölümlerde bulunan derginin işlediği temanın dışına çıkmayan araştırmayı, meraklandırmayı, dikkat etmeyi, eğlendirmeyi, bilgilendirmeyi, duygu ve düşünceleri ifade edebilmeyi sağlayan sorular, bilmeceler ve bulmacaların bulunduğu bölümlerdir.

Bilişsel Alan: “Zihinsel öğrenmelerin çoğunlukta olduğu ve zihinsel yetilerin geliştirildiği alandır” (Demirel, 2012, s.96).

Duyuşsal Alan: “Bir olaya, bir nesneye ya da konuya karşı tutum, değer ve duygularını içermektedir” (Aykaç, 2006, s.40).

Psikomotor Alan: “Belirli fiziksel hareketlerin belli bir sıraya göre doğru, hızlı ve otomatik olarak yapılması sonucunda ortaya çıkan davranışları içerir” (Yalın, 1999, s.15).

BÖLÜM 2

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Çocuk, Edebiyat, Çocuk Edebiyatı ve Çocuk Edebiyatının Ortaya Çıkışı

“Çocuk edebiyatının iki öznesi çocuk ve edebiyattır.” (Arıcı, 2016, s.2) Bu sebeple çocuk edebiyatı kavramına geçilmeden önce “edebiyat” ve “çocuk” kavramları üzerinde durulmalıdır.

Edebiyatın sözlük anlamı şu şekildedir: “Olay, düşünce, duygu ve hayallerin dil aracılığıyla sözlü veya yazılı olarak biçimlendirilmesi sanatı, yazın” (Türk Dil Kurumu, 2022)’dir. Sever (2007) ise edebiyatı şu şekilde tanımlamıştır: “İnsanın evrimsel gelişiminin istemlerini önce ağırlıklı olarak resmin, gittikçe de sözcüklerin diliyle yanıtlayan bir sanattır” (s.41). Kısacası edebiyat; insana edebî zevk veren duygu, düşünce ve hayallerini geliştiren, bunları gerçekleştirirken dili araç olarak kullanan bir sanat dalıdır.

Çocuk kelimesinin sözlük anlamı “küçük yaştaki erkek veya kız; bebeklik ile ergenlik arasındaki gelişme döneminde bulunan oğlan veya kız, uşak” (Türk Dil Kurumu, 2022)’tır. Yalçın ve Aytaş (2016, s.13), “Çocuk, iki yaşından ergenlik çağına kadar büyüme dönemi içinde bulunan insan yavrusu; henüz ergenlik dönemine erişmemiş kız ve erkek olarak tanımlanmaktadır.” şeklinde açıklamıştır. Özbay’a (2006, s.108) göre çocuk, “bebeklikten çıkışla ergenliğe giriş arasında fiziksel, duygusal ve sosyal yönden gelişim gösteren ve bu gelişim çerçevesinde kendine has dünyayı oluşturan bireydir.”

Çocuk ile ilgili yapılan tanımlar doğrultusunda çocukluk, bebeklikten sonraki dönemde başlamakta ergenlikle birlikte sona ermektedir. Oğuzkan (2001) ile Geçgel ve Güleç Çakmak (2006) çocukluk çağının 2-14 yaşları arasında, Yalçın ve Aytaş (2016) 0-16 yaşları arasında olduğunu belirtmiştir. O hâlde çocuk edebiyatı; 0-16 yaş arasındaki bireylerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor ihtiyaçlarını göz önünde bulunduran, bu becerileri geliştirmeyi amaçlayan sözlü veya yazılı edebiyat ürünlerinden oluşan edebiyatın alt dalıdır. Aytekin (2016, s.9) ise çocuk edebiyatı için “bebeklik çağı ile ergenlik çağı arasındaki gelişim döneminde bulunan çocuğun duygu ve düşüncelerine, hayal dünyasına, ilgi ve beklentilerine yönelik hazırlanan sözlü ve yazılı eserlerin bütünü olarak tanımlayabiliriz.” demiştir.

Geçmiş yüzyıllarda çocuk edebiyatı gibi bir kavram bulunmamakta, çocukların edebiyat ihtiyacı göz önüne alınmamaktadır. Matthews’in (2000) geçmiş yüzyıllarda

çocuklara küçük insan denildiğini ve verilen görevler açısından büyüklerle bir değerlendirildiğini söylemesi çocuk ile yetişkin kavramının tam olarak oturmadığını dolayısıyla çocuk edebiyatı kavramının da oluşmadığını gösterir.

Kaminski'ye (2009, s.11) göre “Edebiyat ve sanat, çocuğun ‘yapı’sını idrak etmekten kaçınmıştı.” Bu yüzden çocuklar, bu çağlarda yetişkinler için yazılan bazı kitaplardan yararlanmaktadır. Cemil Meriç'e (aktaran Yalçın ve Aytaş, 2016) göre, geçmiş yüzyıllarda edebiyatta yer alan ürünlerin bazı bölümleri, çocuğun ilgisini çektiği için çocuk edebiyatı malzemesi olarak kullanılmakta, bu bölümlerin çocuklar için yeterli olacağı düşünülmekte ve kitaplarda daha fazla öğretici öğelere yer verilmektedir.

Postman'a (1999) göre, çocukluk kavramı 16. yüzyıldan itibaren düşünölmeye başlanmıştır. Geçgel ve Güleç Çakmak (2006), 16. yüzyıla kadar çocuklar için yazılan bir kitabın olmadığını; çocukların, edebiyat ihtiyacını yetişkinler için yazılan kitaplarla ve halk edebiyatı ürünleriyle giderdiğini belirtmiştir. Kutadgu Bilig, Dede Korkut masalları, ninniler, efsaneler, destanlar çocuklar için de kullanılan yetişkin edebiyat ürünlerine örnek olarak verilebilir.

Tunnell ve Jacobs'a (2013) göre 17. yüzyıla kadar çocuk kavramı olmadığı için çocuklara yönelik kitaplar bulunmamaktadır. Aytekin (2016) 17. yüzyıldan itibaren ahlakçılar ve eğitimciler tarafından çocuğun ayrı bir varlık olarak göröldüğünü ve çocukları yetişkin yaşamına hazırlamak adına kitapların yazıldığını söylemiştir.

Charles Perrault'un Kırmızı Başlıklı Kız'ı ve Çizmeli Kedi'si; La Fontaine'in fablları çocuklar için yazılan ilk eserlerden bazılarıdır. Yazılan eserlere rağmen 17. yüzyılda da çocuk edebiyatı kavramı oluşmamıştır. Çünkü eserler çocuklara ahlaki bilgi vermek ve iyi bir yetişkin olmayı öğretmek için öğretici bir dille yazılmıştır. Bu öğreticiliğin içerisinde çocuğu eğlendirecek içerikler yoktur. Örneğin Nabi'nin Hayriyye'si çocuklar için yazılmış olsa da içerisinde bulunan öğretici üslup çocukların eğlenerek öğrenme ihtiyaçlarını karşılayamayacak düzeydedir.

Teknolojinin gelişmesiyle ve edinilen yeni bilgilerle insanın bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerileri daha iyi incelenmiş ve ihtiyaçları daha iyi tespit edilir hâle gelmiştir. Bu doğrultuda çocuk kavramı üzerinde dikkatle durulmuş ve çocuğun duygu, düşünce, hayal etme, bilme gibi becerilerinin geliştirilmesi için edebiyattan nasıl yararlanılabileceği düşünülmüştür. Yetişkin bir bireyle çocuğun bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerileri aynı

olmadığı için edebiyatta, çocukların ihtiyacını karşılamaya yönelik bir alt dal oluşturulmaya başlanmıştır. Arıcı'ya (2016) göre Batı'da 18. yüzyılda, Türkiye'de ise 19. yüzyılın sonunda çocuk edebiyatı kavramı konuşulmaya başlanmıştır.

Tanzimat'la birlikte Türk yazar ve şairleri Batı'da çocuklar için yazılan kitapları Türkçeye çevirmeye ve çocuklar için edebî ürünler yazmaya başlamıştır. Yusuf Kamil Paşa'nın Telamak çevirisi, Kayserili Dr. Rüştü'nün Nuhbetü'l Eftal adlı alfabe kitabı, Muallim Naci'nin Ömer'in Çocukluğu adlı anı kitabı bunlara örnek olabilir. Yine bu dönemde ilk çocuk dergisi ve gazeteleri çıkarılmıştır. Çocuklar için çıkarılan ilk dergi Mümeyyiz'dir. Bu dergi 1869 yılında çıkarılmıştır ve 49 sayıdan oluşmaktadır. Yalçın ve Aytaş'a (2016) göre içerisinde bilmeceler ve roman tefrikaları bulunmaktadır.

2.2. Elektronik Çocuk Yayıncılığı

Gelişen teknoloji ile birlikte edebî ürünler elektronik ortamlara aktarılabilen veya tamamen elektronik ortam için hazırlanabilmektedir. Örneğin romanlar pdf olarak erişime açılmakta veya bazı mobil uygulamalar sayesinde okunabilmekte ya da sesli kitap olarak dinlenebilmektedir. Bazı roman yazarlarının ise romanlarını bir yayınevi ile anlaşarak basmak yerine sadece elektronik ortamda yayımladığı görülmektedir.

Çocuk edebiyatı yayıncılığı sesli kitapların yaygınlaşmasıyla önemli derecede gelişmiştir. Çocuklar için hazırlanan bu sitelerin animasyonlarla, seslerle zenginleştirilmesi çocukların dikkatini çekmektedir. Kitaplardaki kahramanların canlandırılması, sunum zenginliğini ve kitapların albenisini artırmaktadır (Yalçın ve Aytaş, 2016).

Çocuklar elektronik yayınlara bilgisayar, tablet ve telefonla internetin olduğu her yerde rahatlıkla erişebilmekte, dosyayı indirdikleri zaman ise içeriklere çevrimdışı olarak istedikleri yerde ve zamanda ulaşabilmektedir. Elektronik yayıncılık aynı zamanda ekonomiktir. Normal bir yayında kâğıt, kapak, ciltleme, satıcı gibi unsurlar kitap fiyatlarına yansıtılırken elektronik ortamda tek bir elden satılacağı, kâğıda, kitap kapağı malzemesine, ciltlemeye ihtiyaç duyulmayacağı için genellikle elektronik kitabın fiyatı normal kitaba göre daha düşüktür.

Elektronik yayınlara avantajı olduğu kadar dezavantajı da vardır. Yalçın ve Aytaş'a (2016) göre 2016 yılı itibarıyla çocuklar için hazırlanmış web sitelerinin sayısı yurt içi veya yurt dışı olmak üzere 150 binin üzerindedir. Bu sitelerin bazıları kontrol edilmeden ve uzman olmayanlar tarafından hazırlanmıştır. Siteler reklam ve pazarlama aracı olarak kullanılmaktadır. Bu sebeple çocuklar için oldukça zararlıdır.

Çocukların bilgisayara, tablete veya telefona aşırı bakması göz sağlığını etkileyebilir, oturma şekilleri vücutlarında deformasyona neden olabilir. Sağlık problemlerinin yanında okumak için açtığı cihazlarla oyun oynamaya, bir şeyler izlemeye başlayabilir. Bu da bilinçsiz zaman tüketimine neden olabilir.

Çocuklar için düzenlenecek elektronik yayın sitelerinin içeriği çok iyi ayarlanmalıdır. Bu sitelerde uygunsuz reklamlar bulunmamalıdır. Yayınların içeriği uzmanlar tarafından çocukların ihtiyacı gözetilerek hazırlanmalıdır.

2.3. Çocuk Dergileri

Nitelikli çocuk dergileri, çocuğun dikkatini çekmeyi başarabilen, içerisinde genel kültürünü artırıcı bilgileri içeren, öğretirken eğlendiren, dil bilgisi hatasız olan, dil sevgisini kazandırabilen dergilerdir. Bu dergilerin içerisinde edebî zevk kazandırmaya, genel kültürü artırmaya yönelik metinler ve çocuğu aktifleştiren etkinlikler bulunmaktadır. Metin ve etkinlikler, belirlenen temalar doğrultusunda hazırlanmakta ve bir bütünlük oluşturmaktadır. Çocuk bu dergiler sayesinde eğlenebilmekte, bilgileri zevkli bir şekilde öğrenebilmekte, etkinliklerle aktifleşebilmekte, dilin doğru kullanımını görebilmekte ve dil sevgisini geliştirebilmektedir.

Kıbrıs'a (2006) göre, çocukların okumaya özendirilmesinde, kültürel ve yazınsal beğenilerin oluşmasında, çocukların güncel olaylarla ilgilenmesinde ve günlük okumalarında çocuk dergileri önemlidir. Ciravoğlu'na (2000) göre çocuk dergileri; derslerde işlenen konularla güncel olayları ilişkilendirir. Yalçın ve Aytaş (2016) ise çocuk dergilerinin eğitime katkısının göz ardı edilemeyeceğini savunmuştur. Aytekin (2016), çocuk dergilerinin içerisindeki aktivitelerin çocukları teşvik edici özelliklerinin bulunduğunu, güncel konulu yazıların ve ilginç resimlerin bulunmasının onların eğitime katkı sağladığını, bu sebeple çocuk dergilerinin çocukların gelişiminde önemli rol üstlendiğini dile getirmiştir. Chick ve Hunter'a (2009) göre çocuk dergileri, yetişkinlere özgü değerleri çocukların gelişimlerine uygun bir şekilde onlara sunmaktadır.

2.3.1. Çocuk dergilerinin tarihsel gelişimi

Avrupa'daki ilk çocuk dergisi 1722'de Leipzig'de yayımlanan Leipziger Wochenblatt für Kinder, içerisinde öyküler, mektuplar, fabllar ve oyunlar bulunmaktadır (Gürel, Temizyürek, Yılar, 2010). İngiltere'nin ilk çocuk dergisi olan The Lilliputian Magazine, 1751

yılında John Newbery tarafından yayımlanmıştır. Resimlerle süslenen derginin içerisinde fıkralar, bilmeceler, öyküler ve şiirler bulunmaktadır (Gürel, 1999).

“1852 yılında yayımlanan The Charm dergisiyse dünyada gerçek anlamda yayımlanmış ilk çocuk dergisidir. 1799 yılında yayımlanan The Children’s Magazine, 1824 yılında yayımlanan The Child’s Companiono gibi dergiler gerçek anlamdaki ilk çocuk dergisini takip etmiştir. 1826 yılında yayımlanan The Juvenile Miscellany Amerika Birleşik Devletleri’nde yayımlanan ilk dergidir. Aynı zamanda Amerika’da yayımlanan Parley’s Magazine, The Childrens Magazine, Youth’s Magazine gibi dergiler farklı dini toplulukların inanç ve düşüncelerini yansıtmaktadır. Magazine d’Education et de Récréation ve Le Musée des Familles çocuk dergileri Fransa’daki en önemli dergilerdendir” (Okay, 1999).

Ülkemizdeki ilk çocuk dergisi, 1869 yılında Sıtkı Bey tarafından yayımlanan 49 sayıdan oluşan haftalık çıkan Mümeyyiz’dir. İçerisinde şiirler, öyküler, bilmeceler, romanlar, eğitici yazılar bulunmaktadır. Oğuzkan’a (2001) göre dergi bazen dört bazen de sekiz sayfadan oluşmuş, taş basması tekniğiyle basılmıştır. Aynı zamanda mahalle mektebindeki çocukların dergiyi okuma ihtimaline karşı dergide sade bir dil kullanılmış, yazıların kolay okunması için harekeli harflerden yararlanılmıştır. Sarıyüce’ye (2012) göre derginin sayfaları A4 boyutundadır. Her sayısı başka renkteki kâğıtlara basılmakta, dergi eğitici ve öğretici nitelikte yazılara yer vermektedir.

Mümeyyiz’den sonra birçok çocuk dergisi yayımlanmıştır. 1875 yılında yayımlanan Sadakat dergisi de bunlardan biridir. Sadakat dergisi Tahsin Efendi tarafından çıkarılmıştır. Dergi çıktıktan altı hafta sonra Eftal (Çocuklar) adını almıştır. Bu adla yirmi üç hafta yayım yapmıştır. 1880’de yayımlanmaya başlayan ve 40 sayısı olan Bahçe, 1882’de başlayıp on beş günde bir yayımlanan ve 18 sayısı olan Çocuklara Kıraat, 1882’de başlayıp on beş günde bir yayımlanan 4 sayısı olan resimli dergi Vasıta-i Terakki bu dergilere örnek olarak verilebilir.

Çocuklara Mahsus Gazete, 9 Mayıs 1896 yılında yayımlanmaya başlamış, 1903 yılına kadar yayımını sürdürmüştür. Bu dergi en uzun ömürlü çocuk dergilerinden biridir. Bütün çocukların daha ahlaklı ve bilgili olmasını amaç edinmiş dergi haftalık olarak yayımlanmaktadır. Resimleri bol olan derginin içerisinde hikâyeler, şiirler ve masalların yanında toplumu ve insan sağlığını ilgilendiren yazılar bulunmaktadır (Oğuzkan, 2001).

İlk çocuk dergilerinin yayımlandığı döneme bakıldığında Osmanlı Devleti’nin gerileme ve dağılma döneminde olduğu anlaşılmaktadır. Şimşek’e (2001) göre Osmanlı

Devleti, gerileme ve çöküş sürecinden çıkış yolunu eğitim ve kültür alanında yenilikler yapmakta aramıştır. Bu sebeple yetişkinlere ve çocuklara verilecek eğitime önem verilmiştir. Bilgiyi bireylere aktarmanın yollarından birisi de süreli yayınlardır. 19. yüzyıldaki çocuk dergilerinin, çocukların serbest okuma ihtiyaçlarını uzun süre karşıladığını savunan Yaşar'a (2001) göre çocuk dergilerinin amacı çocukları eğitmek ve ahlâki yönden geliştirmek aynı zamanda okul derslerine yardımcı olmaktır. Dergilerin perşembe veya cuma günlerinde yayımlanması buna bağlanmıştır. Okay'a (2006) göre de ilk çocuk dergilerinin amacı eğitmek ve yönlendirmektir. Bu sebeple dergi içerisinde yer alan hikâye ve şiirlerin didaktik tarafı ağır basmaktadır. Bu ürünler edebiyat kaygısı taşımamakta; çocuklara çalışkan, faziletli, ahlâklı insan olmayı öğütlemektedir.

İlk dergilerde (Eski Harfli çocuk dergilerinde) ahlak, terbiye, eğitim gibi konular işlenmiştir. Bu dergiler genellikle eğitici özellik taşımaktadır. Okuyucu mektupları, eğitici ve ahlaki yazılar, okuldan haberler, hikâyeler, bilmeceler, eşya ve hayvan tanıtları, Osmanlı ve Avrupa hakkında bilgiler, yeni gelişmeler, keşifler, sorular, geometri, tarih, hesap, astronomi, coğrafya ve özlü sözler, Avrupa medeniyetine ait bilgiler, İstanbul semtleri ve tarihî yapıları yayımlanan içeriklerden bazılarıdır (Balcı, 2008).

Edebî yönü olan ilk çocuk dergisi Mehmet Şemsi Bey tarafından çıkarılan ve 13 sayıdan oluşan Arkadaş dergisidir. Yalçın ve Aytaş'a göre (2016) bu dergide Osmanlıca kelime ve deyimlere yer verilmiştir ve devrinin en sade çocuk dergisidir.

1911'den günümüze kadar yayımlanan dergiler şu şekilde sıralanabilir: Tedrisatı İptidaiye Mecmuası, Çocuk Bahçesi, Arkadaş, Çocuk Dünyası, Çocuk Yurdu, Mektepli, Çocuk Duygusu, Türk Yavrusu, Çocuk Dostu, Hür Çocuk, Bizim Mecmua, Musavver Çocuk Postası, Yeni Yol, Haftalık Resimli Gazetemiz, Sevimli Mecmua, Çocuk Dünyası, Çocuk Yıldızı'dır. Yeni Türk harfleriyle yayımlanan çocuk dergileri şu şekildedir: Çocuk, Yavrutürk, İlköğretim Dergisi, Binbir Roman, Çocuk Gazetesi, Çocuk Sesi, Çocuk Haftası, Genç Ay, Doğan Kardeş, Milliyet Çocuk Dergisi, Tercüman Çocuk, Türkiye Çocuk, Başak Çocuk, Diyanet Çocuk, Yeni Can Kardeş'tir (Sarıyüce, 2012).

2.3.2. Çocuk dergilerinin nitelikleri

Çocuk dergileri hazırlanırken birçok unsura dikkat etmek gerekir. Dikkat edilecek unsurlar şu şekilde sıralanmıştır:

1. Çocuk gazete ve dergileri biçimsel açıdan çocukları kendisine çekebilmelidir. Derginin kapağı, başlığı ve sayfa düzeni bu açıdan önemlidir.
2. Çocuk gazete ve dergileri içerik bakımından da oldukça iyi hazırlanmalıdır. Güncel olaylar ve yaşanan sorunlarla toplum hayatına yönelik bilgi ve yorumlar gündeme getirilmelidir.
3. Çocuk gazete ve dergilerinde kullanılan dilin oldukça sade olmasına özen gösterilmelidir.
4. Sözcük dağarcığı, cümle yapısı ve paragraflar çocuğun kavrama seviyesine uygun olmalıdır.
5. Çocukların bilgilerini geliştirme yanında el becerilerini de geliştirecek, yaratıcılıklarını ortaya çıkaracak çalışmalara da önem verilmelidir.
6. Çocuk dergileri ders konularıyla örtüşmeli ve bu konuların daha iyi anlaşılmasını ve pekiştirilmesini sağlayacak yardımcı ders kitabı özelliği göstermelidir.
7. Bu dergilerde yer alan yazılar çocukları okumayı özendiren yazılar olmalı, çocuk bir sonraki dergide nelerden hangi konulardan bahsedileceğini merak etmelidir.
8. Bu çalışmalarda değişik edebî türlerden (masal, hikâye, öykü, şiir vb.) örnekler verilerek çocukların ilgi alanlarının keşfedilmesine imkân tanınmalıdır.
9. Millî ve dinî bayramlarımızla, kendi kültürümüze özgü değerleri yurt ve bayrak sevgisini ele alan konular asla ihmal edilmemeli ve onlar hakkında çocukları bilgilendirici yazılara mutlaka yer verilmelidir.
10. Çocukların büyüme ve gelişme sürecinde ilgilerinin sürekli değiştiği göz önüne alınırsa, onların fotoğrafçılık, resim, müzik, pul koleksiyonu, el işi, model çıkarma gibi özel ilgi alanlarına yönelik konular bu dergilerde ele alınmalı ve okuyucu ve yazışma köşeleri aracılığıyla çocuklar arasında iletişim sağlanmalıdır.
11. Çocuklara özgü gazete ve dergilerde yazıları destekleyici resim, fotoğraf ve şekillere de yer verilmelidir. Bu resimleri çocuk kolaylıkla okuyabilmelidir.
12. Bilimsel ve teknolojik gelişmelere yer verilmeli, böylece çocuğun bilgi ve kültürünün gelişmesine katkı sağlanmalıdır.
13. Gazete ve dergilerin sayfa düzenine dikkat edilmeli ve imla hatası olmamalıdır (Aytekin, 2016, s. 260-261).

2.3.3. Çocuk dergilerinde tema

Temanın sözlük anlamı “öğretici veya edebî bir eserde işlenen konu, düşünce, görüş, tem, ana konu” (Türk Dil Kurumu: 2022)’dur. “Tema, herhangi bir sanat eserinde işlenen ana konudur” (Geçgel ve Güleç, 2006, s. 183).

Çocuklar için yazılan eserlerde tema anlaşılır olmalı, duraksamaya neden olmamalıdır. Herhangi bir türde yazılan yazılarda, yazarların okurlarına kazandırmak istediği düşünce ve görüşleri, geliştirmek istediği tavır ve alışkanlıkları iyi bilmesi gerekir. Teması farklı yorumlara elverişli veya belirsiz eserler, çocukları yanlış anlamalara ve karasızlıklara sürükleyebilir (Oğuzkan, 2001).

Nitelikli çocuk dergilerinde her sayı için belirlenen temalar bulunmaktadır. Bu temalar çocuğun ilgisini ve dikkatini çekecek şekilde seçilmelidir. Temizyürek vd.’ne (2021) göre temalar çocuklara iyilik duygusu ve yaşama sevinci vermeli, tabiat, yurt, ulus, aile ve insan sevgisi kazandırmalı, dürüstlük, kahramanlık, yardımseverlik gibi erdemleri aşılmalıdır. Doğa, aile, vatan, millet, yaşama sevgisi; başkalarına karşı saygılı, nazik ve dürüst olmanın erdemi; güzelliğe karşı bağlılık ve duygudaşlık (sempati); cesurluğun, özverinin ve kahramanlığın değeri; gelenek ve göreneklere duyarlılık ve bağlılık; kişisel girişimin önemi yazarların çocuklara yönelik tercih ettiği temalar arasındadır (Oğuzkan, 2001).

Tema seçilirken dikkat edilecek diğer hususlar da okuyucunun yaşı ve cinsiyetidir. Dergi hangi yaş aralığı için hazırlanmışsa o yaş grubunun ilgilendiği temalar tercih edilmelidir. Genel okuyucu kitlesine hitap ettiği için erkek ve kızın ilgisini çekecek temalar benzer ölçüde dağıtılmalı veya her iki tarafın da ilgi alanında olan temalar kullanılmalıdır. Tema seçilirken güncelliğe de dikkat edilmelidir. Popülerliğini kaybetmiş temalara yer verilmemelidir. Metinlerin ve etkinliklerin temaları uyumlu olmalı ve bir bütünlük oluşturmalıdır. Her sayıda birden fazla tema kullanılarak her çocuğun beğenisi kazanılmaya çalışılmalıdır.

2.3.4. Bilim Çocuk dergisi

Bilim Çocuk dergisi 1998 yılının Ocak ayında yayımlanmaya başlamış günümüze kadar yayımlanmaya devam etmiş aylık bir dergidir. Dergi TÜBİTAK tarafından desteklenmektedir. Genellikle yedi yaş üstü çocuklara hitap etmektedir. Derginin son sayıları 64 sayfadan oluşmaktadır. Güncel fiyatı 6 TL’dir. Derginin amacı çocuklara bilimi

sevdirmektir. Bu sebeple içerisindeki metinlerde ve etkinliklerde bilimde gerçekleşen güncel olaylara; bilim adamlarına; doğa, hayvan ve bitki temalarına sıkça yer vermektedir.

Bilim Çocuk dergisi bölümlerden oluşmakta, bölümler adlarıyla birlikte “İçindekiler” kısmında yer almaktadır. Bu bölümlerin bazılarının sabit adları vardır. “Simit ve Peynir’le Bilim İnsanı Öyküleri”, “Gözlem Defterinizden”, “Sizden Gelenler” bölümleri, bölümlerin sabit adlarına örnek olabilir. İçindekiler kısmı incelendiğinde Bilim Çocuk dergisinin bölümleri üç ana başlık altında toplanabilir: Metin bölümleri, metin-etkinlik bölümleri ve etkinlik bölümleri. Metin bölümlerinde yalnızca metinler, etkinlik bölümlerindeyse yalnızca etkinlikler bulunmaktadır. Metin-etkinlik bölümlerindeyse hem metin hem etkinlik bulunmaktadır.

Bilim Çocuk dergisinin etkinlikleri dört ana başlıkta incelenmiştir. Metin ile aynı bölümde olan etkinler “metin içi etkinlikler”, metin dışında bağımsız bölümlerde olan etkinlikler “metin dışı etkinlikler” olarak adlandırılmıştır. Derginin 266. sayısından itibaren arka kapağında da sorulara yer verilmiştir. Buradaki sorular “arka kapaktaki etkinlik” olarak sınıflandırılmıştır. Derginin ekinde yer alan, çocuğu faaliyete geçiren etkinlikler “dergi ekindeki etkinlikler” kategorisine dâhil edilmiştir.

Dergi içerisindeki metinden bağımsız etkinlikler, çocuğu aktifleştirmektedir. Bulmacalarla çocuğun dikkatini çekmeye ve eğlendirmeye çalışmakta; çeşitli sorularla çocuğu araştırmaya, düşündürmeye sevk etmekte, konu hakkında daha detaylı bilgiye sahip olmasını sağlamakta, kendini ifade etmeye yönlendirmektedir.

Metin ile etkinliğin aynı olduğu bazı bölümlerde metinden önce etkinlikleri vererek çocuğun dikkatini konuya yönlendirmektedir. Bazı bölümlerde ise metni önce verip etkinliği sonra vermektedir. Böylece çocuğun öğrendiği bilgileri yorumlamasını, verilen konu hakkında araştırma yapmasını sağlamaktadır.

Derginin arka kapağındaki etkinlik derginin sayısında yer alan konularla ilgili sorular içermektedir. Bu sorular bazen duygu ve düşünce almaya bazen de araştırma yapma ya da merak uyandırmaya yöneliktir.

Dergi ekinde verilen oyunlar, kitapçıklar, bulmacalar çocuğu eğlendirirken düşündürmekte, bilgi kartları çocuğun koleksiyon yapma ihtiyacını gidermekte ve yeni

bilgiler öğretmekte, konuya özgü verilen posterler konuya karşı ilgisini artırmaktadır. Kesme ve yapıştırma gibi etkinlikler çocuğun el kaslarını geliştirmektedir.

Dergide çocuk ile etkileşimi sağlayan etkinlikler mevcuttur. Çalışmada bunlar “etkileşimli etkinlik” olarak adlandırılmıştır. Bu etkinliklerde çocuklardan soru sorulması, gözlem yapıp yazması, mektupla duygu ve düşüncelerini ifade etmesi, resim yapıp yollaması istenmektedir. Etkinliklerin posta ya da e-posta ile gönderilmesi için adres verilmektedir. COVID-19 salgınından itibaren tedbir amaçlı posta adresi kaldırılmış, dönütlerin e-posta üzerinden ya da siteye yüklenerek yapılması istenmiştir.

Bilim Çocuk dergisi Mart 2020’den itibaren tüm sayılarını ücretsiz erişime açmıştır. 15 Kasım 2020’den itibaren yayımlanan son dört sayı sadece aboneler tarafından görülmektedir. Bilim Çocuk’un tüm sayılarının internet üzerinden erişime açılması ona elektronik dergi özelliği katmıştır. Bilim Çocuk dergisinin erişim adresi şu şekildedir:

<https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yillaraGoreArsiv.htm>

2.4. Öğrenme Alanları Taksonomisi

Çocukların eğitimi sağlanırken belli davranışların onlara kazandırılması gerekmektedir. Bu davranışlar da öğrenme ile kazandırılabilir. Öğrenmeler, belli ölçütlere göre birçok bilim adamı tarafından sınıflandırılmıştır. Hoque’ye (2016, s.45) göre bunlardan en bilineni Benjamin Bloom ve araştırmacı arkadaşlarının oluşturduğu “Öğrenme Alanları Taksonomisi”dir. Öğrenme alanları 1956 ile 1972 yılları arasında tanımlanmış ve geliştirilmiştir. Bloom ve arkadaşlarının yaptıkları taksonomiye göre öğrenmeler üç alana ayrılmıştır: Bilişsel alan, duyuşsal alan ve psikomotor alan.

“Bazı kaynaklar tüm öğrenme alanlarını Benjamin Bloom’a atfetse de bu doğru değildir. Bloom yalnızca bilişsel ve duyuşsal alanları tanımlamaya dâhil olmuştur” (Hoque, 2016, s.45). Yalın’a (1999) göre Bloom ve arkadaşları psikomotor alanın bilişsel ve duyuşsal alan kadar önemli olmadığını varsaymış, bu sebeple psikomotor alanla ilgili sınıflandırma yapmamışlardır.

Doğan’a (2015) göre; bilişsel alanlarda bilginin hatırlanması, okuduğunu anlama, karşılaşılan problemleri çözüme gibi zihinsel etkinlikler; duyuşsal alanlarda, tutum, ilgi, değer yargısı, özgüven, kaygı vb. eğilimler veya duygular; devinişsel alanlardaysa kas-kemik ve zihin koordinasyonu ile ilgili beceriler baskındır.

Bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlar birbirleri ile ilişkilidir. Bir davranışın içerisinde tek bir alan olabileceği gibi birden fazla alanın da olması mümkündür. Böyle durumlarda davranışın düzeyini ölçmek için en baskın alan alınabileceği ve incelenebileceği gibi davranışın kapsadığı bütün alanlar da dâhil edilip incelenebilir.

Bu alanların kendine ait basamakları bulunmaktadır. Davranışların aşamalı olarak sıralanmasında dikkat edilmesi gereken bazı hususlar vardır. Bu hususlar şu şekildedir:

1. Basitten karmaşığa doğru sıralama
2. Kolaydan zora doğru sıralama
3. Somuttan soyuta doğru sıralama
4. Ön koşul olma ilişkilerine bağlı olarak sıralama
5. Yakından uzağa doğru sıralama
6. En dar kapsamlıdan en geniş kapsamlıya doğru sıralama (Doğan, 2015, s.85).

Davranış basamakları oluştururken basit, kolay, somut davranıştan başlanıp en karmaşık, zor, soyut davranışa doğru ilerlenir. Basit, kolay ve somut davranışlar en alt basamakta yer alırken karmaşık, zor ve soyut davranışlar en üst basamakta yer alır. Öğrenilen her davranış bir sonraki davranışa zemin hazırlamaktadır. Davranışların üst basamaklara çıkabilmesi için alt basamaktaki davranışların iyi öğrenilmesi gerekmektedir. Aksi takdirde üst basamaktaki davranışları öğrenmek zor olacaktır. Çevre ve zaman açısından uzak olan davranışlar alt basamaklarda, yakın olan davranışlar üst basamaklardadır. Basamaklar bir önceki basamakları kapsayarak ilerler. Örneğin uygulama basamağı davranışları bilme ve kavrama basamaklarını da bünyesinde bulundurmaktadır

2.4.1. Bilişsel alan ve Yenilenmiş Bloom Taksonomisi

Bloom ve arkadaşları arasında Bloom bilişsel alandaki ilk yazar seçilmiştir. David Krathwohl 1956 yayımlanan taksonomide ortak olmasına rağmen taksonomi Bloom Taksonomisi olarak adlandırılmıştır (Hoque, 2016, s.45).

İlk başta fazla dikkat çekmeyen Orijinal Bloom Taksonomisi, önemi kavrandıkça dikkat çekmeye başlamış ve 22 dile çevrilmiştir. En sık kullanım alanlarından biri eğitim öğelerinin ve hedeflerinin genişliğini göstermek için müfredat hedeflerini ve test öğelerini sınıflandırmaktır (Krathwohl, 2002, s.213).

Toplumdaki değişmeler eğitimle ilgili düşünce ve uygulamaları değiştirmiştir. Yeni uygulamalarla birlikte çocukların gelişimleri ve öğrendikleri; öğretmenlerin planları, öğrettikleri ve değerlendirmeleri hakkında daha kapsamlı bilgiler edinilmiştir. Yapılan gözlemler ve edinilen bilgiler doğrultusunda Bloom Taksonomisi yenilenmiştir (Anderson ve Krathwohl, 2021, s.xx).

Yenilenmiş Bloom taksonomisi, iki boyuta ayrılmıştır: “Bilgi Birikimi” boyutu ve “Bilişsel Süreç” boyutu. Bilişsel Süreç boyutu Orijinal Bloom Taksonomisine benzemektedir. Bilme basamağı hatırlama, sentez basamağı yaratma olmuş, değerlendirme ve sentez basamağı yer değiştirerek sentez basamağı en üst basamağına yerleşmiştir (Baumfield, Elliot Gregson, Higgins, Moseley, Miller ve Newton, 2005).

Bilişsel alan zihinsel becerilerin geliştirildiğı ve duyuşsal, psikomotor alana göre üzerinde en fazla çalışma yapılan alandır. Bilişsel alandaki becerilerin en alt basamağı salt bilginin öğrenilmesidir. Daha sonra bu bilgi yorumlanır, bilgi farklı alanlarda kullanılır, öğrenilen bilgi ile diğer bilgilerin farklılıkları benzerlikleri kıyaslanır, öğrenilen bilgi değerlendirilir ve daha sonra eski bilgiler doğrultusunda yeni bir bilgi üretilir. Bütün bunlar Yenilenmiş Bloom Taksonomisi’nde hatırlama, anlama, uygulama, analiz etme, değerlendirme ve yaratma basamaklarına karşılık gelmektedir. Bu basamaklar, Krathwohl’un (2002, s. 215) bilgilerinden yararlanılarak şu şekilde açıklanabilir.

Hatırlama: Orijinal taksonomiye göre bilgi basamağıdır. Bu basamakta, bilgi zihne alınmakta ve uzun süreli hafızaya aktarılmaktadır. Tanıma ve hatırlama davranışları mevcuttur.

Anlama: Orijinal taksonomiye göre kavrama basamağıdır. Bu basamakta sözlü, grafik ve yazılı eğitimci mesajların anlamı belirlenmektedir. Çeviri, örnekleme, sınıflandırma, özetleme, çıkarsama, karşılaştırma ve açıklama gibi davranışlar yer almaktadır.

Uygulama: Orijinal taksonomide de basamağın adı uygulamadır. Bu basamakta bir kural veya bilgi, başka kural veya bilgide kullanılmaktadır. Yürütme ve uygulama gibi davranışlar bulunmaktadır.

Analiz etme: Orijinal taksonomiye göre analiz etme basamağıdır. Bu basamakta bilgi parçalara ayrılmakta ve parçaların birbiri ile ilişkisiyle parçaların bilginin geneliyle ilişkisi

tespit edilmektedir. Bilgilerin benzer ve farklı yönlerini tespit etme, farklılaştırma, parçalara veya bölümlere ayırma, düzenleme gibi davranışlar mevcuttur.

Değerlendirme: Amer'e (2006) göre sentez basamağındaki davranışlar değerlendirme basamağındaki davranışlara göre daha karmaşıktır, sentez basamağı değerlendirme basamağını kapsamaktadır. Bu sebeple orijinal taksonomiye göre en son basamak olan değerlendirme basamağı, yenilenmiş taksonomiye göre beşinci basamaktır. Bu basamakta kriterlere ve standartlara göre karar verilmektedir. Bilgiler karşılaştırılarak bir yargıya varma, kontrol, eleştirme davranışları yer almaktadır.

Yaratma: Orijinal taksonomiye göre beşinci basamak olan sentez basamağıdır. Bu basamakta, orijinal bir ürün veya tutarlı, yeni bir bütün oluşturmak için bilgiler bir araya getirilmektedir. Oluşturma, planlama ve üretme gibi davranışlar bulunmaktadır.

2.4.2. Duyuşsal alan ve Krathwohl, Bloom ve Masia Duyuşsal Alan Taksonomisi

Duyuşsal alanın tanımı 1964'te yayımlanırken yazar olarak ilk Krathwohl seçilmiştir. Fakat Bloom, bu çalışmayı geliştirmek için çok uğraşmıştır (Hoque, 2016, s.45). Oluşturulan duyuşsal alan taksonomisi Krathwohl, Bloom ve Masia Duyuşsal Taksonomisi olarak adlandırılmıştır.

Duygu, ilgi ve tutumlara yönelik becerilerin yer aldığı alandır. Yalın (1999), duyuşsal davranışların belirli şartlar altında seçimler yapma ve kararlar alma eğilimine duyuşsal öğrenme demiştir. Bu alandaki davranışları doğrudan gözlemlemek veya ölçmek oldukça zordur. Bu sebeple bu alanla ilgili çalışmalar diğer alanlara göre daha azdır. Aykaç'a (2006) göre duyuşsal alandaki öğrenmeler diğer alandaki öğrenmelere ön koşul sağlamaktadır. Çünkü etkili öğrenmenin sağlanabilmesi için öğrenilecek alana ilginin olması gerekir. Yalın'a (1999) göre bilişsel veya psikomotor bir becerinin gerçekleştirilmesi için belirli şartlar altında seçim yapmayı sağlamak duyuşsal alanın amacıdır. Duyuşsal alanda beş basamak vardır: Alma, tepkide bulunma, değer verme, örgütleme, kişilik hâline getirme. Aykaç (2006) ve Demirel'in (2012) verdiği bilgilerden yararlanılarak basamaklar şu şekilde açıklanabilir:

Alma: Bir olaya, duruma karşı verilen ilk tepkinin yer aldığı basamaktır. Bu basamakta çağrışım yapma, farkında olma, hatırlama, almaya istekli olma davranışları bulunmaktadır.

Tepkide bulunma: Davranışları yapmaya karşı istekli olduğunu gösterme, karşılık verme, öneride bulunma davranışları mevcuttur.

Değer verme: Değerler arasında tercih yapıldığı, bir değer kabul edildiği basamaktır. Yeterliliği arttırma, tartışma, protesto etme, yardım etme davranışları mevcuttur.

Örgütlenme: Farklı değerlerin tutarlı bir şekilde organize edildiği, değerler arasındaki ilişkilerin ayırt edildiği, benimsenen değerler ile diğer değerlerin uyumlaştırıldığı basamaktır. Kuramsallaştırma, formüle etme, karşılaştırma gibi davranışlar mevcuttur.

Kişilik hâline getirme: Öğrenilen değerlerin özümşenip dünya görüşü veya yaşam felsefesi hâline getirildiği, karaktere yansıtıldığı, davranışların ölçütü hâline getirildiği basamaktır. Duygu ve düşüncelerini akranlarıyla üst ve altlarıyla karşılaştırma, gözden geçirme, tamamlama gibi davranışlar mevcuttur.

2.4.3. Psikomotor alan ve Simpson Psikomotor Alan Taksonomisi

Öğrenme alanları taksonomisinde Bloom ve arkadaşları psikomotor alanı oluşturmasına karşın burayla ilgili bir taksonomi oluşturmamıştır. Yalın'a (1999) göre psikomotor alanla ilgili farklı eğitimciler tarafından geliştirilmiş birçok taksonomi bulunmakta fakat bu taksonomiler arasında yaygın olarak kabul edilmiş bir taksonomi bulunmamakta, bununla birlikte psikomotor öğrenmeleri sınıflandırmak için en çok Simpson'un taksonomisi kullanılmaktadır.

Fiziksel hareketlerin kas ve zihin koordinasyonu ile gerçekleştirilmesini sağlayan davranışlardır. "Bu alan belirli fiziksel hareketlerin belirli bir sistematik dâhilinde yapılmasına dönük davranışları içermektedir" (Aykaç, 2006, s. 41). Bu alandaki davranışlar doğrudan gözlenebildiği için davranışın kazanılıp kazanılmadığı ya da hangi basamakta olduğunu tespit etmek kolaydır. Bu alandaki öğrenmeleri Simpson yedi basamağa ayrılmıştır: Algılama, kurulma, kılavuzla yapma, mekanikleşme, beceri hâline getirme, uydurma, yaratma. Yalın (1999), Demirel (2012) ve Hoque'un (2016) verdiği bilgilerden yararlanılarak basamaklar şu şekilde açıklanabilir:

Algılama: Bedeni davranışı yapmaya hazır hâle getirme basamağıdır. Bir becerinin nasıl yapıldığı izlenerek algılanmaktadır. Bu basamakta fiziksel durumu fark etme, tanımlama, durumlar arasında farkı belirtme veya ayırt etme, ilişki kurma davranışları bulunmaktadır.

Kurulma: Fiziksel hareketin gerçekleşebilmesi için bedensel, zihinsel ve duygusal olarak hazır olmayı gerektiren basamaktır. Vücut pozisyonu beceriyi yapmak için hazır hâle getirilir.

Kılavuzla yapma: Yapılması hedeflenen beceriyi yapan kişiyi taklit ederek yapma ya da beceriyi yapmayı bilen kişi tarafından yönlendirilerek yapma basamağıdır.

Mekanikleşme: Bir beceriyi yardım almadan kendi başına yapabilme basamağıdır. Beceri yapılırken hatalar yapılabilmektedir.

Beceri hâline getirme: Yapması zor olan beceriyi az zaman ve enerji harcayarak kolayca yapabilme basamağıdır. Bu basamakta herhangi bir yönlendirmeye ihtiyaç duyulmamaktadır.

Uydurma: Önceden kazanılan bir beceriyi farklı durumlara aktarabilme ve o durumlarda kullanabilme basamağıdır.

Yaratma: Yeni bir motor davranış üretme veya geliştirme basamağıdır.

2.5. İlgili Araştırmalar

Çalışmanın konusu ile ilgili alan yazın taraması yapılmıştır. Alan yazında bu çalışmanın konusu ile ilgili doğrudan bir çalışma yapılmadığı tespit edilmiş, bu bölümde benzer çalışmalara yer verilmiştir.

Bu başlık altında çocuk dergilerinde içerik (muhteva) incelemesi yapan Yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne göre ders kitaplarını, yazılı sorularını inceleyen bilişsel, duyuşsal veya psikomotor (devinişsel) alana göre öğretim programını, ders kitabını, ders kazanımlarını inceleyen çalışmalara yer verilmiştir.

2.5.1. Doktora tezleri

Çocuk dergilerinin yapısal analizi üzerine yapılan doktora tezleri şu şekildedir:

İnan (2012), Cumhuriyet dönemi (1923-1940) çocuk dergi ve gazeteleri üzerine bir çalışma yapmıştır. Çalışmasında o dönemde yayımlanan çocuk gazete ve dergilerinin çocuğa uygunluğunu tespit etmeye çalışmış, gazete ve dergilerin içerisinde yer alan türleri ve bölümleri belirtmiş, türlerin içerisinde yayımlananlar hakkında bilgi vermiştir.

Bilişsel alan, duyuşsal alan ve psikomotor alanla ilgili yapılan çalışmalar şu şekildedir:

Avcı (2015), 7. sınıf Fen ve Teknoloji dersindeki Maddenin Yapısı ve Özellikleri ünitesinde bulunan Elektron Dizilimi ve Kimyasal Özellikler, Bileşikler ve Formülleri, Kimyasal Bağlar, Karışımlar konusunu incelemiştir. Bu konulara yönelik İşbirlikli Öğrenme Yöntemine Dayalı Öğretim Programı'nın öğrencilerin akademik başarılarına, derse yönelik tutumlarına, motivasyonlarına ve bilişsel süreç beceri düzeylerine etkisini değerlendirmiştir.

Kızılkaya (2017), 6. Sınıf Fen Bilimleri dersindeki “Maddenin Tanecikli Yapısı” ünitesinde Jigsaw I tekniğinin, Probleme Dayalı Öğrenme Yaklaşımının ve 2013 yılında MEB tarafından önerilen öğretim programının; öğrencilerin bilişsel alan Bloom Taksonomisi'nin bütün basamaklarındaki akademik başarılarına ve bilginin kalıcılığına etkisini araştırmıştır.

Sönmez (2017), Yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne göre tasarlanan ortaokul Türkçe dersi öğretim programının etkililiğini ve işlevini incelemiş, öğretim programı tasarlama sürecinde yenilenmiş Bloom Taksonomisi'nin etkililiğini araştırmıştır.

2.5.2. Yüksek lisans tezleri

Çocuk dergilerinin yapısal analizi üzerine yapılan yüksek lisans tezleri şu şekildedir:

Demiryürek (2009), Türkiye Çocuk, Diyanet Çocuk ve Ebe Sobe Çocuk dergilerinin yapısal özellikleri açısından bir çalışma yapmıştır. Çalışmasında dergilerin iç ve dış yapısal özelliklerinin çocuk için uygun olup olmadığı tespit etmeye çalışmıştır.

Yıldırım (2013), Resimli Dünya dergisini, Latin alfabesine aktarmış, metinleri dergide buldukları gibi yazım kurallarına dikkat ederek çalışmasında yayımlamış, dergi bölümlerinin içeriklerini, temalarını, dilini, noktalama işaretlerini, sayfa düzenini, resimlerini değerlendirmiştir.

Aydın (2015), Diyanet Çocuk dergisinin içeriği üzerinde araştırma yapmıştır. Çalışmasında 2001- 2015 yılları arasında Nisan ayında yayımlanan sayıların konu ve temalarını incelemiştir.

Mechmet (2016), Batı Trakya'da yayımlanan çocuk dergileri üzerine biçim ve içerik açısından inceleme yapmıştır. Biçim incelemesinde dergilerin biçim özellikleri, yazar kadrosu ve amacı hakkında bilgi vermiş; içerik incelemesinde ise edebiyat türlerine göre sınıflandırma yapmıştır.

Bozbıyık (2019), Çamlıca ocuk ve ocuklara Kıraat dergilerini içerik ve biçimsel açıdan incelemiştir. alışmasında dergilerin kapaklarını ve içerisindeki görselleri değerlendirmiş, dergideki metin türlerini, metin türlerinin sayısını, metin türlerinde kullanılan kelime sayısını tespit etmiştir.

Glleb (2019), Kırmızıfare dergisinin tasarımını inceleyerek bir çalışma ortaya ıkarımıştır. alışmasında Kırmızıfare dergisinin tasarım ölçütlerine, dış yapı unsurlarına göre kapak tasarımıını; derginin sayfa tasarımıını, tipografisini ve görsel unsurlarını değerlendirmiştir.

Ağan (2020), yaptığı çalışmada 2007-2017 yılları arasında yayımlanan Meraklı Minik adlı ocuk dergisini incelemiştir. alışmasında Meraklı Minik dergisinin ocuk edebiyatındaki süreli yayınlarda bulunması gereken ltleri taşıyıp taşımadığını, derginin i ve dış yapı özelliklerini değerlendirmiştir.

Bilişsel alan, duyuşsal alan ve psikomotor alanla ilgili yapılan çalışmalar şu şekildedir:

Eroğlu (2013), MEB Yayınlarının (2012) 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ğrenci çalışma kitabını ve ğretmen kılavuz kitabını incelemiştir. Bu kitapta ğrenci çalışma kitabında yer alan dilbilgisi sorularını ve ğretmen kılavuz kitabındaki dilbilgisi kazanımlarını yenilenmiş Bloom taksonomisine göre değerlendirmiştir.

Ulum (2017), 2, 3, ve 4. sınıflarda 2016-2017 yılında okutulan Türkçe ders ve ğrenci çalışma kitaplarını incelemiştir. Kitaplarda yer alan etkinlikleri yenilenmiş Bloom Taksonomisinin bilgi birikimi boyutu ile bilişsel süreç boyutu açısından sınıflandırmış; st düzey bilişsel becerilerin gelişimine katkı sağlama potansiyeli, öğrencilerin bilişsel gelişimine uygun bilgiler içermesi açısından değerlendirmiştir.

Eroğlu (2019), MEB yayınlarının 2015 ve 2018 de yayımlanan 6. sınıf Türkçe ders kitaplarını incelemiştir. Bu kitaplarda yer alan metin altı okuma-anlama soru ve etkinliklerini yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne göre kitaplarda bulunan 428 tane metin altı okuma-anlama sorusunu ve etkinliğini temalar ve metin türleri yönünden değerlendirmiştir.

Eryiğit (2019), Beden Eğitimi derslerinde kullanılan yapılandırmacı öğrenmenin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlara etkisini deney ve kontrol gruplarını kullanarak araştırmıştır.

Tekercioğlu (2019), Türkçe ders kitaplarının kapsadığı bilişsel ve üst bilişsel işlevleri incelemiştir. İnceleme sonucunda öğretmenlerin bu işlevlere yönelik algılarını değerlendirmiştir.

Özkaya (2020), 2018 Türkçe öğretim programı kapsamındaki dil bilgisi kazanımlarıyla Çankırı'da okutulan 5,6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarında bulunan dilbilgisi sorularını incelemiştir. İncelemesini yenilenmiş Bloom Taksonomisinin bilgi birikimi boyutu ile bilişsel süreç boyutu kapsamında yapmış, Yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne göre uygunluğunu değerlendirmiştir.

Sincar (2022); 5, 6, 7 ve 8. sınıf Fen Bilimleri ders kitapları üzerinde bir inceleme yapmıştır. Bu ders kitaplarındaki Kimya ünitelerinin bölüm sonu sorularını yenilenmiş Bloom taksonomisine göre incelemiştir. Çalışmasında yenilenmiş Bloom Taksonomisinin bilişsel süreç boyutunu esas almıştır.

2.5.3. Makaleler

Çocuk dergilerinin yapısal analizi üzerine yapılan çalışmalar şu şekildedir:

Demiryürek (2012), TRT Çocuk dergisini, dış yapı ve iç yapı özelliklerine göre değerlendirmiştir. Dış yapıda derginin boyutunu, dergide kullanılan kâğıdın yapısını, sayfa düzenini, resimlerini ve derginin kapağını ve ciltlemesini; iç yapıda temasını, konusunu, kahramanlarını, planını, üslubunu, dil ve anlatımını incelemiştir.

Yıldız ve Karaca (2020), Araştırmacı Çocuk, Bilge Çocuk, Bilim Çocuk, Kafa Çocuk ve Mavi Kırılğış dergilerinin boyutlarını, kâğıtlarını, temalarını, sayfa düzenlerini, yazı düzenlerini, resimlerini, kapaklarını, bölümlerini, metinlerini, etkinliklerini, dil ve üsluplarını incelemiştir.

Bilişsel alan, duyuşsal alan ve psikomotor alanla ilgili yapılan çalışmalar şu şekildedir:

Tataroğlu (2011), İlköğretim Görsel Sanatlar Dersi Öğretim Programı'nda yer alan kazanımları, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor becerileri aşamalarına göre inceleyip belirtke tablosunda işlemiş ve değerlendirmiştir.

Güllühan ve Bekiroğlu (2022), 2018 Hayat Bilgisi Öğretim Programındaki 3. Sınıf kazanımlarını bilişsel alanda yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne, duyuşsal alan için duyuşsal

sınıflamaya, psikomotor alan için devinişsel sınıflamaya göre incelemiş, elde ettiği bulguları frekans ve yzdelikleriyle tablolaştırmıştır.

Karaca ve Ceran (2022), MEB Yayınevini 5. ve 8. sınıf Trkçe ders kitabındaki tema sonu değerlendirme çalışmalarını, yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne, olme aracı soru turlerine, 2019 Trke ğretim Programı'ndaki kazanımlara göre değerlendirmiştir.

Yıldırım (2022), 2015 ve 2018 Hayat Bilgisi ğretim programlarını bilişsel alanda Yenilenmiş Bloom Taksonomisine, duyuşsal alanda Krathwohl, Bloom ve Masia Duyuşsal Alan Taksonomisi'ne, psikomotor alanda Simpson Psikomotor Alan Taksonomisi'ne göre incelemiştir.

Sur (2022); 5, 6, 7 ve 8. sınıf Trke ders kitaplarındaki metin altı sorular yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne göre değerlendirmiştir. 5. sınıfta Anıttepe Yayınlarını; 6. sınıfta MEB 1 Yayınlarını, MEB 2 Yayınlarını, EKOYAY Yayınlarını; 7. sınıfta MEB 1 Yayınlarını, MEB 2 Yayınlarını, zgn Yayınlarını; 8. sınıfta MEB Yayınlarını incelemiştir.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

Çalışmanın bu bölümünde araştırmanın modeli, araştırmanın evreni ve örnekleme, veri toplama araçları, verilerin toplanması ve verilerin analizi başlıklarıyla araştırma süreci anlatılmıştır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bilim Çocuk dergisinin etkinliklerini incelemeye yönelik yapılan çalışma, nitel bir araştırmadır. “Nitel araştırma, gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir bilimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır” (Şimşek ve Yıldırım, 2018, s.41).

3.2. Araştırmanın Evreni ve Örnekleme

“Bilimsel araştırmalarda araştırma problemine çözüm bulmak için kullanılacak bilgiler ve veriler ya araştırmanın bütün kitlesinden ya da bütün kitlenin özelliklerini temsil kabiliyeti olan küçük bir parçadan yola çıkarak elde edilmektedir.... bütün kitlenin bir kısmı incelenerek elde edilen sonuçlardan bütün kitleye yönelik tahminlerde bulunmaya örnekleme denir” (Baştürk ve Taştepe, 2013, s.131). Araştırmanın evrenini Bilim Çocuk dergilerinin tüm sayıları oluştururken örneklemini Bilim Çocuk dergisinin 2020 yılında yayımlanan sayıları oluşturmaktadır.

Bilim Çocuk dergisinin incelemek için seçilmesinin nedeni derginin TÜBİTAK desteği ile çıkarılmış olmasıdır. Aynı zamanda derginin internet üzerinden ulaşılabilir olması ve ücretsiz erişim imkânı sağlaması, basılı derginin diğer dergilere oranla fiyatını daha düşük olması derginin ulaşacağı kişi sayısının fazla olacağını düşündürmektedir.

3.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmadaki veriler, nitel araştırma yöntemlerinden doküman incelemesi kullanılarak elde edilecektir. Şimşek ve Yıldırım’a (2018, s.189) göre “Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsamaktadır.” Bowen (2009) ise doküman incelemesini elektronik ve basılı materyalleri incelemek ya da değerlendirmek için sistematik yapılan bir işlem olarak tanımlamıştır. Çalışmada da elektronik ortamda 2020 yılında yayımlanan Bilim Çocuk dergisinin 12 sayısı

dergi bölümlerine; etkinliklerindeki sorularına; soruların temalarına, bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarına yönelik doküman analizi yöntemiyle incelenecektir.

3.4. Verilerin Toplanması

Araştırma verilerini, Bilim Çocuk dergisinin internet sayfasında yer alan 2020 yılında yayımlanmış dergiler oluşturmaktadır. Bu dergiler bölümlere ve etkinliklere ayrılmış, etkinlikteki soru sayıları bulunmuş ve soruları temalarına, öğrenme alanlarına göre incelenmiştir.

3.5. Verilerin Analizi

Elde edilen verilerin analizinde, nitel araştırma veri analiz yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılacaktır. Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel'e (2013) göre içerik analizi, bir mesajın belli özelliklerinin objektif ve sistematik bir şekilde tanınmasına yönelik çıkarımların yapıldığı bir tekniktir.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

4.1. Dergideki Bölümler: Derginin Ön ve Arka Kapağı, Dergideki Metinler, Dergideki Etkinlikler ve Derginin Eki

Bilim Çocuk dergisinin ilk sayısı Ocak 1998 tarihinde yayımlanmış, bu tarihten itibaren de her ay düzenli olarak yayımlanmaya devam etmiştir. TÜBİTAK tarafından yayımlanan dergi genellikle yedi yaş üstü çocuklara hitap etmektedir. Çocuklara bilimi sevdirmeyi amaçlayan derginin içerisinde metinler ve etkinlikler bulunmaktadır. Aynı zamanda derginin yanında posterler, bilgi kartları ve çeşitli etkinlikler hediye olarak verilmektedir.

4.1.1. Derginin ön ve arka kapağı

Derginin ön kapağında derginin içeriğinde yer alan konularla ilgili resimler/fotoğraflar, derginin yayın tarihi, sayısı, fiyatı ve işlenen temalarla veya dergi ekinde verilenlerle ilgili anahtar kelimeler; derginin arka kapağında ise reklam veya işlenen konularla ilgili sorular yer almaktadır. İncelenen dergilerde 265. sayının arka kapağında reklam bulunurken diğer sayıların arka kapağında derginin aylık konuları ile ilgili sorular vardır.

4.1.2. Derginin içindeki bölümler

İlk sayısı 16 sayfadan oluşan derginin yıllar içerisinde sayfa sayısı artmış, son sayılardaki dergiler 64 sayfa olarak yayımlanmıştır. Derginin içerisinde ise aylık belirlenen birkaç tema ile ilgili metinler ve etkinlikler bulunmaktadır. Metinler ve etkinlikler derginin içerisinde ayrı bölümlerden oluşabilirken aynı bölümde de yer alabilmektedir. Yalnızca metinlerin olduğu bölüm “Metin” bölümü, yalnızca etkinliklerin olduğu bölüm “Etkinlik” bölümü, metin ve etkinliğin aynı bölümde olmasıyla oluşan bölüm “Metin-Etkinlik” bölümü olarak adlandırılmıştır. 2020’de yayımlanan dergilerin sayfalarına ve bölümlerine göre “Metin”, “Etkinlik” ve “Metin-Etkinlik” bölümlerinin dağılımı şu şekildedir:

Tablo 4.1. Dergi bölümlerinin toplam sayısı ve yüzdeleri.

Dergi Sayısı	Bölüm Sayısı	Metin Bölümleri		Etkinlik Bölümleri		Metin-Etkinlik Bölümleri	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
265. Sayı	23	8	34.78	7	30.43	8	34.78
266. Sayı	26	10	38.46	9	34.61	7	26.92
267. Sayı	24	11	45.83	7	29.16	6	25

268. Sayı	22	12	54.54	6	27.27	4	18.18
269. Sayı	24	10	41.66	7	29.16	7	29.16
270. Sayı	24	10	41.66	8	33.33	6	25
271. Sayı	25	10	40	10	40	5	20
272. Sayı	25	11	44	8	32	6	24
273. Sayı	23	12	52.17	6	26.08	5	21.73
274. Sayı	23	10	43.47	8	34.78	5	21.73
275. Sayı	23	11	47.82	6	26.08	6	26.08
276. Sayı	26	11	42.30	9	34.61	6	34.61

Dergide en fazla bölümü olan 266. ve 276. sayılarken en az bölümü olan dergi 268 sayılı dergidir. En fazla bölümü olan sayı 26 bölümden, en az bölümü olan sayı 22 bölümden oluşmaktadır. “Metin” bölümü miktarı en fazla 268. ve 273. sayılarda, en az 265. sayıdadır. “Etkinlik” bölümü miktarı en fazla 271. sayıda, en az 268, 273. ve 275. sayılarda; “Metin-Etkinlik” bölümünün miktarı en fazla 265. sayıda, en az 268. sayıdadır. “Metin” bölümünün en fazla bölüm sayısı 12, en az bölüm sayısı 8’dir. “Etkinlik” bölümünün en fazla bölüm sayısı 10, en az bölüm sayısı 6’dır. “Metin-Etkinlik” bölümünün ise en fazla bölüm sayısı 8, en az bölüm sayısı 4’tür. 10 dergide “Metin” bölümünün sayısı diğer bölüm sayılarından fazladır. 1 dergide “Metin” ve “Etkinlik” bölümlerinin sayısı, 1 dergide “Metin” ve “Metin-Etkinlik” bölümlerinin sayısı birbirine eşit ve diğer bölümden daha fazladır.

Tablo 4.2. Dergi bölümlerinin toplam sayfa sayıları ve yüzdeleri.

Derginin Sayıları	Sayfa Sayısı	Metin Bölümü Sayfaları		Etkinlik Bölümü Sayfaları		Metin-Etkinlik Bölümü Sayfaları	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
265. Sayı	60	25	41.66	13	21.66	22	36.66
266. Sayı	60	29	48.33	12	20	19	31.66
267. Sayı	60	32	53.33	11	18.33	17	28.33
268. Sayı	60	39	65	12	20	9	15
269. Sayı	60	30	50	11	18.33	19	31.66
270. Sayı	60	31	51.66	14	23.33	15	25
271. Sayı	60	33	55	16	26.66	11	18.33
272. Sayı	60	36	60	10	16.66	14	23.33
273. Sayı	60	40	66.66	9	15	11	18.33
274. Sayı	60	33	55	16	26.66	11	18.33
275. Sayı	60	38	63.33	10	16.66	12	20
276. Sayı	60	32	53.33	12	20	16	26.66

İncelenen sayılarda metin ve etkinlikler için toplam 60 sayfa kullanılmaktadır. “Metin” bölümünün sayfa sayıları en az 265. sayıda, en fazla 273. sayıda; “Etkinlik” bölümünün sayfa sayıları en az 273. sayıda, en fazla 271. ve 274. sayılarda; “Metin-Etkinlik”

bölümünün sayfa sayıları en az 268. sayıda, en fazla 265. sayıdadır. “Metin” bölümünün en fazla sayfa sayısı 40, en az sayfa sayısı 25’tir. “Etkinlik” bölümünün sayfa sayısı en fazla 16, en az sayfa sayısı 9’dur. “Metin-Etkinlik” bölümünün ise en fazla sayfa sayısı 22, en az sayfa sayısı 9’dur. “Metin” bölümünün sayfa sayıları, diğer bölümlerin sayfa sayılarına göre daha fazladır. 10 derginin “Metin” bölüm sayfa sayıları, derginin kullanılan toplam sayfa sayısının % 50’si veya % 50’sinin üzerindedir.

Tablo 4.3. Bilim Çocuk dergisinin 276. sayısında yer alan sabit köşeler.

Köşelerin Adı	Köşelerin Bölümü	Sayfa Numarası	Sayfa Sayısı	
			<i>f</i>	%
Ne Var Ne Yok	Metin	4-7	4	6.66
Simit ve Peynir’le Bilim İnsanı Öyküleri	Metin	8-11	4	6.66
Antarktika Maceraları	Metin	40-41	2	3.33
Yeni Bir Kitap	Metin	42	1	1.66
Bilim Çocuk Sözlüğü	Metin-Etkinlik	43-44	2	3.33
Sorun Söyleyelim	Metin-Etkinlik	45	1	1.66
Şah Mat	Metin- Etkinlik	46-47	2	3.33
Evde Bilim	Metin-Etkinlik	48-49	2	3.33
Çizmeli Harikalar	Metin-Etkinlik	50-53	4	6.66
Gökyüzü Günlüğü	Metin	56-57	2	3.33
Düşünerek Eğlenelim	Etkinlik	58-59	2	3.33
Mektup Kutusu	Etkinlik	60	1	1.66
Gözlem Defterinizden	Etkinlik	61	1	1.66
Sizden Gelenler	Etkinlik	62-63	2	3.33

Derginin toplam 14 bölümünde sabit ad kullanılmıştır. Bu bölümlerden 5 bölüm “Metin” bölümünde, 5 bölüm “Metin-Etkinlik” bölümünde, 4 bölüm “Etkinlik” bölümünde yer almaktadır. “Metin” bölümü, toplam sayfa sayısının % 21.66’sını; “Metin-Etkinlik” bölümü, toplam sayfa sayısının % 18.33’ünü; “Etkinlik” bölümü, toplam sayfa sayısının % 10’unu kapsamaktadır. Kısacası dergide metin ve etkinlikler için kullanılan sayfaların % 50’si adlandırılmış bölümde bulunmaktadır. Geriye kalan sayfalardaki metin ve etkinliklerin adları değişkenlik göstermektedir.

“Ne Var Ne Yok” köşesinde ülke ve dünya gündeminde yaşanan bilimsel gelişmelere ait metinler yer almaktadır. Bu sebeple “Metin” bölümüne dâhil edilmiştir. İncelenen dergilerde bu metinler “İçindekiler” bölümünden hemen sonra bulunmaktadır. 4 sayfadan oluşan bölüm, dergide 4-7 sayfaları arasında bulunmaktadır. Derginin toplam sayfa sayısının % 6.66’sını bu bölüm oluşturmaktadır.

“Simit ve Peynir’le Bilim İnsanı Öyküleri” köşesinde çeşitli alanlardaki bilim insanlarının, başarılarından dolayı tanınmış kişilerin hayat hikâyeleri anlatılmaktadır. Bu yüzden köşe, “Metin” bölümüne dâhil edilmiştir. İncelenen dergilerde bu köşe “Ne Var Ne Yok” köşesinden hemen sonra yer almaktadır. 270. sayı hariç 4 sayfadan oluşmakta, 8-11 sayfaları arasında bulunmaktadır. 270. sayıda köşe 2 sayfadan oluşmakta 8 ve 9. sayfalarda yer almaktadır. Derginin toplam sayfa sayısının % 6.66’sını bu köşe oluşturmaktadır.

“Antarktika Maceraları” köşesinde Antarktika’da yaşam, gemicilik terimleri gibi bilgiler aktarılmaktadır. Bu sebeple köşe, “Metin” bölümüne dâhil edilmiştir. İncelenen dergilerin son 3 sayısında yer alan köşe, 2 sayfadan oluşmakta; 274. sayıda 42 ve 43. sayfalarda, diğer sayılarda 40 ve 41. sayfalarda yer almaktadır. Derginin toplam sayfa sayısının % 3.33’ünü bu köşe oluşturmaktadır.

“Yeni Bir Kitap” köşesinde bilim, anatomi, uzay, doğa vb. temalı kitap tanıtımları bulunmaktadır. Bu sebeple köşe, “Metin” bölümüne eklenmiştir. Bu köşe 1 sayfadan oluşmakta; 272, 273. ve 274. sayılar hariç derginin 42. sayfasında yer almaktadır. Bu sayılardaysa 44. sayfadadır. Derginin toplam sayfa sayısının % 1.66’sını bu köşe oluşturmaktadır.

“Bilim Çocuk Sözlüğü” köşesinde ayın belirlenen sözcüğü ile ilgili açıklamalar yapılmakta, açıklamadan sonra belirlenen sözcükle ilgili etkinlikler yer almaktadır. Bu yüzden köşe, “Metin-Etkinlik” bölümüne dâhil edilmiştir. Bu köşe 2 sayfadan oluşmakta; 272, 273. ve 274. sayılar hariç derginin 43. ve 44. sayfasında bulunmaktadır. Belirtilen sayılardaysa 45. ve 46. sayfada yer almaktadır. Derginin toplam sayfa sayısının % 3.33’ünü bu köşe oluşturmaktadır.

“Sorun Söyleyelim” köşesinde okuyucuların gönderdikleri sorulardan birisi seçilip o soruyla ilgili açıklama yapılmaktadır. Köşede okuyucunun bilim, doğa, uzay vb. konularla ilgili bilgileri sorgulaması amaçlanmaktadır. Bu sebeple köşe, “Metin-Etkinlik” bölümüne dâhil edilmiştir. “Sorun Söyleyelim” köşesi 1 sayfadan oluşmakta; 272, 273. ve 274. sayılar hariç derginin 45. sayfasında bulunmaktadır. Bu sayılardaysa 47. sayfadadır. Derginin toplam sayfa sayısının % 1.66’sını bu köşe oluşturmaktadır.

265. sayıda “Maç Başlıyor” başlığı altında verilen ve diğer sayılarda “Şah Mat” olarak adlandırılan köşede, satrancın oyun kuralları hikâyeleştirilerek anlatılmakta, metnin sonundaysa “Satranç Bilenler” için etkinlik sunulmaktadır. Bu sebeple köşe, “Metin-

Etkinlik” bölümündedir. “Şah Mat”, 2 sayfadan oluşmaktadır. 272, 273. ve 274. sayılar hariç derginin 46. ve 47. sayfasında bulunmakta, bu sayılardaysa 48. ve 49. sayfada yer almaktadır. Derginin toplam sayfa sayısının % 3.33’ünü bu köşe oluşturmaktadır.

“Evde Bilim” köşesinde okuyucuların deney yapması ve deneyin sonucunun gözlemlenmesi istenmektedir. Aynı zamanda sonucun neden bu şekilde olduğunun bilimsel açıklaması yapılmaktadır. Bu sebeple köşe, “Metin- Etkinlik” bölümünde yer almaktadır. “Evde Bilim” köşesi, 2 sayfadan oluşmaktadır. 272, 273. ve 274. sayılar hariç derginin 48. ve 49. sayfasında bulunmakta, bu sayılardaysa 50. ve 51. sayfada yer almaktadır. Derginin toplam sayfa sayısının % 3.33’ünü bu köşe oluşturmaktadır.

“Çizmeli Harikalar” köşesinde okuyucudan belirlenen konu ile ilgili aşamalı talimatlar vererek çizim yapması istenmektedir. Köşenin sonundaysa konu ile ilgili “İlginç Bilgiler” yer almaktadır. Bu yüzden “Metin-Etkinlik” bölümüne dâhil edilmiştir. Köşe, 4 sayfadan oluşmakta; 272, 273. ve 274. sayılar hariç derginin 50-53. sayfasında bulunmektedir. Bu dergilerdeyse 52-55. sayfalar arasındadır. Derginin toplam sayfa sayısının % 6.66’sını bu köşe oluşturmaktadır.

“Gökyüzü Günlüğü” köşesinde derginin yayımlandığı ayda gökyüzünde gözlemlenebilecek yıldız ve gezegenlerle ilgili bilgilerden bahsedilmektedir. Bu yüzden “Metin” bölümünde yer almaktadır. “Gökyüzü Günlüğü” 2 sayfadan oluşmakta, derginin 56. ve 57. sayfasında bulunmektedir. Derginin toplam sayfa sayısının % 3.33’ünü bu bölüm oluşturmaktadır.

“Düşünerek Eğlenelim” köşesinde dergide işlenen konularla ilgili sorular sorulmakta, bulmacalara yer verilmektedir. Bu sebeple “Etkinlik” bölümüne dâhil edilmiştir. 2 sayfadan oluşan köşe, derginin 58. ve 59. sayfasında bulunmektedir. Derginin toplam sayfa sayısının % 3.33’ünü bu köşe oluşturmaktadır.

“Mektup Kutusu”, okuyucuların genellikle Bilim Çocuk dergisi hakkında duygu ve düşüncelerini yazdıkları mektupların yayımlandığı köşedir. Okuyucular istedikleri konuda mektup yazıp gönderebileceği için bu köşe, “Etkinlik” bölümüne dâhil edilmiştir. Köşe, 1 sayfadan oluşmakta, derginin 60. sayfasında yer almaktadır. Derginin toplam sayfa sayısının % 1.66’sını bu köşe oluşturmaktadır.

“Gözlem Defterinizden” köşesinde derginin o aydaki konusuna uygun bir konu belirlenerek gözlem yapılması ve gözlemlerin yazılarak dergiye yollanması istenmektedir. Yollanan gözlemler iki ay sonra bu köşede yayımlanmaktadır. Okuyucunun dönütleri ile oluşturulan köşe, “Etkinlik” bölümünde yer almaktadır. 1 sayfadan oluşan köşe, derginin 61. sayfasında bulunmaktadır. Derginin toplam sayfa sayısının % 1.66’sını bu köşe oluşturmaktadır.

“Sizden Gelenler” köşesinde derginin o aydaki konusuna uygun bir konu belirlenerek resim yapılması ve yapılan resimlerin dergiye yollanması istenmektedir. Yollanan resimler iki ay sonra bu köşede yayımlanmaktadır. Okuyucunun dönütlerinin yer almasından dolayı bu köşe, “Etkinlik” bölümüne dâhil edilmiştir. 2 sayfadan oluşan köşe, derginin 62. ve 63. sayfasında bulunmaktadır. Derginin toplam sayfa sayısının % 3.33’ünü bu köşe oluşturmaktadır.

İncelenen ilk üç sayıda posta veya e-posta göndererek ya da internet adresine yükleyerek dönüt verilebilirken, COVID-19 salgını tedbirleri sebebiyle 268. sayıdan itibaren yalnızca e-posta gönderilerek ya da internet adresine yüklenerek dönüt verilebilmektedir. COVID-19 ile alınan tedbirlerle birlikte Bilim Çocuk dergisi Mart 2020 tarihinden itibaren 1998’den beri yayımlanan tüm sayılarını internet üzerinden ücretsiz erişime açmıştır. 15 Kasım 2020’den itibaren güncel son dört sayıya yalnızca derginin aboneleri internet sitesinden erişebilecektir. Bilim Çocuk dergisinin internet üzerinden yayımlanması ona elektronik dergi özelliği de katmıştır.

4.1.3. Derginin ekleri

Bilim Çocuk dergisi, okuyucularına içinde çeşitli etkinliklerin ve bilgilerin bulunduğu ekler hediye etmektedir. İncelenen dergilerde farklı alanlarla ilgili bilgiler veren bilgi kartları, eğlendirmeyi ve düşündürmeyi amaçlayan oyunlar, ayın temaları ile ilgili posterler verilmiştir. El becerisini geliştirmek amacıyla kesme ve yapıştırma ile yapılan maketler, içerisinde bilgilerin ve bulmacaların olduğu kitapçıklar, alışkanlık kazandırmayı amaçlayan takip çizelgeleri, etkinlikte veya günlük hayatta kullanılabilecek çıkartmalar verilen diğer hediyelerdendir. İncelenen dergilerdeki eklerde verilen bazı etkinlikler çalışmanın “Ekler” bölümüne eklenmiştir.

Tablo 4.4. İncelenen dergilerin yanında verilen ekler.

Derginin Sayıları	Bilgi Kartları	Oyun	Poster	Maket	Kitapçık	Takip Çizelgesi	Çıkartma	Toplam
265. Sayı	1	2	-	-	-	-	-	3
266. Sayı	1	-	-	1	-	1	-	3
267. Sayı	1	-	-	2	1	-	-	4
268. Sayı	1	1	1	1	-	-	-	4
269. Sayı	1	1	-	1	-	1	-	4
270. Sayı	1	-	1	1	1	-	1	5
271. Sayı	1	1	2	-	-	-	-	4
272. Sayı	1	-	-	-	-	-	2	3
273. Sayı	1	-	-	1	1	-	-	3
274. Sayı	1	1	1	-	-	-	-	3
275. Sayı	1	1	-	1	1	-	-	4
276. Sayı	1	-	-	-	-	-	1	2
Toplam	12	7	5	8	4	2	4	42

İncelenen dergilerde en fazla ek veren dergi 5 ek ile 270 sayılı dergi; en az ek veren dergi 2 ek ile 276 sayılı dergidir. Dergilerin her sayısında “bilgi kartları” ve bu bilgi kartlarını koyabilmek için "Bilim Çocuk Kartları Kutusu” verilmektedir.

Aynı zamanda 6 dergide toplam 7 oyun, 4 dergide toplam 5 poster, 7 dergide toplam 8 maket, 4 dergide toplam 4 kitapçık, 2 dergide toplam 2 takip çizelgesi, 3 dergide toplam 4 çıkartma verilmiştir.

4.2. Etkinliklerin Dağılımı

Etkinlikler, derginin bölümlerine göre dört başlıkta incelenecektir: “Metin İçi Etkinlikler”, “Metin Dışı Etkinlikler”, “Arka Kapak” ve “Derginin Ekleri”.

Tablo 4.5. Etkinliklerin dağılımı.

Dergi Sayıları	Toplam Etkinlik	Metin İçi Etkinlikler		Metin Dışı Etkinlikler		Arka Kapaktaki Etkinlikler		Dergi Ekindeki Etkinlikler	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
265. Sayı	23	9	39.13	10	43.47	-	-	4	17.39
266. Sayı	25	9	36	11	44	1	4	4	16
267. Sayı	26	9	34.61	13	50	1	3.84	3	11.53
268. Sayı	20	6	30	9	45	1	5	4	20
269. Sayı	22	7	31.81	10	45.45	1	4.54	4	18.18
270. Sayı	23	7	30.43	11	47.82	1	4.34	4	17.39
271. Sayı	23	7	30.43	13	56.52	1	4.34	2	8.69

272. Sayı	20	7	35	11	55	1	5	1	5
273. Sayı	29	6	20.68	9	31.03	1	3.44	13	44.82
274. Sayı	22	7	31.81	11	50	1	4.54	3	13.63
275. Sayı	29	7	24.13	10	34.48	1	3.44	11	37.93
276. Sayı	22	7	31.81	12	54.54	1	4.54	2	9.09
Toplam	284	88	30.98	130	45.77	11	3.87	55	19.36

İncelenen dergilerde toplam 284 etkinlik bulunmaktadır. Bunların % 45.77'sini metin dışı etkinlikler, % 30.98'ini metin içi etkinlikler, % 19.36'sını derginin ekinde yer alan etkinlikler, % 3.87'sini arka kapakta yer alan etkinlikler oluşturmaktadır. En fazla etkinliğe sahip olan dergiler 29 etkinlikle 273 ve 275 sayılı dergiler, en az etkinliğe sahip olan dergiler 20 etkinlikle 268 ve 272 sayılı dergilerdir.

23 etkinliği olan 265. sayıda en fazla % 43.47 oranla metin dışı etkinlikler bulunmaktadır. Bu etkinliklerin 7 tanesi derginin sabit köşelerinde -Düşünerek Eğlenelim, Mektup Kutusu, Gözlem Defterinizden, Sizden Gelenler- yer almaktadır. Diğer 3 etkinlik değişkenlik gösteren bölümlerdedir. Etkinliklerin % 39.13'ünü oluşturan metin içi etkinliklerin 6 tanesi derginin sabit köşelerinde -Bilim Çocuk Sözlüğüm, Sorun Söyleyelim, Maç Başlıyor(Şah Mat), Evde Bilim, Çizmeli Harikalar- bulunurken, 3 tanesi değişkenlik gösteren köşelerde yer almaktadır. Etkinliklerin % 17.39'unu derginin ekinde verilen etkinlikler oluşturmaktadır. Bu etkinliklerden "Bilim Çocuk Kartları Kutusu" her dergide yapılan etkinliklerdendir. Bu sayıda derginin arka kapağında etkinlik bulunmamaktadır.

266. sayıda 25 etkinliğe yer verilmiştir. Bu etkinliklerin % 44'ünü metin dışı etkinlikler, % 36'sını metin içi etkinlikler, % 16'sını derginin ekindeki etkinlikler, % 4'ünü arka kapaktaki etkinlik oluşturmaktadır. Metin içinde yer alan etkinliklerin 7'si, metin dışında yer alan etkinliklerin 7'si derginin sabit köşelerinde yer alan etkinliklerdir.

267 sayılı dergide 26 etkinlik vardır. Bu etkinliklerin % 50'sini metin dışı etkinlikler, % 34.61'ini metin içi etkinlikler, % 11.53'ünü derginin ekindeki etkinlikler, % 3.84'ünü arka kapaktaki etkinlikler oluşturmaktadır. Metin içi etkinliklerin 6'sı, metin dışı etkinliklerin 7'si dergide yer alan sabit köşelerde bulunmaktadır.

İncelenen dergiler arasında en az etkinliğe sahip dergilerden biri olan 268. dergide 20 etkinlik bulunmaktadır. Bu etkinliklerin % 45'ini metin dışı etkinlikler, % 30'unu metin içi etkinlikler, % 20'sini derginin ekindeki etkinlikler, % 5'ini arka kapaktaki etkinlikler

oluşturmaktadır. Metin içi etkinliklerin 6'sı, metin dışı etkinliklerin 7'si dergideki sabit köşelerin içindedir.

269. sayıda 22 etkinlik vardır. Bu etkinliklerin % 45.45'i metin dışı etkinlikler, % 31.81'i metin içi etkinlikler, % 18.18'i derginin ekindeki etkinlikler % 4.54'ü arka kapakta yer alan etkinliktir. Metin içi etkinliklerin 5'i, metin dışı etkinliklerin 7'si derginin sabit köşelerinde yer almaktadır.

23 etkinlikten oluşan 270. sayının etkinliklerinin % 47.82'si metin dışı etkinlikler, % 30.43'ü metin içi etkinlikler, % 17.39'u derginin ekindeki etkinlikler, % 4.34'ü derginin kapağındaki etkinler oluşturmaktadır. Derginin ekinde bulunan etkinliklerin 2'si ekte verilen kitapçığın içinde bulunmaktadır. Metin içi etkinliklerin 6'sı, metin dışı etkinliklerin 7'si derginin sabit köşelerinde yer almaktadır.

271. sayıda 23 etkinlik bulunmaktadır. Bu etkinliklerin % 56.52'sini metin dışı etkinlikler, % 30.43'ünü metin içi etkinlikler, % 8.69'unu derginin ekindeki etkinlikler, % 4.34.'ünü arka kapaktaki etkinlik oluşturmaktadır. Metin içi etkinliklerin 7 tanesi, metin dışı etkinliklerin 7 tanesi derginin sabit köşelerinde yer alan etkinliklerdir.

20 etkinlikten oluşan 272 sayılı dergi, en az etkinliğe sahip olan dergilerden biridir. Bu etkinliklerin % 55'ini metin dışı etkinlikler, % 35'ini metin içi etkinlikler, % 5'ini arka kapaktaki etkinlik, % 5'ini ekteki etkinlik oluşturmaktadır. Metin içi etkinliklerin 5'i, metin dışı etkinliklerin 7'si derginin sabit köşelerinde yer alan etkinliklerdir.

İncelenen dergiler arasında en fazla etkinliğe sahip olan dergilerden biri olan 273 sayılı dergi 29 etkinlikten oluşmaktadır. En fazla etkinlik % 44.82 oranla derginin ekinde bulunmaktadır. Aynı zamanda etkinliklerin % 31.03'ü metin dışında, % 20.68'i metin içinde, % 3.44'ü arka kapakta yer almaktadır. Derginin ekindeki etkinliklerin 12 tanesi ekte verilen kitapçığın içerisinde yer almaktadır. Metin içi etkinliklerin 6'sı, metin dışı etkinliklerin 7'si derginin sabit köşelerinde yer alan etkinliklerdir.

274. sayıda 22 etkinliğe yer verilmiştir. Bu etkinliklerin % 50'sini metin dışı etkinlikler, % 31.81'ini metin içi etkinlikler, % 13.63'ünü derginin ekindeki etkinlikler, % 4.54'ünü arka kapaktaki etkinlik oluşturmaktadır. Metin içinde yer alan etkinliklerin 7'si, metin dışında yer alan etkinliklerin 7'si derginin sabit köşelerinde yer alan etkinliklerdir.

275. sayıda 29 etkinlik bulunmakta, bu etkinliklerin % 37.93'ünü derginin ekinde yer alan etkinlikler, % 34.48'ini metin dışı etkinlikler, % 24.13'ünü metin içi etkinlikler, % 3.44'ünü arka kapakta yer alan etkinlik oluşturmaktadır. Derginin ekinde yer alan etkinliklerin 6'sı kitapçığın içinde bulunmaktadır. Metin içi etkinliklerin 6'sı, metin dışı etkinliklerin 7'si sabit köşelerde bulunan etkinliklerdendir.

22 etkinlikten oluşan 276 sayılı dergide, en fazla % 54.54 oranla metin dışı etkinlikler bulunmaktadır. Bu etkinliklerin 7'si derginin sabit köşelerinde, 5'i değişken köşelerindedir. Metin içi etkinlikler diğer etkinliklerin % 31.81'ini oluşturmaktadır. Bu etkinliklerden 5'i sabit köşelerde, 2'si değişken köşelerde yer almaktadır. Etkinliklerin % 9.09'unu derginin ekindeki etkinlikler, % 4.54'ünü arka kapaktaki etkinlikler oluşturmaktadır.

4.3. Etkinlikteki Soruların Dağılımı

Etkinliğin içerisinde bir soru olabileceği gibi etkinliğe bağlı birden fazla soru da olabilir. Metin içindeki, metin dışındaki, arka kapaktaki ve derginin ekindeki etkinliklerin soru veya talimat sayıları şu şekildedir:

Tablo 4.6. Etkinliklerdeki soru sayıları ve yüzdeleri.

Dergi Sayıları	Toplam Soru Sayıları	Metin İçi Etkinliklerdeki Sorular		Metin Dışı Etkinliklerdeki Sorular		Arka Kapaktaki Sorular		Ekin Etkinliklerindeki Sorular	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
265. Sayı	26	12	46.15	10	38.46	-	-	4	15.38
266. Sayı	35	12	34.28	12	34.28	7	20	4	11.42
267. Sayı	34	13	38.23	11	32.35	7	20.58	3	8.82
268. Sayı	29	7	24.13	9	31.03	8	27.58	5	17.24
269. Sayı	33	14	42.42	10	30.30	6	18.18	3	9.09
270. Sayı	33	10	30.30	11	33.33	8	24.24	4	12.12
271. Sayı	35	7	20	20	57.14	5	14.28	3	8.57
272. Sayı	27	7	25.92	13	48.14	6	22.22	1	3.70
273. Sayı	36	7	19.44	9	25	6	16.66	14	38.88
274. Sayı	40	8	20	23	57.5	6	15	3	7.5
275. Sayı	40	11	27.5	10	25	6	15	13	32.5
276. Sayı	34	8	23.52	17	50	7	20.58	2	5.88
Toplam	402	116	28.85	155	38.55	72	17.91	59	14.67

İncelenen dergilerde etkinliklerin içerisinde bulunan toplam soru sayısı 402'dir. İçerisinde en fazla soru bulunan dergiler 40 soruyla 274 ve 275 sayılı dergiler, en az soru bulunan dergi 26 soruyla 265 sayılı dergidir. Derginin geneline bakıldığında soruların ağırlıklı olarak metin dışı etkinliklerde bulunduğu görülmektedir. Metin dışı etkinliklerde bulunan

soru oranı % 38.55, metin içi etkinliklerde bulunan soru oranı % 28.85, arka kapakta bulunan soru oranı % 17.91, derginin eklerindeki etkinlikte bulunan soru oranı % 14.67'dir.

265, 267 ve 269 sayılı dergilerde metin içi etkinliklerdeki; 268, 270, 271, 272, 274 ve 276 sayılı dergilerde metin dışı etkinliklerdeki, 273 ve 275 sayılı dergilerin ekinde yer alan etkinliklerdeki soru sayıları diğer bölümlerde yer alan etkinliklerin toplam soru sayılarından daha fazladır. 266 sayılı dergide metin içi etkinliklerin ve metin dışı etkinliklerin soru sayıları aynıdır. Aynı zamanda buradaki soru sayıları diğer bölümlerinkinden daha fazladır. İncelenen dergiler arasında 274 sayılı dergide metin dışı etkinliklerdeki soru oranı % 57.5, 271 sayılı dergide % 57.14 ve 276 sayılı dergide % 50'dir.

265. sayının etkinliklerinde toplam 26 soru bulunmaktadır. Bu soruların % 46.15'i metin içi etkinliklerden, % 38.46'sı metin dışı etkinliklerden, % 15.38'i ekin etkinliklerindedir. Bu sayının arka kapağında etkinlik yoktur.

266 sayılı derginin etkinliklerinde toplam 35 soru yer almaktadır. Metin içi ve metin dışı etkinliklerdeki toplam soru sayıları birbirine eşittir. Aynı zamanda bu etkinliklerdeki soruların sayısı diğer etkinliklerdeki soru sayılarından daha fazladır. Bu soruların % 34.28'i metin içi etkinliklerde, % 34.28'i metin dışı etkinliklerde, % 20'si arka kapaktaki etkinlikte, % 11.42'si derginin ekindeki etkinliklerdedir.

267. sayıdaki etkinliklerde toplam 34 soru bulunmaktadır. Bu soruların % 38.23'ü metin içi etkinliklerde, % 32.35'i metin dışı etkinliklerde, % 20.58'i arka kapaktaki etkinlikte, % 8.82'si derginin ekindeki etkinlikte yer almaktadır.

268 sayılı derginin etkinliklerinde 29 soru mevcuttur. Bu soruların % 31.03'ü metin dışı etkinliklerde, % 27.58'si arka kapaktaki etkinlikte, % 24.13'ü metin içi etkinliklerde, % 17.24'ü derginin ekindeki etkinliklerde yer almaktadır.

269. sayıdaki etkinliklerde toplam 33 soru bulunmaktadır. Bu soruların % 42.42'si metin içi etkinlerde, % 30.30'u metin dışı etkinliklerde, % 18.18'i derginin arka kapağındaki etkinlikte, % 9.09'u derginin ekinde yer almaktadır.

270 sayılı derginin etkinliklerinde toplam 33 soru mevcuttur. Bu sorulardan % 33.33'ü metin dışı etkinliklerde, % 30.30'u metin içi etkinliklerde yer almaktadır. Arka kapağın etkinliğindeki sorular % 24.24, derginin eklerindeki etkinliklerdeki sorular % 12.12 oranında yer kaplamaktadır.

271. sayıdaki etkinliklerde toplam 35 soru bulunmaktadır. Bu soruların % 57.14'ü'si metin dışı etkinliklerde, % 20'si metin içi etkinliklerde, % 14.28'i arka kapaktaki etkinlikte, % 8.57'si derginin eklerindeki etkinliklerde yer almaktadır.

Toplam 27 sorunun bulunduğu 272 sayılı dergide en fazla sorunun bulunduğu kısım % 48.14 oranla metin dışı etkinliklerdir. Aynı zamanda soruların % 25.92'si metin içi etkinliklerde, % 22.22'si arka kapaktaki etkinlikte, % 3.70'i derginin ekindeki etkinliklerde bulunmaktadır.

273. sayıda yer alan etkinliklerde toplam 36 soru bulunmaktadır. Bu soruların % 38.88'i derginin ekindeki etkinliklerde, % 25'i metin dışı etkinliklerde, % 19.44'ü metin içi etkinliklerde, % 16.66'sı arka kapaktaki etkinlikte yer almaktadır.

274 sayılı dergide etkinliklerin içinde bulunan soruların toplam sayısı 40'tır. Bu soruların % 57.5'i metin dışı etkinliklerde, % 20'si metin içi etkinliklerde, % 15'i derginin arka kapağındaki etkinlikte, % 7.5'i derginin ekindeki etkinliklerde yer almaktadır.

275. sayının etkinliklerinde toplam 40 soru vardır. Bu soruların % 32.5'i dergi ekinin etkinliklerinden, % 27.5'i metin içi etkinliklerden, % 25'i metin dışı etkinliklerden, % 15'i arka kapaktaki etkinliklerdendir.

276. sayılı derginin etkinliklerinde toplam 34 soru vardır. Bu soruların % 50'si metin dışı etkinliklerden, %23.52'si metin içi etkinliklerden, % 20.58'i arka kapaktaki etkinliklerden, % 5.88'i dergi ekinin etkinliklerindendir.

4.4. Etkinlikteki Soruların Tema Dağılımı

Etkinlikteki soruların bir teması olabileceği gibi birden fazla teması da olabilmektedir. Aşağıda oluşturulan tablolarda sorunun en baskın teması ele alınmıştır. Bazı etkinlik sorularının tema sınırlandırması yoktur. Bu sorular “Serbest Temalı” sorular olarak nitelendirilmiştir. İncelenen her dergide bulunan “Bilim Çocuk Kartları Kutusu” etkinliğinde okuyucu yalnızca kesip yapıştırma işlemi uygulamaktadır. Bu sebeple etkinliğin sorusu “Teması Olmayan” sorular içerisine dâhil edilmiştir. Böylece sorular teması olan sorular, teması olmayan sorular ve serbest temalı sorular şeklinde üç ana başlığa ayrılmıştır. İncelenen dergilerdeki temalı soruların, teması olmayan soruların ve serbest temalı soruların dağılımları şu şekildedir:

Tablo 4.7. İncelenen dergilerdeki temalar ve soru dağılımları.

Temalar	Toplam		Metin İçi Etkinliklerdeki Sorular		Metin Dışı Etkinliklerdeki Sorular		Arka Kapaktaki Etkinlikteki Sorular		Dergi Ekinin Etkinliklerindeki Sorular	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Arkeoloji	1	0.24	-	-	1	100	-	-	-	-
Ayırıştırıcılar	2	0.49	1	50	-	-	1	50	-	-
Belirli Gün ve Haftalar	1	0.24	-	-	-	-	-	-	1	100
Beslenme	2	0.49	1	50	1	50	-	-	-	-
Bilim ve Teknoloji	20	4.97	1	5	8	40	10	50	1	5
Bitkiler	27	6.71	8	29.62	12	44.44	6	22.22	1	3.70
Coğrafya	3	0.74	-	-	3	100	-	-	-	-
Doğa ve Çevre	14	3.48	7	50	6	42.85	1	7.14	-	-
Hava Araçları	16	3.98	4	25	7	43.75	2	12.5	3	18.75
Hava Olayları	11	2.73	2	18.18	6	54.54	3	27.27	-	-
Hayvanlar	47	11.69	12	25.53	23	48.93	10	21.27	2	4.25
Işık	9	2.23	-	-	6	66.66	2	22.22	1	11.11
İletişim	14	3.48	2	14.28	10	71.42	2	14.28	-	-
Jeoloji	1	0.24	-	-	1	100	-	-	-	-
Kitap	8	1.99	2	25	4	50	2	25	-	-
Kuvvet ve Hareket	7	1.74	6	85.71	1	14.28	-	-	-	-
Madde	8	1.99	8	100	-	-	-	-	-	-
Matematik	4	0.99	1	25	3	75	-	-	-	-
Müzik	7	1.74	-	-	3	42.85	3	42.85	1	14.28
Oyun	18	4.47	-	-	2	11.11	3	16.66	13	72.22
Oyuncak	5	1.24	2	40	2	40	1	20	-	-
Psikoloji	9	2.23	8	88.88	-	-	1	11.11	-	-
Sanat	7	1.74	1	14.28	5	71.42	1	14.28	-	-
Satranç	16	3.98	15	93.75	-	-	-	-	1	6.25
Serbest Temalı	24	5.97	12	50	12	50	-	-	-	-
Seyahat	9	2.23	-	-	-	-	-	-	9	100
Spor	14	3.48	-	-	13	92.85	1	7.14	-	-
Taşıtlar ve Trafik	7	1.74	3	42.85	-	-	3	42.85	1	14.28
Teması Olmayan	12	2.98	-	-	-	-	-	-	12	100
Tıp ve Sağlık	44	10.94	19	43.18	12	27.27	4	9.09	9	20.45
Uzay	27	6.71	-	-	14	51.85	10	37.03	3	11.11
Ülkeler/Şehirler	7	1.74	1	14.28	-	-	6	85.71	-	-
Zaman	1	0.24	-	-	-	-	-	-	1	100

İncelenen dergilerdeki soruların konuları 31 farklı temada toplanmıştır. Bu temaların arasından en fazla kullanılanı % 11.69 oranla “Hayvanlar” temasıdır. Toplam 47 soruda bu tema kullanılmıştır. “Tıp ve Sağlık” %10.94 oranla, “Bitkiler” ve “Uzay” temaları % 6.71, “Bilim ve Teknoloji” %4.97 oranla en çok kullanılan temalar arasındadır.

“Bilim ve Teknoloji”, “Bitkiler”, “Hava Araçları”, “Hayvanlar” ve “Tıp ve Sağlık” temaları etkinlik bölümlerinin tamamında yer almıştır. “Madde” teması yalnızca metin içi etkinliklerde, “Arkeoloji”, “Coğrafya” ve “Jeoloji” temaları yalnızca metin dışı etkinliklerde, “Belirli Gün ve Haftalar”, “Seyahat” ve “Zaman” temaları yalnızca dergi ekindeki etkinliklerde kullanılmıştır.

Metin içi etkinlik sorularında 20, metin dışı etkinlik sorularında 22, arka kapak etkinliklerinde 20, dergi ekindeki etkinlik sorularında 14 farklı tema bulunmaktadır. Metin içi etkinlik sorularında en fazla “Tıp ve Sağlık”, metin dışı etkinlik sorularında en fazla “Hayvanlar”, arka kapak etkinlik sorularında en fazla “Bilim ve Teknoloji”, “Hayvanlar” ve “Uzay” temaları dergi ekindeki etkinlik sorularında en fazla “Oyun” teması kullanılmıştır.

Her derginin, metin içi, metin dışı, arka kapak ve dergi ekindeki soruları ayrı ayrı incelenmiştir. Temaların dergilere göre soru dağılımları şu şekildedir:

Tablo 4.8. 265. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı.

Temalar	Toplam		Metin İçi Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Metin Dışı Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Ekin Etkinliklerindeki Soruların Temaları	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
	Bitkiler	5	19.23	5	100	-	-	-
Doğa ve Çevre	4	15.38	1	25	3	75	-	-
Hava Olayları	1	3.84	-	-	1	100	-	-
Hayvanlar	1	3.84	-	-	1	100	-	-
İletişim	3	11.53	2	66.66	1	33.33	-	-
Oyun	2	7.69	-	-	-	-	2	100
Satranç	2	7.69	1	50	-	-	1	50
Serbest Temalı	2	7.69	1	50	1	50	-	-
Spor	3	11.53	-	-	3	100	-	-
Taşıtlar ve Trafik	1	3.84	1	100	-	-	-	-
Teması Olmayan	1	3.84	-	-	-	-	1	100
Tıp ve Sağlık	1	3.84	1	100	-	-	-	-

265 sayılı dergideki etkinliklerin sorularında 10 farklı temaya yer verilmiştir. 2 soruda tema sınırlandırılması yapılmamıştır. Bu sebeple bu sorular “Serbest Temalı” sorular içerisine dâhil edilmiştir. 1 sorunun ise teması yoktur. Sorularda en çok % 19.23 oranla “Bitkiler” temasına yer verilmiştir. “Doğa ve Çevre” % 15.38 oranla, “İletişim” ile “Spor” temaları % 11.53 oranla çok kullanılan temalar arasındadır.

“Bitkiler”, “Taşıtlar ve Trafik” ve “Tıp ve Sağlık” temaları yalnızca metin içi etkinliklerinin sorularında, “Hava Olayları”, “Hayvanlar” ve “Spor” temaları yalnızca metin dışı etkinliklerinin sorularında, “Oyun” teması yalnızca dergi ekinin etkinliklerindeki sorularda kullanılmıştır.

Metin içi etkinlik sorularında 7, metin dışı etkinlik sorularında 6, dergi ekinin etkinlik sorularında 3 farklı tema kullanılmıştır. Metin içi etkinliklerindeki sorularda en fazla “Bitkiler” teması, metin dışı etkinliklerdeki sorularda en fazla “Doğa ve Çevre” ile “Spor” temaları, dergi ekinin etkinliklerindeki sorularda en fazla “Oyun” teması kullanılmıştır.

Tablo 4.9. 266. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı.

Temalar	Toplam		Metin İçi Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Metin Dışı Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Arka Kapaktaki Soruların Temaları		Ekin Etkinliklerindeki Soruların Temaları	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Ayrıştırıcılar	1	2.85	-	-	-	-	1	100	-	-
Beslenme	2	5.71	1	50	-	-	-	-	1	50
Bilim ve Teknoloji	7	20	1	14.28	3	42.85	3	42.85	-	-
Hayvanlar	1	2.85	1	100	-	-	-	-	-	-
Işık	9	25.71	-	-	6	66.66	2	22.22	1	11.11
Jeoloji	1	2.85	-	-	1	100	-	-	-	-
Kuvvet ve Hareket	1	2.85	1	100	-	-	-	-	-	-
Matematik/Kesir	1	2.85	-	-	1	100	-	-	-	-
Oyun	1	2.85	-	-	-	-	-	-	1	100
Satranç	1	2.85	1	100	-	-	-	-	-	-
Serbest Temalı	2	5.71	1	50	1	50	-	-	-	-
Spor	1	2.85	-	-	-	-	1	100	-	-
Teması Olmayan	1	2.85	-	-	-	-	-	-	1	100
Tıp ve Sağlık	6	17.14	6	100	-	-	-	-	-	-

266 sayılı dergideki etkinliklerin sorularında 12 farklı temaya yer verilmiştir. 2 soruda tema sınırlandırılması yapılmamıştır. Bu sebeple bu sorular “Serbest Temalı” sorular içerisine dâhil edilmiştir. 1 soruda tema bulunmadığı için “Teması Olmayan” sorulara eklenmiştir. Sorularda en çok % 25.71 oranla “Işık” temasına yer verilmiştir. “Doğa ve Çevre” % 20 oranla, “Tıp ve Sağlık” % 17.14 oranla çok kullanılan temalar arasındadır.

“Hayvanlar”, “Kuvvet ve Hareket”, “Satranç” ve “Tıp ve Sağlık” temaları yalnızca metin içi etkinliklerinin sorularında, “Jeoloji” ve “Matematik” temaları yalnızca metin dışı

etkinliklerinin sorularında, “Spor” teması yalnızca arka kapaktaki soruda, “Oyun” teması yalnızca dergi ekinin etkinliklerindeki sorularda kullanılmıştır.

Metin içi etkinlik sorularında 7, metin dışı etkinlik sorularında 5, dergi kapağındaki etkinlik sorularında 4, dergi ekinin etkinlik sorularında 3 farklı tema kullanılmıştır. Metin içi etkinliklerindeki sorularda en fazla “Tıp ve Sağlık” teması, metin dışı etkinliklerdeki sorularda en fazla “Işık” teması, arka kapaktaki etkinlik sorularında en fazla “Bilim ve Teknoloji” teması kullanılmıştır.

Tablo 4.10. 267. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı.

Temalar	Toplam		Metin İçi Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Metin Dışı Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Arka Kapaktaki Soruların Temaları		Ekin Etkinliklerindeki Soruların Temaları	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Hayvanlar	3	8.82	-	-	1	33.33	1	33.33	1	33.33
Kitap	8	23.52	2	25	4	50	2	25	-	-
Kuvvet ve Hareket	1	2.94	1	100	-	-	-	-	-	-
Müzik	7	20.58	-	-	3	42.85	3	42.85	1	14.28
Psikoloji	7	20.58	7	100	-	-	-	-	-	-
Satranç	1	2.94	1	100	-	-	-	-	-	-
Serbest temalı	2	5.88	1	50	1	50	-	-	-	-
Taşıtlar ve Trafik	1	2.94	1	100	-	-	-	-	-	-
Teması olmayan	1	2.94	-	-	-	-	-	-	1	100
Uzay	3	8.82	-	-	2	66.66	1	33.33	-	-

267 sayılı dergideki etkinliklerin sorularında 8 farklı temaya yer verilmiştir. 2 soruda tema sınırlandırılması yapılmamıştır. Bu sebeple bu sorular “Serbest Temalı” sorular içerisine dâhil edilmiştir. 1 soruda tema bulunmadığı için “Teması Olmayan” sorulara eklenmiştir. Sorularda en çok % 23.52 oranla “Kitap” temasına yer verilmiştir. Aynı zamanda “Müzik” ve “Psikoloji” temaları % 20.58 oranla çok kullanılan temalar arasındadır. “Kuvvet ve Hareket”, “Psikoloji”, “Satranç” ve “Taşıtlar ve Trafik” temaları yalnızca metin içi etkinliklerinin sorularında kullanılmıştır.

Metin içi etkinlik sorularında 5, metin dışı etkinlik sorularında 3, dergi kapağındaki etkinlik sorularında 4, dergi ekinin etkinlik sorularında 2 farklı tema kullanılmıştır. Metin içi etkinliklerindeki sorularda en fazla “Psikoloji” teması, metin dışı etkinliklerdeki sorularda en fazla “Kitap” teması, arka kapaktaki etkinlik sorularında en fazla “Müzik” teması kullanılmıştır.

Tablo 4.11. 268. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı.

Temalar	Toplam		Metin İçi Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Metin Dışı Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Arka Kapaktaki Soruların Temaları		Ekin Etkinliklerindeki Soruların Temaları	
			<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Belirli Gün ve Haftalar	1	3.44	-	-	-	-	-	-	1	100
Bitkiler	7	24.13	-	-	5	71.42	2	28.57	-	-
Doğa ve Çevre	1	3.44	-	-	1	100	-	-	-	-
Hayvanlar	1	3.44	1	100	-	-	-	-	-	-
Kuvvet ve Hareket	1	3.44	1	100	-	-	-	-	-	-
Madde	4	13.79	4	100	-	-	-	-	-	-
Oyun	7	24.13	-	-	2	28.57	3	42.85	2	28.57
Serbest temalı	2	6.89	1	50	1	50	-	-	-	-
Teması olmayan	1	3.44	-	-	-	-	-	-	1	100
Uzay	3	10.34	-	-	-	-	2	66.33	1	33.33
Ülkeler ve Şehirler	1	3.44	-	-	-	-	1	100	-	-

268 sayılı dergideki etkinliklerin sorularında 9 farklı temaya yer verilmiştir. 2 soruda tema sınırlandırılması yapılmamıştır. Bu sebeple bu sorular “Serbest Temalı” sorular içerisine dâhil edilmiştir. 1 soruda tema bulunmadığı için “Teması Olmayan” sorulara eklenmiştir. Sorularda en çok % 24.13 oranla “Bitkiler” ve “Oyun” temalarına yer verilmiştir. “Madde” % 13.79 oranla çok kullanılan temalar arasındadır.

“Hayvanlar”, “Kuvvet ve Hareket” ve “Madde” temaları yalnızca metin içi etkinliklerinin sorularında, “Doğa ve Çevre” teması yalnızca metin dışı etkinliklerinin sorularında, “Belirli Gün ve Haftalar” teması yalnızca dergi ekinin etkinliklerindeki sorularda kullanılmıştır.

Metin içi etkinlik sorularında 3, metin dışı etkinlik sorularında 3, dergi kapağındaki etkinlik sorularında 4, dergi ekinin etkinlik sorularında 3 farklı tema kullanılmıştır. Metin içi etkinliklerindeki sorularda en fazla “Madde” teması, metin dışı etkinliklerdeki sorularda en fazla “Bitkiler” teması, arka kapaktaki etkinlik sorularında en fazla “Oyun” teması, dergi ekinde yer alan etkinliklerin sorularında en fazla “Oyun” teması kullanılmıştır.

Tablo 4.12. 269. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı.

Temalar	Toplam		Metin İçi Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Metin Dışı Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Arka Kapaktaki Soruların Temaları		Ekin Etkinliklerindeki Soruların Temaları	
			<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Ayırıştırıcılar	1	3.03	1	100	-	-	-	-	-	-

Bitkiler	8	24.24	3	37.5	1	12.5	3	37.5	1	12.5
Doğa ve Çevre	1	3.03	1	100	-	-	-	-	-	-
Hayvanlar	6	18.18	5	83.33	1	16.66	-	-	-	-
Oyun	1	3.03	-	-	-	-	-	-	1	100
Sanat	6	18.18	1	16.66	5	83.33	-	-	-	-
Satranç	2	6.06	2	100	-	-	-	-	-	-
Serbest Temalı	2	6.06	1	50	1	50	-	-	-	-
Spor	2	6.06	-	-	2	100	-	-	-	-
Taşıtlar ve Trafik	2	6.06	-	-	-	-	2	100	-	-
Teması Olmayan	1	3.03	-	-	-	-	-	-	1	100
Tıp ve Sağlık	1	3.03	-	-	-	-	1	100	-	-

269 sayılı dergideki etkinliklerin sorularında 11 farklı temaya yer verilmiştir. 2 soruda tema sınırlandırılması yapılmamıştır. Bu sebeple bu sorular “Serbest Temalı” sorular içerisine dâhil edilmiştir. 1 soruda tema bulunmadığı için “Teması Olmayan” sorulara eklenmiştir. Sorularda en çok % 24.24 oranla “Bitkiler” temasına yer verilmiştir. “Hayvanlar” ve “Sanat” temaları % 18.18 oranla çok kullanılan temalar arasındadır.

“Ayrıştırıcılar”, “Doğa ve Çevre” ve “Satranç” temaları yalnızca metin içi etkinliklerinin sorularında, “Spor” temaları yalnızca metin dışı etkinliklerinin sorularında, “Taşıtlar ve Trafik” teması yalnızca arka kapaktaki soruda, “Oyun” teması yalnızca dergi ekinin etkinliklerindeki sorularda kullanılmıştır. “Bitkiler” teması ayrılan bölümlerin tamamında kullanılmıştır.

Metin içi etkinlik sorularında 6, metin dışı etkinlik sorularında 4, dergi kapağındaki etkinlik sorularında 3, dergi ekinin etkinlik sorularında 2 farklı tema kullanılmıştır. Metin içi etkinliklerindeki sorularda en fazla “Hayvanlar” teması, metin dışı etkinliklerdeki sorularda en fazla “Sanat” teması, arka kapaktaki etkinlik sorularında en fazla “Bitkiler” teması kullanılmıştır. Derginin ekindeki etkinliklerdeki sorularda kullanılan temaların miktarı eşit sayıdadır.

Tablo 4.13. 270. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı.

Temalar	Toplam		Metin İçi Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Metin Dışı Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Arka Kapaktaki Soruların Temaları		Ekin Etkinliklerindeki Soruların Temaları	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Arkeoloji	1	3.03	-	-	1	100	-	-	-	-
Bilim ve Teknoloji	1	3.03	-	-	-	-	1	100	-	-
Doğa ve Çevre	6	18.18	5	83.33	1	16.66	-	-	-	-

Hayvanlar	12	36.36	1	8.33	7	58.33	3	25	1	8.33
Madde	1	3.03	1	100	-	-	-	-	-	-
Satranç	2	6.06	2	100	-	-	-	-	-	-
Serbest Temalı	2	6.06	1	50	1	50	-	-	-	-
Teması Olmayan	1	3.03	-	-	-	-	-	-	1	100
Uzay	5	15.15	-	-	1	20	2	40	2	40
Ülkeler ve Şehirler	2	6.06	-	-	-	-	2	100	-	-

270 sayılı dergideki etkinliklerin sorularında 8 farklı temaya yer verilmiştir. 2 soruda tema sınırlandırılması yapılmamıştır. Bu sebeple bu sorular “Serbest Temalı” sorular içerisinde dâhil edilmiştir. 1 soruda tema bulunmadığı için “Teması Olmayan” sorulara eklenmiştir. Sorularda en çok % 36.36 oranla “Hayvanlar” temasına yer verilmiştir. “Doğa ve Çevre” % 18.18 oranla, “Uzay” % 15.15 oranla çok kullanılan temalar arasındadır.

“Madde” ve “Satranç” temaları yalnızca metin içi etkinliklerinin sorularında, “Arkeoloji” teması yalnızca metin dışı etkinliğinin sorusunda, “Bilim ve Teknoloji” ile “Ülkeler ve Şehirler” temaları yalnızca arka kapaktaki soruda kullanılmıştır. “Hayvanlar” teması ayrılan bölümlerin tamamında kullanılmıştır.

Metin içi etkinlik sorularında 4, metin dışı etkinlik sorularında 4, dergi kapağındaki etkinlik sorularında 4, dergi ekinin etkinlik sorularında 2 farklı tema kullanılmıştır. Metin içi etkinliklerindeki sorularda en fazla “Doğa ve Çevre” teması, metin dışı etkinliklerdeki sorularda en fazla “Hayvanlar” teması, arka kapaktaki etkinlik sorularında en fazla “Hayvanlar” teması, dergi ekindeki etkinliklerin sorularında en fazla “Uzay” teması kullanılmıştır.

Tablo 4.14. 271. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı.

Temalar	Toplam		Metin İçi Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Metin Dışı Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Arka Kapaktaki Soruların Temaları		Ekin Etkinliklerindeki Soruların Temaları	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Beslenme	1	2.85	-	-	1	100	-	-	-	-
Bilim ve Teknoloji	4	11.42	-	-	2	50	2	50	-	-
Bitkiler	3	8.57	-	-	3	100	-	-	-	-
Doğa ve Çevre	2	5.71	-	-	1	50	1	50	-	-
Hava Araçları	1	2.85	1	100	-	-	-	-	-	-
Hayvanlar	7	20	-	-	6	85.71	1	14.28	-	-
Kuvvet ve Hareket	1	2.85	1	100	-	-	-	-	-	-

Oyun	2	5.71	-	-	-	-	-	-	2	100
Satranç	1	2.85	1	100	-	-	-	-	-	-
Serbest Temalı	2	5.71	1	50	1	50	-	-	-	-
Teması Olmayan	1	2.85	-	-	-	-	-	-	1	100
Tıp ve Sağlık	3	8.57	3	100	-	-	-	-	-	-
Uzay	7	20	-	-	6	85.71	1	14.28	-	-

271 sayılı dergideki etkinliklerin sorularında 11 farklı temaya yer verilmiştir. 2 soruda tema sınırlandırılması yapılmamıştır. Bu sebeple bu sorular “Serbest Temalı” sorular içerisine dâhil edilmiştir. 1 soruda tema bulunmadığı için “Teması Olmayan” sorulara eklenmiştir. Sorularda en çok % 20 oranla “Hayvanlar” ve “Uzay” temalarına yer verilmiştir. “Bilim ve Teknoloji” % 11.42 oranla çok kullanılan temalar arasındadır.

“Hava Araçları”, “Kuvvet ve Hareket”, “Satranç” ve “Tıp ve Sağlık” temaları yalnızca metin içi etkinliklerinin sorularında, “Beslenme” ve “Bitkiler” temaları yalnızca metin dışı etkinliklerinin sorularında, “Oyun” teması yalnızca dergi ekinin etkinliklerindeki sorularda kullanılmıştır.

Metin içi etkinlik sorularında 4, metin dışı etkinlik sorularında 6, dergi kapağındaki etkinlik sorularında 4, dergi ekinin etkinlik sorularında 1 farklı tema kullanılmıştır. Metin içi etkinliklerindeki sorularda en fazla “Tıp ve Sağlık” teması, metin dışı etkinliklerdeki sorularda en fazla “Hayvanlar” ve “Uzay” temaları, arka kapaktaki etkinlik sorularında en fazla “Bilim ve Teknoloji” teması, dergi ekindeki etkinlik sorularında en fazla “Oyun” teması kullanılmıştır.

Tablo 4.15. 272. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı.

Temalar	Toplam		Metin İçi Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Metin Dışı Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Arka Kapaktaki Soruların Temaları		Ekin Etkinliklerindeki Soruların Temaları	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Bilim ve Teknoloji	1	3.70	-	-	-	-	1	100	-	-
Bitkiler	1	3.70	-	-	1	100	-	-	-	-
Coğrafya	3	11.11	-	-	3	100	-	-	-	-
Hava Araçları	1	3.70	-	-	1	100	-	-	-	-
Hava Olayları	3	11.11	2	66.66	-	-	1	33.33	-	-
Hayvanlar	3	11.11	1	33.33	2	66.66	-	-	-	-
Kuvvet ve Hareket	2	7.40	1	50	1	50	-	-	-	-
Matematik	1	3.70	-	-	1	100	-	-	-	-

Psikoloji	2	7.40	1	50	-	-	1	50	-	-
Satranç	1	3.70	1	100	-	-	-	-	-	-
Serbest Temalı	2	7.40	1	50	1	50	-	-	-	-
Spor	1	3.70	-	-	1	100	-	-	-	-
Teması olmayan	1	3.70	-	-	-	-	-	-	1	100
Uzay	5	18.51	-	-	2	40	3	60	-	-

272 sayılı dergideki etkinliklerin sorularında 13 farklı temaya yer verilmiştir. 2 soruda tema sınırlandırılması yapılmamıştır. Bu sebeple bu sorular “Serbest Temalı” sorular içerisine dâhil edilmiştir. 1 soruda tema bulunmadığı için “Teması Olmayan” sorulara eklenmiştir. Sorularda en çok % 18.51 oranla “Uzay” temasına yer verilmiştir. “Coğrafya”, “Hava Olayları” ve “Hayvanlar” temaları % 11.11 oranla çok kullanılan temalar arasındadır.

“Satranç” teması yalnızca metin içi etkinliklerinin sorularında; “Bitkiler”, “Coğrafya”, “Hava Araçları”; “Matematik” ve “Spor” temaları yalnızca metin dışı etkinliklerinin sorularında; “Bilim ve Teknoloji” teması yalnızca derginin arka kapağındaki etkinlik sorusunda kullanılmıştır.

Metin içi etkinlik sorularında 5, metin dışı etkinlik sorularında 8, dergi kapağındaki etkinlik sorularında 4 farklı tema kullanılmıştır. Dergi ekinin etkinliğinin teması yoktur. Metin içi etkinliklerdeki sorularda en fazla “Hava Olayları” teması, metin dışı etkinliklerdeki sorularda en fazla “Coğrafya” teması, arka kapaktaki etkinlik sorularında en fazla “Uzay” teması kullanılmıştır. Derginin ekindeki etkinliklerdeki sorularda kullanılan temaların miktarı eşit sayıdadır.

Tablo 4.16. 273. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı.

Temalar	Toplam		Metin İçi Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Metin Dışı Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Arka Kapaktaki Soruların Temaları		Ekin Etkinliklerindeki Soruların Temaları	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Bilim ve Teknoloji	2	5.55	-	-	1	50	1	50	-	-
Hava Araçları	14	38.88	3	21.42	6	42.85	2	14.28	3	21.42
Hava Olayları	1	2.77	-	-	1	100	-	-	-	-
Hayvanlar	2	5.55	1	50	-	-	1	50	-	-
Madde	1	2.77	1	100	-	-	-	-	-	-
Satranç	1	2.77	1	100	-	-	-	-	-	-
Serbest Temalı	2	5.55	1	50	1	50	-	-	-	-
Seyahat	9	25	-	-	-	-	-	-	9	100
Taşıtlar ve Trafik	1	2.77	-	-	-	-	-	-	1	100

Teması olmayan	1	2.77	-	-	-	-	-	-	1	100
Tıp ve Sağlık	1	2.77	-	-	-	-	1	100	-	-
Ülkeler ve Şehirler	1	2.77	-	-	-	-	1	100	-	-

273 sayılı dergideki etkinliklerin sorularında 10 farklı temaya yer verilmiştir. 2 soruda tema sınırlandırılması yapılmamıştır. Bu sebeple bu sorular “Serbest Temalı” sorular içerisine dâhil edilmiştir. 1 soruda tema bulunmadığı için “Teması Olmayan” sorulara eklenmiştir. Sorularda en çok % 38.88 oranla “Hava Araçları” temasına yer verilmiştir. “Seyahat” teması % 25 oranla çok kullanılan temalar arasındadır.

“Ayrıştırıcılar”, “Madde” ve “Satranç” temaları yalnızca metin içi etkinliklerinin sorularında, “Hava Olayları” teması yalnızca metin dışı etkinlik sorusunda, “Tıp ve Sağlık” ve “Ülkeler ve Şehirler” temaları yalnızca arka kapaktaki sorularda, “Seyahat” ve “Taşıtlar ve Trafik” teması yalnızca dergi ekinin etkinliklerindeki sorularda kullanılmıştır. “Hava Araçları” teması ayrılan bölümlerin tamamında kullanılmıştır.

Metin içi etkinlik sorularında 4, metin dışı etkinlik sorularında 3, dergi kapağındaki etkinlik sorularında 5, dergi ekinin etkinlik sorularında 3 farklı tema kullanılmıştır. Metin içi etkinliklerindeki sorularda, metin dışı etkinliklerdeki sorularda, arka kapaktaki etkinlik sorularında en fazla “Hava Araçları” teması kullanılmıştır. Derginin ekindeki etkinlikler en fazla “Seyahat” teması kullanılmıştır.

Tablo 4.17. 274. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı.

Temalar	Toplam		Metin İçi Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Metin Dışı Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Arka Kapaktaki Soruların Temaları		Ekin Etkinliklerindeki Soruların Temaları	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Hayvanlar	7	17.5	1	14.28	3	42.85	3	42.85	-	-
Madde	1	2.5	1	100	-	-	-	-	-	-
Oyun	2	5	-	-	-	-	-	-	2	100
Sanat	1	2.5	-	-	-	-	1	100	-	-
Satranç	1	2.5	1	100	-	-	-	-	-	-
Serbest Temalı	2	5	1	50	1	50	-	-	-	-
Spor	7	17.5	-	-	7	100	-	-	-	-
Teması Olmayan	1	2.5	-	-	-	-	-	-	1	100
Tıp ve Sağlık	14	35	4	28.57	9	64.28	1	7.14	-	-
Uzay	4	10	-	-	3	75	1	25	-	-

274 sayılı dergideki etkinliklerin sorularında 8 farklı temaya yer verilmiştir. 2 soruda tema sınırlandırılması yapılmamıştır. Bu sebeple bu sorular “Serbest Temalı” sorular içerisinde dâhil edilmiştir. 1 soruda tema bulunmadığı için “Teması Olmayan” sorulara eklenmiştir. Sorularda en çok % 35 oranla “Tıp ve Sağlık” temasına yer verilmiştir. “Hayvanlar” ve “Spor” temaları % 17.5 oranla çok kullanılan temalar arasındadır.

“Madde” ve “Satranç” temaları yalnızca metin içi etkinliklerinin sorularında, “Spor” teması yalnızca metin dışı etkinliklerin sorularında, “Sanat” teması yalnızca arka kapaktaki soruda, “Oyun” teması yalnızca dergi ekinin etkinliklerindeki sorularda kullanılmıştır.

Metin içi etkinlik sorularında 4, metin dışı etkinlik sorularında 4, dergi kapağındaki etkinlik sorularında 4, dergi ekinin etkinlik sorularında 1 farklı tema kullanılmıştır. Metin içi ve metin dışı etkinliklerindeki sorularda en fazla “Tıp ve Sağlık” teması, arka kapaktaki etkinlik sorularında en fazla “Hayvanlar” teması kullanılmıştır. Derginin ekindeki etkinliklerde ise kullanılan tek tema “Oyun” temasıdır.

Tablo 4.18. 275. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı.

Temalar	Toplam		Metin İçi Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Metin Dışı Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Arka Kapaktaki Soruların Temaları		Ekin Etkinliklerindeki Soruların Temaları	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Bilim ve Teknoloji	1	2.5	-	-	1	100	-	-	-	-
Bitkiler	3	7.5	-	-	2	66.66	1	33.33	-	-
Hayvanlar	3	7.5	-	-	2	66.66	1	33.33	-	-
Madde	1	2.5	1	100	-	-	-	-	-	-
Matematik	1	2.5	-	-	1	100	-	-	-	-
Oyun	3	7.5	-	-	-	-	-	-	3	100
Satranç	2	5	2	100	-	-	-	-	-	-
Serbest Temalı	2	5	1	50	1	50	-	-	-	-
Taşıtlar ve Trafik	2	5	1	50	-	-	1	50	-	-
Teması Olmayan	1	2.5	-	-	-	-	-	-	1	100
Tıp ve Sağlık	18	45	5	27.77	3	16.66	1	5.55	9	50
Ülkeler ve Şehirler	3	7.5	1	33.33	-	-	2	66.66	-	-

275 sayılı dergideki etkinliklerin sorularında 10 farklı temaya yer verilmiştir. 2 soruda tema sınırlandırılması yapılmamıştır. Bu sebeple bu sorular “Serbest Temalı” sorular içerisinde dâhil edilmiştir. 1 soruda tema bulunmadığı için “Teması Olmayan” sorulara eklenmiştir. Sorularda en çok % 45 oranla “Tıp ve Sağlık” temasına yer verilmiştir.

“Madde” ve “Satranç” temaları yalnızca metin içi etkinliklerinin sorularında, “Bilim ve Teknoloji” ve “Matematik” temaları yalnızca metin dışı etkinliklerinin sorularında, “Oyun” teması yalnızca dergi ekinin etkinliklerindeki sorularda kullanılmıştır. “Tıp ve Sağlık” teması bütün bölümlerde kullanılmıştır.

Metin içi etkinlik sorularında 5, metin dışı etkinlik sorularında 5, dergi kapağındaki etkinlik sorularında 5, dergi ekinin etkinlik sorularında 2 farklı tema kullanılmıştır. Metin içi, metin dışı ve dergi ekinde yer alan etkinliklerdeki sorularda en fazla “Tıp ve Sağlık” teması, arka kapaktaki etkinlik sorularında en fazla “Ülkeler ve Şehirler” teması kullanılmıştır.

Tablo 4.19. 276. sayıdaki etkinlik sorularının tema dağılımı

Temalar	Toplam		Metin İçi Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Metin Dışı Etkinliklerdeki Soruların Temaları		Arka Kapaktaki Soruların Temaları		Ekin Etkinliklerindeki Soruların Temaları	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Bilim ve Teknoloji	3	8.82	-	-	1	33.33	2	66.66	-	-
Hava Olayları	6	17.64	-	-	4	66.66	2	33.33	-	-
Hayvanlar	1	2.94	1	100	-	-	-	-	-	-
İletişim	11	32.35	-	-	9	81.81	2	18.18	-	-
Kuvvet ve Hareket	1	2.94	1	100	-	-	-	-	-	-
Matematik	1	2.94	1	100	-	-	-	-	-	-
Oyuncak	5	14.70	2	40	2	40	1	20	-	-
Satranç	2	5.88	2	100	-	-	-	-	-	-
Serbest Temalı	2	5.88	1	50	1	50	-	-	-	-
Teması Olmayan	1	2.94	-	-	-	-	-	-	1	100
Zaman	1	2.94	-	-	-	-	-	-	1	100

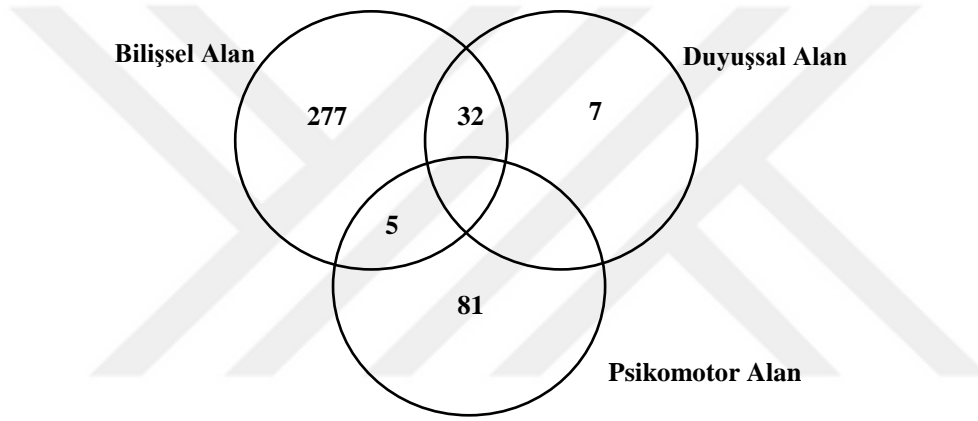
276 sayılı dergideki etkinliklerin sorularında 9 farklı temaya yer verilmiştir. 2 soruda tema sınırlandırılması yapılmamıştır. Bu sebeple bu sorular “Serbest Temalı” sorular içerisine dâhil edilmiştir. 1 soruda tema bulunmadığı için “Teması Olmayan” sorulara eklenmiştir. Sorularda en çok % 32.35 oranla “İletişim” temasına yer verilmiştir. “Hava Olayları” % 17.64 oranla, “Oyuncak” % 14.70 oranla çok kullanılan temalar arasındadır.

“Hayvanlar”, “Kuvvet ve Hareket”, “Matematik” ve “Satranç” temaları yalnızca metin içi etkinliklerinin sorularında, “Zaman” teması yalnızca dergi ekinin etkinliğindeki soruda kullanılmıştır.

Metin içi etkinlik sorularında 5, metin dışı etkinlik sorularında 4, dergi kapağındaki etkinlik sorularında 4, dergi ekinin etkinlik sorularında 1 farklı tema kullanılmıştır. Metin içi etkinliklerdeki sorularda en fazla “Oyuncak” ve “Satranç” temaları, metin dışı etkinliklerdeki sorularda en fazla “İletişim” teması, arka kapaktaki etkinlik sorularında en fazla “Bilim ve Teknoloji”, “Hava Olayları”, “İletişim” temaları kullanılmıştır. Dergi ekindeki etkinlikte “Zaman” teması kullanılan tek temadır.

4.5. Etkinlikteki Soruların Öğrenme Alanlarına Göre Dağılımı

İncelenen dergilerde toplam 402 soru bulunmaktadır. Sorular bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alana göre incelenmiştir. Bazı sorular bir alanı, bazı sorular birden fazla alanı kazandırmaya yöneliktir. Basamaklarla ilgili örnek sorular “Ek”te yer almaktadır.

Şekil 4.1. Soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı.

İncelenen dergilerde bir öğrenme alanına yönelik toplam 365, iki öğrenme alanına yönelik toplam 37 soru vardır. Duyuşsal ve psikomotor alanı aynı anda kazandırmaya yönelik soru ile bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanı aynı anda kazandırmaya yönelik soru bulunmamaktadır.

Sorular içerisinde en fazla bilişsel alana yönelik sorular mevcuttur. Duyuşsal alana yönelik sorular ise diğer alanlara göre en az sorunun bulunduğu alandır. Soruların % 68.90'ı bilişsel alanda, % 20.14'ü psikomotor alanda, % 1.74'ü duyuşsal alandadır. % 7.96'sı hem bilişsel hem duyuşsal, % 1.24'ü hem bilişsel hem psikomotor alandadır.

İncelenen dergilerdeki soruların basamaklara göre dağılımı şu şekildedir:

Tablo 4.20. Soruların Bloom Taksonomisi'ne göre dağılımı.

Alanlar	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Bilişsel Alan	Hatırlama	99	22.55	26	26.26	26	26.26	42	42.42	5	5.05
	Anlama	48	10.93	12	25	21	43.75	11	22.91	4	8.33
	Uygulama	38	8.65	8	21.05	21	55.26	-	-	9	23.68
	Analiz Etme	73	16.62	24	32.87	40	54.79	2	2.73	7	9.58
	Değerlendirme	13	2.96	-	-	1	7.69	12	92.30	-	-
	Yaratma	43	9.79	17	39.53	24	55.81	2	4.65	-	-
Duyuşsal Alan	Alma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Tepkide Bulunma	39	8.88	5	12.82	24	61.53	10	25.64	-	-
	Değer Verme	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Örgütleme	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Psikomotor Alan	Kişilik Hâline Getirme	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Algılama	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kurulma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	Kılavuzla Yapma	70	15.94	29	41.42	9	12.85	-	-	32	45.71
	Mekanikleşme	1	0.22	-	-	-	-	-	-	1	100
	Beceri Hâline Getirme	1	0.22	-	-	-	-	-	-	1	100
Uydurma	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
Yaratma	14	3.18	1	7.14	12	85.71	-	-	1	7.14	

İncelenen dergilerdeki 402 soru, 439 basamağı kapsamaktadır. Basamakların % 22.55'i *hatırlama*, % 16.62'si *analiz etme*, % 15.94'ü *kılavuzla yapma*, % 10.93'ü *anlama*, % 9.79'u *yaratma (bilişsel)*, % 8.88'i *tepkide bulunma*, % 8.65'i *uygulama*, % 3.18'i *yaratma (psikomotor)*, % 2.96'sı *değerlendirme*, % 0.22'si *mekanikleşme* ve *beceri hâline getirme*dir. Sorular toplam 11 farklı basamağa yöneliktir.

Duyuşsal alanda *alma*, *değer verme*, *örgütleme* ve *kişilik hâline getirme* basamaklarını, psikomotor alanda *algılama*, *kurulma* ve *uydurma* basamaklarını kapsayan soru bulunmamaktadır. Bilişsel alandaki basamakların ise tamamı kullanılmıştır.

Bilişsel alanda en fazla kullanılan basamak *hatırlama*, en az kullanılan basamak *değerlendirme* basamağıdır. Psikomotor alanda en fazla kullanılan basamak *kılavuzla yapma*, en az kullanılan basamak ise *mekanikleşme* ile *beceri hâline getirme* basamaklarıdır. Duyuşsal alanda sadece *tepkide bulunma* basamağı kullanılmıştır.

Metin içindeki etkinlik sorularında en fazla kullanılan bilişsel basamak *hatırlama*, en az kullanılan basamak *uygulama*dır. *Değerlendirme* basamağına yönelik soru bulunmamaktadır. Duyuşsal alanda kullanılan tek basamak *tepkide bulunma*dır. *Alma, değer verme, örgütleme, kişilik hâline getirme* basamaklarına yönelik sorular mevcut değildir. Psikomotor alanda ise en fazla kullanılan basamak *kılavuzla yapma*, en az kullanılan basamak *yaratma*dır. *Algılama, kurulma, mekanikleşme, beceri hâline getirme* ve *uydurma* basamaklarına yönelik sorular yoktur.

Metin dışındaki sorularda en fazla kullanılan bilişsel basamak *yaratma (bilişsel)*, en az kullanılan basamak *değerlendirmedir*. Bilişsel basamakların tamamına yönelik sorular mevcuttur. Duyuşsal alanda kullanılan tek basamak *tepkide bulunma* basamağıdır. *Alma, değer verme, örgütleme, kişilik hâline getirme* basamaklarına yönelik sorular mevcut değildir. Psikomotor alanda ise en fazla kullanılan basamak *yaratma*, en az kullanılan basamak *kılavuzla yapma*dır. Bu alanda 2 farklı basamak kullanılmıştır. *Algılama, kurulma, mekanikleşme, beceri hâline getirme* ve *uydurma* basamaklarına yönelik sorular yoktur.

Arka kapaktaki sorularda en fazla kullanılan bilişsel basamak *hatırlama*, en az kullanılan basamak *analiz etme* ve *yaratma*dır. *Uygulama* basamağına yönelik soru bulunmamaktadır. Duyuşsal alanda kullanılan tek basamak *tepkide bulunma*dır. *Alma, değer verme, örgütleme, kişilik hâline getirme* basamaklarına yönelik sorular mevcut değildir. Arka kapaktaki sorularda, psikomotor alan basamaklarını kazandırmaya yönelik sorular yoktur.

Dergi eklerindeki sorularda en fazla kullanılan bilişsel basamak *uygulama*, en az kullanılan basamak *anlamadır*. *Değerlendirme* ve *yaratma (bilişsel)* basamağına yönelik soru bulunmamaktadır. Bu bölümdeki sorularda duyuşsal alana yönelik sorular mevcut değildir. Psikomotor alanda ise en fazla kullanılan basamak *kılavuzla yapma* basamağıdır. *Mekanikleşme, beceri hâline getirme* ve *yaratma* basamaklarına yönelik birer soru vardır. *Algılama, kurulma* ve *mekanikleşme* basamaklarına yönelik sorular yoktur.

Anlama basamağı % 43.75 oranla, *uygulama* basamağı % 55.26 oranla, *analiz etme* basamağı % 54.79 oranla, *yaratma (bilişsel)* basamağı % 55.81 oranla, *tepkide bulunma* basamağı % 61.53 oranla, *yaratma (psikomotor)* basamağı % 85.71 oranla en fazla metin dışı etkinliklerdeki sorularda bulunmaktadır. *Hatırlama* basamağı % 42.42 oranla, *değerlendirme* basamağı % 92.30 oranla en fazla arka kapaktaki sorularda mevcuttur. *Kılavuzla yapma*

basamağı % 45.71 oranla en fazla dergi eklerindeki sorularda kullanılmıştır. *Mekanikleşme ve beceri hâline getirme* basamakları yalnızca dergi ekindeki sorularda bulunmaktadır.

4.5.1. 265 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı

Dergide toplam 26 soru yer almaktadır. Bu soruların 23'ü bir alana, 3'ü birden fazla alana yöneliktir. Soruların % 57.69'u yalnızca bilişsel alanda, % 30.76'sı yalnızca psikomotor alanda, % 11.53'ü bilişsel ve duyuşsal alandadır.

Sorularda 8 farklı basamak kullanılmıştır. Bunların 7'si *kılavuzla yapma*, 4'ü *hatırlama* ve *uygulama*, 3'ü *analiz etme*, 2'si *anlama* ve *yaratma (bilişsel)*, 1'i *yaratma* basamağında yer almaktadır. 3 soru ise *yaratma (bilişsel)* ve *tepkide bulunma* basamaklarını aynı anda kazandırmaya yöneliktir.

Tablo 4.21. 265. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		f	%	f	%	f	%	f	%
Bilişsel Alan	Hatırlama	4	22.22	4	100	-	-	-	-
	Anlama	2	11.11	1	50	-	-	1	50
	Uygulama	4	22.22	1	25	3	75	-	-
	Analiz Etme	3	16.66	1	33.33	2	66.66	-	-
	Yaratma	5	27.77	3	60	2	40	-	-

265 sayılı derginin sorularında bilişsel alanda 5 farklı basamağa yer verilmiş, *değerlendirme* basamağı kullanılmamıştır. Sorularda en çok % 27.77 oranla *yaratma (bilişsel)* basamağı kullanılmıştır. *Hatırlama* basamağı yalnızca metin içi etkinlik sorularında bulunmaktadır.

Metin içi etkinlik soruları 5, metin dışı etkinlik soruları 3, derginin ekindeki sorular 1 farklı basamağa yöneliktir. Metin içi etkinlik sorularında en fazla *hatırlama*, metin dışı etkinlik sorularında en fazla *uygulama* basamağı kullanılmıştır. Dergi ekinin sorusu ise *anlama* basamağındadır.

Tablo 4.22. 265. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		f	%	f	%	f	%	f	%
Duyuşsal Alan	Tepkide Bulunma	3	100	1	33.33	2	66.66	-	-

265 sayılı derginin sorularında, duyuşsal alanda yalnızca *tepkide bulunma* basamağı kullanılmıştır. *Alma, değer verme, örgütleme* ve *kişilik hâline getirme* basamakları yoktur. *Tepkide bulunma* basamağı metin içi ve metin dışı sorularda bulunmaktadır.

Tablo 4.23. 265. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		f	%	f	%	f	%	f	%
Psikomotor Alan	Kılavuzla Yapma	7	87.5	2	28.57	2	28.57	3	42.85
	Yaratma	1	12.5	-	-	1	100	-	-

265 sayılı derginin sorularında, psikomotor alanda *kılavuzla yapma* ve *yaratma* basamaklarına yer verilmiştir. *Algılama, kurulma, mekanikleşme, beceri hâline getirme* ve *uydurma* basamakları kullanılmamıştır. Sorularda en çok % 87.5 oranla *kılavuzla yapma* basamağı kullanılmıştır. *Yaratma* basamağı yalnızca metin dışındaki soruda bulunmaktadır.

Metin içi etkinlik soruları 1, metin dışı etkinlik soruları 2, derginin ekindeki sorular 1 farklı basamağa yöneliktir. Metin dışı etkinlik sorularında en fazla *kılavuzla yapma* basamağı kullanılmıştır.

4.5.2. 266 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı

Dergide toplam 35 soru yer almaktadır. Bu soruların 32'si bir alana, 3'ü birden fazla alana yöneliktir. Soruların % 57.14'ü yalnızca bilişsel alanda, % 5.71'i yalnızca duyuşsal alanda, % 28.57'si yalnızca psikomotor alanda, % 5.71'i bilişsel ve duyuşsal alanda, % 2.85'i bilişsel ve psikomotor alandadır.

Sorularda 8 farklı basamak kullanılmıştır. Bunların 9'u *kılavuzla yapma*, 8'i *hatırlama*, 6'sı *analiz etme*, 3'ü *uygulama*, 2'si *anlama* ve *tepkide bulunma*, 1'i *yaratma (bilişsel)* ve *yaratma (psikomotor)* basamağında yer almaktadır. 2 soru *yaratma (bilişsel)* ve *tepkide bulunma* basamaklarını, 1 soru *uygulama* ve *kılavuzla yapma* basamaklarını aynı anda kazandırmaya yöneliktir.

Tablo 4.24. 266. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Bilişsel	Hatırlama	8	34.78	4	50	1	12.5	3	37.5	-	-

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Alan	Anlama	2	8.69	-	-	-	-	2	100	-	-
	Uygulama	4	17.39	2	50	2	50	-	-	-	-
	Analiz Etme	6	26.08	1	16.66	5	83.33	-	-	-	-
	Yaratma	3	13.04	1	33.33	2	66.66	-	-	-	-

266 sayılı derginin sorularında bilişsel alanda 5 farklı basamağa yer verilmiş, *değerlendirme* basamağı kullanılmamıştır. Sorularda en çok % 34.78 oranla *hatırlama* basamağı kullanılmıştır. *Anlama* basamağı yalnızca arka kapaktaki sorularda bulunmaktadır.

Metin içi etkinlik soruları 4, metin dışı etkinlik soruları 4, arka kapaktaki sorular 2 farklı basamağa yöneliktir. Derginin ekinde bilişsel basamağa yönelik sorular bulunmamaktadır. Metin içi etkinlik sorularında en fazla *hatırlama*, metin dışı etkinlik sorularında en fazla *analiz etme*, arka kapak sorularında en fazla *hatırlama* basamağı kullanılmıştır.

Tablo 4.25. 266. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Duyuşsal Alan	Tepkide Bulunma	4	100	-	-	2	50	2	50	-	-

266 sayılı derginin sorularında, duyuşsal alanda yalnızca *tepkide bulunma* basamağı kullanılmıştır. *Alma*, *değer verme*, *örgütlenme* ve *kişilik hâline getirme* basamakları yoktur. *Tepkide bulunma* basamağı metin dışındaki ve arka kapaktaki sorularda bulunmaktadır.

Tablo 4.26. 266. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Psikomotor Alan	Kılavuzla Yapma	10	90.90	5	50	1	10	-	-	4	40
	Yaratma	1	9.09	-	-	1	100	-	-	-	-

266 sayılı derginin sorularında, psikomotor alanda *kılavuzla yapma* ve *yaratma* basamaklarına yer verilmiştir. *Algılama*, *kurulma*, *mekanikleşme*, *beceri hâline getirme* ve *uydurma* basamakları kullanılmamıştır. Sorularda en çok % 90.90 oranla *kılavuzla yapma* basamağı kullanılmıştır. *Yaratma* basamağı yalnızca metin dışındaki soruda bulunmaktadır.

Metin içi etkinlik soruları 1, metin dışı etkinlik soruları 2, derginin ekindeki sorular 1 farklı basamağa yöneliktir. Derginin arka kapığında psikomotor alanla ilgili soru bulunmamaktadır.

4.5.3. 267 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı

Dergide toplam 34 soru yer almaktadır. Bu soruların 31'i bir alana, 3'ü birden fazla alana yöneliktir. Soruların % 61.76'sı yalnızca bilişsel alanda, % 5.88'i yalnızca duyuşsal alanda, % 23.52'si yalnızca psikomotor alanda, % 8.82'si bilişsel ve duyuşsal alandadır.

Sorularda 9 farklı basamak kullanılmıştır. Bunların 8'i *hatırlama*, 6'sı *analiz etme ve kılavuzla yapma*, 3'ü *anlama*, 2'si *yaratma (bilişsel)*, *tepkide bulunma* ve *yaratma*, 1'i *uygulama* ve *değerlendirme* basamaklarıdır. 2 soru *yaratma (bilişsel)* ve *tepkide bulunma* basamaklarını, 1 soru *hatırlama* ve *tepkide bulunma* basamaklarını aynı anda kazandırmaya yöneliktir.

Tablo 4.27. 267. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Bilişsel Alan	Hatırlama	9	37.5	4	44.44	2	22.22	3	33.33	-	-
	Anlama	3	12.5	-	-	2	66.66	1	33.33	-	-
	Uygulama	1	4.16	-	-	1	100	-	-	-	-
	Analiz Etme	6	25	3	50	2	33.33	1	16.66	-	-
	Değerlendirme	1	4.16	-	-	-	-	1	100	-	-
	Yaratma	4	16.66	2	50	2	50	-	-	-	-

267 sayılı derginin sorularında bilişsel alan basamaklarının tamamına yer verilmiştir. Sorularda en çok % 37.5 oranla *hatırlama* basamağı kullanılmıştır. *Uygulama* basamağı yalnızca metin dışı etkinlikteki soruda, *değerlendirme* basamağı yalnızca arka kapaktaki soruda bulunmaktadır.

Metin içi etkinlik soruları 3, metin dışı etkinlik soruları 5, arka kapaktaki sorular 4 farklı basamağa yöneliktir. Derginin ekinde bilişsel basamağa yönelik sorular bulunmamaktadır. Metin içi etkinlik sorularında en fazla *hatırlama*, arka kapak sorularında en fazla *hatırlama* basamağı, metin dışı etkinlik sorularında en fazla *hatırlama*, *anlama*, *analiz etme* ve *yaratma (bilişsel)* basamakları kullanılmıştır.

Tablo 28. 267. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.

Tablo 4.28. 267. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Duyuşsal Alan	Tepkide Bulunma	4	100	2	40	2	40	1	20	-	-

267 sayılı derginin sorularında, duyuşsal alanda yalnızca *tepkide bulunma* basamağı kullanılmıştır. *Alma*, *değer verme*, *örgütlenme* ve *kişilik hâline getirme* basamakları yoktur. *Tepkide bulunma* basamağı yalnızca ekteki sorularda bulunmamaktadır.

Tablo 4.29. 267. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Psikomotor Alan	Kılavuzla Yapma	6	75	2	33.33	1	16.66	-	-	3	50
	Yaratma	2	25	1	50	1	50	-	-	-	-

267 sayılı derginin sorularında, psikomotor alanda *kılavuzla yapma* ve *yaratma* basamaklarına yer verilmiştir. *Algılama*, *kurulma*, *mekanikleşme*, *beceri hâline getirme* ve *uydurma* basamakları kullanılmamıştır. Sorularda en çok % 75 oranla *kılavuzla yapma* basamağı kullanılmıştır.

Metin içi etkinlik soruları 2, metin dışı etkinlik soruları 2, derginin ekindeki sorular 1 farklı basamağa yöneliktir. Derginin arka kapağında psikomotor alanla ilgili soru bulunmamaktadır. Metin içindeki sorularda en fazla *kılavuzla yapma* basamağı kullanılmıştır.

4.5.4. 268 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı

Dergide toplam 29 soru yer almaktadır. Bu soruların 27'si bir alana, 2'si birden fazla alana yöneliktir. Soruların % 65.51'i yalnızca bilişsel alanda, % 27.58'i yalnızca psikomotor alanda, % 6.89'u bilişsel ve duyuşsal alandadır.

Sorularda 7 farklı basamak kullanılmıştır. Bunların 11'i *hatırlama*, 7'si *kılavuzla yapma*, 5'i *analiz etme*, 2'si *yaratma (bilişsel)* basamağında, 1'i *anlama* ve *yaratma* basamaklarında yer almaktadır. 2 soru *yaratma (bilişsel)* ve *tepkide bulunma* basamaklarını aynı anda kazandırmaya yöneliktir.

Tablo 4.30. 268. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Bilişsel Alan	Hatırlama	11	50	3	27.27	-	-	8	72.72	-	-
	Anlama	1	4.54	1	100	-	-	-	-	-	-
	Analiz Etme	5	22.72	-	-	4	80	1	20	-	-
	Yaratma	5	22.72	2	50	2	50	-	-	-	-

268 sayılı derginin sorularında bilişsel alanda 4 farklı basamağa yer verilmiş, *uygulama* ve *değerlendirme* basamakları kullanılmamıştır. Sorularda en çok % 50 oranla *hatırlama* basamağı kullanılmıştır. *Anlama* basamağı yalnızca metin içindeki sorularda bulunmaktadır.

Metin içi etkinlik soruları 3, metin dışı etkinlik soruları 2, arka kapaktaki sorular 2 farklı basamağa yöneliktir. Derginin ekinde bilişsel basamağa yönelik sorular bulunmamaktadır. Metin içi etkinlik sorularında en fazla *hatırlama*, metin dışı etkinlik sorularında en fazla *analiz etme*, arka kapak sorularında en fazla *hatırlama* basamağı kullanılmıştır.

Tablo 4.31. 268. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Duyuşsal Alan	Tepkide Bulunma	2	100	-	-	2	100	-	-	-	-

268 sayılı derginin sorularında, duyuşsal alanda yalnızca *tepkide bulunma* basamağı kullanılmıştır. *Alma*, *değer verme*, *örgütlenme* ve *kişilik hâline getirme* basamakları yoktur. *Tepkide bulunma* basamağı metin dışındaki sorularda bulunmaktadır.

Tablo 4.32. 268. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Psikomotor Alan	Kılavuzla Yapma	7	87.5	2	28.57	1	14.28	-	-	4	57.14
	Yaratma	1	12.5	-	-	1	100	-	-	-	-

268 sayılı derginin sorularında, psikomotor alanda *kılavuzla yapma* ve *yaratma* basamaklarına yer verilmiştir. *Algılama*, *kurulma*, *mekanikleşme*, *beceri hâline getirme* ve *uydurma* basamakları kullanılmamıştır. Sorularda en çok % 87.5 oranla *kılavuzla yapma* basamağı kullanılmıştır. *Yaratma* basamağı yalnızca metin dışındaki soruda bulunmaktadır.

Metin içi etkinlik soruları 1, metin dışı etkinlik soruları 2, derginin ekindeki sorular 1 farklı basamağa yöneliktir. Derginin arka kapakta psikomotor alanla ilgili soru bulunmamaktadır.

4.5.5. 269 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı

Dergide toplam 33 soru yer almaktadır. Bu soruların 30'u bir alana, 3'ü birden fazla alana yöneliktir. Soruların % 72.72'si yalnızca bilişsel alanda, % 18.18'i yalnızca psikomotor alanda, % 6.06 bilişsel ve duyuşsal alanda, % 3.03 bilişsel ve psikomotor alandadır.

Sorularda 9 farklı basamak kullanılmıştır. Bunların 12'si *analiz etme* basamağında, 5'i *uygulama* ve *kılavuzla yapma* basamaklarında, 3'ü *hatırlama* basamağında, 2'si *yaratma* (bilişsel) basamağında, 1'i *anlama* basamağında, *değerlendirme* ve *yaratma* basamaklarında yer almaktadır. 2 soru *yaratma* (bilişsel) ve *tepkide bulunma* basamaklarını, 1 soru *uygulama* ve *kılavuzla yapma* basamaklarını aynı anda kazandırmaya yöneliktir.

Tablo 4.33. 269. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Bilişsel Alan	Hatırlama	3	11.11	-	-	-	-	3	100	-	-
	Anlama	1	3.70	-	-	-	-	1	100	-	-
	Uygulama	6	22.22	2	33.33	3	50	-	-	1	16.66
	Analiz Etme	12	44.44	9	75	3	25	-	-	-	-
	Değerlendirme	1	3.70	-	-	-	-	1	100	-	-
	Yaratma	4	14.81	1	25	2	50	1	25	-	-

269 sayılı derginin sorularında bilişsel alandaki basamakların tamamına yer verilmiştir. Sorularda en çok % 44.44 oranla *analiz etme* basamağı kullanılmıştır. *Hatırlama*, *anlama* ve *değerlendirme* basamakları yalnızca arka kapaktaki sorularda bulunmaktadır.

Metin içi etkinlik soruları 3, metin dışı etkinlik soruları 3, arka kapaktaki sorular 4, ekteki sorular 1 farklı basamağa yöneliktir. Metin içi etkinlik sorularında en fazla *anlama*

basamağı, metin dışı etkinlik sorularında en fazla *uygulama* ve *analiz etme* basamakları, arka kapak sorularında en fazla *hatırlama* basamağı kullanılmıştır.

Tablo 4.34. 269. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Duyuşsal Alan	Tepkide Bulunma	2	100	-	-	2	100	-	-	-	-

269 sayılı derginin sorularında, duyuşsal alanda yalnızca *tepkide bulunma* basamağı kullanılmıştır. *Alma*, *değer verme*, *örgütlenme* ve *kişilik hâline getirme* basamakları yoktur. *Tepkide bulunma* basamağı metin dışındaki sorularda bulunmaktadır.

Tablo 4.35. 269. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Psikomotor Alan	Kılavuzla Yapma	6	85.71	2	33.33	1	16.66	-	-	3	50
	Yaratma	1	14.28	-	-	1	100	-	-	-	-

269 sayılı derginin sorularında, psikomotor alanda *kılavuzla yapma* ve *yaratma* basamaklarına yer verilmiştir. *Algılama*, *kurulma*, *mekanikleşme*, *beceri hâline getirme* ve *uydurma* basamakları kullanılmamıştır. Sorularda en çok % 85.71 oranla *kılavuzla yapma* basamağı kullanılmıştır. *Yaratma* basamağı yalnızca metin dışındaki soruda bulunmaktadır.

Metin içi etkinlik soruları 1, metin dışı etkinlik soruları 2, derginin ekindeki sorular 1 farklı basamağa yöneliktir. Derginin arka kapağında psikomotor alanla ilgili soru bulunmamaktadır.

4.5.6. 270 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı

Dergide toplam 33 soru yer almaktadır. Bu soruların 30'u bir alana, 3'ü birden fazla alana yöneliktir. Soruların % 72.72'si yalnızca bilişsel alanda, % 18.18'i yalnızca psikomotor alanda, % 9.09'u bilişsel ve duyuşsal alandadır.

Sorularda 10 farklı basamak kullanılmıştır. Bunların 11'i *hatırlama*, 6'sı *analiz etme*, 4'ü *kılavuzla yapma*, 3'ü *değerlendirme*, 2'si *uygulama*, 1'i *anlama*, *yaratma (bilişsel)*, *beceri hâline getirme*, *yaratmada (psikomotor)* yer almaktadır. 2 soru *yaratma (bilişsel)* ve *tepkide*

bulunma basamaklarını, 1 soru *değerlendirme* ve *tepkide bulunma* basamaklarını aynı anda kazandırmaya yöneliktir.

Tablo 4.36. 270. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Bilişsel Alan	Hatırlama	11	40.74	5	45.45	2	18.18	4	36.36	-	-
	Anlama	1	3.70	-	-	1	100	-	-	-	-
	Uygulama	2	7.40	1	50	1	50	-	-	-	-
	Analiz Etme	6	22.22	1	16.66	4	66.66	-	-	1	16.66
	Değerlendirme	4	14.81	-	-	-	-	4	100	-	-
	Yaratma	3	11.11	1	33.33	2	66.66	-	-	-	-

270 sayılı derginin sorularında bilişsel alanda basamakların tamamı kullanılmıştır. Sorularda en çok % 40.74 oranla *hatırlama* basamağı kullanılmıştır. *Anlama* basamağı yalnızca arka kapaktaki sorularda, *değerlendirme* basamağı yalnızca arka kapaktaki sorularda bulunmaktadır.

Metin içi etkinlik soruları 4, metin dışı etkinlik soruları 5, arka kapaktaki sorular 2, ekteki soru 1 farklı basamağa yöneliktir. Metin içi etkinlik sorularında en fazla *hatırlama*, metin dışı etkinlik sorularında en fazla *analiz etme* basamağı bulunmaktadır.

Tablo 4.37. 270. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Duyuşsal Alan	Tepkide Bulunma	3	100	-	-	2	66.66	1	33.33	-	-

270 sayılı derginin sorularında, duyuşsal alanda yalnızca *tepkide bulunma* basamağı kullanılmıştır. *Alma*, *değer verme*, *örgütlenme* ve *kişilik hâline getirme* basamakları yoktur. *Tepkide bulunma* basamağı metin dışındaki ve arka kapaktaki sorularda bulunmaktadır.

Tablo 4.38. 270. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Psikomotor	Kılavuzla Yapma	4	66.66	2	50	-	-	-	-	2	50

Alan	Beceri Hâline Getirme	1	16.66	-	-	-	-	-	-	1	100
	Yaratma	1	16.66	-	-	1	100	-	-	-	-

270 sayılı derginin sorularında, psikomotor alanda *kılavuzla yapma*, *beceri hâline getirme* ve *yaratma* basamaklarına yer verilmiştir. *Algılama*, *kurulma*, *mekanikleşme* ve *uydurma* basamakları kullanılmamıştır. Sorularda en çok % 66.66 oranla *kılavuzla yapma* basamağı kullanılmıştır. *Yaratma* basamağı yalnızca metin dışındaki soruda, *beceri hâline getirme* yalnızca ekteki soruda bulunmaktadır.

Metin içi etkinlik soruları 1, metin dışı etkinlik soruları 1, derginin ekindeki sorular 2 farklı basamağa yöneliktir. Derginin arka kapağında psikomotor alanla ilgili soru bulunmamaktadır.

4.5.7. 271 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı

Dergide toplam 35 soru yer almaktadır. Bu soruların 32'si bir alana, 3'ü birden fazla alana yöneliktir. Soruların % 71.42'si yalnızca bilişsel alanda, % 2.85'i yalnızca duyuşsal alanda, % 17.14'ü yalnızca psikomotor alanda, % 8.57'si bilişsel ve duyuşsal alandadır.

Sorularda 9 farklı basamak kullanılmıştır. Bunların 12'si *anlama* basamağında, 6'sı *hatırlama* basamağında, 5'i *kılavuzla yapma* basamağında, 4'ü *analiz etme* basamağında, 2'si *uygulama* basamağında, 1'i *yaratma (bilişsel)*, *tepkide bulunma* ve *yaratma* basamaklarında yer almaktadır. 2 soru *yaratma (bilişsel)* ve *tepkide bulunma* basamaklarını, 1 soru *değerlendirme* ve *tepkide bulunma* basamaklarını aynı anda kazandırmaya yöneliktir.

Tablo 4.39. 271. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Bilişsel Alan	Hatırlama	6	21.42	-	-	3	50	3	50	-	-
	Anlama	12	42.85	2	16.66	10	83.33	-	-	-	-
	Uygulama	2	7.14	-	-	1	50	-	-	1	50
	Analiz Etme	4	14.28	2	50	2	50	-	-	-	-
	Değerlendirme	1	3.57	-	-	-	-	1	100	-	-
	Yaratma	3	10.71	1	33.33	2	66.66	-	-	-	-

271 sayılı derginin sorularında bilişsel alandaki basamakların tamamına yer verilmiştir. Sorularda en çok % 42.85 oranla *anlama* basamağı kullanılmıştır. *Değerlendirme* basamağı yalnızca arka kapaktaki sorularda bulunmaktadır.

Metin içi etkinlik soruları 3, metin dışı etkinlik soruları 5, arka kapaktaki sorular 2, ekteki soru 1 farklı basamağa yöneliktir. Metin içi etkinlik sorularında en fazla *anlama* ve *analiz etme* basamakları, metin dışı etkinlik sorularında en fazla *anlama*, arka kapak sorularında en fazla *hatırlama* basamağı kullanılmıştır.

Tablo 4.40. 271. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Duyuşsal Alan	Tepkide Bulunma	4	100	-	-	2	50	2	50	-	-

271 sayılı derginin sorularında, duyuşsal alanda yalnızca *tepkide bulunma* basamağı kullanılmıştır. *Alma*, *değer verme*, *örgütlenme* ve *kişilik hâline getirme* basamakları yoktur. *Tepkide bulunma* basamağı metin dışındaki ve arka kapaktaki sorularda bulunmaktadır.

Tablo 4.41. 271. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Psikomotor Alan	Kılavuzla Yapma	5	83.33	2	40	1	20	-	-	2	40
	Yaratma	1	16.66	-	-	1	100	-	-	-	-

271 sayılı derginin sorularında, psikomotor alanda *kılavuzla yapma* ve *yaratma* basamaklarına yer verilmiştir. *Algılama*, *kurulma*, *mekanikleşme*, *beceri hâline getirme* ve *uydurma* basamakları kullanılmamıştır. Sorularda en çok % 83.33 oranla *kılavuzla yapma* basamağı kullanılmıştır. *Yaratma* basamağı yalnızca metin dışındaki soruda bulunmaktadır.

Metin içi etkinlik soruları 1, metin dışı etkinlik soruları 2, derginin ekindeki sorular 1 farklı basamağa yöneliktir. Derginin arka kapağında psikomotor alanla ilgili soru bulunmamaktadır.

4.5.8. 272 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı

Dergide toplam 27 soru yer almaktadır. Bu soruların 24'ü bir alana, 3'ü birden fazla alana yöneliktir. Soruların % 74.07 yalnızca bilişsel alanda, % 14.81 yalnızca psikomotor alanda, % 7.40 bilişsel ve duyuşsal alanda, % 3.70 bilişsel ve psikomotor alandadır.

Sorularda 9 farklı basamak kullanılmıştır. Bunların 7'si *hatırlama*, 5'i *anlama*, 4'ü *analiz etme*, 3'ü *kılavuzla yapma*, 2'si *değerlendirme*, 1'i *uygulama*, *yaratma (bilişsel)* ve *yaratma (psikomotor)* basamaklarında yer almaktadır. 2 soru *yaratma (bilişsel)* ve *tepkide bulunma* basamaklarını, 1 soru *anlama* ve *kılavuzla yapma* basamaklarını aynı anda kazandırmaya yöneliktir.

Tablo 4.42. 272. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Bilişsel Alan	Hatırlama	7	30.43	1	14.28	3	42.85	3	42.85	-	-
	Anlama	6	26.08	3	50	2	33.33	1	16.66	-	-
	Uygulama	1	4.34	-	-	1	100	-	-	-	-
	Analiz Etme	4	17.39	-	-	4	100	-	-	-	-
	Değerlendirme	2	8.69	-	-	-	-	2	100	-	-
	Yaratma	3	13.04	1	33.33	2	66.66	-	-	-	-

272 sayılı derginin sorularında bilişsel alandaki basamakların tamamına yönelik sorular vardır Sorularda en çok % 30.43 oranla *hatırlama* basamağı kullanılmıştır. *Uygulama* ve *analiz etme* basamakları yalnızca metin dışındaki sorularda, *değerlendirme* basamağı yalnızca arka kapaktaki sorularda bulunmaktadır.

Metin içi etkinlik soruları 3, metin dışı etkinlik soruları 5, arka kapaktaki sorular 3 farklı basamağa yöneliktir. Derginin ekinde bilişsel basamağa yönelik sorular bulunmamaktadır. Metin içi etkinlik sorularında en fazla *anlama*, metin dışı etkinlik sorularında en fazla *analiz etme*, arka kapak sorularında en fazla *hatırlama* basamağı kullanılmıştır.

Tablo 4.43. 272. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Duyuşsal Alan	Tepkide Bulunma	2	100	-	-	2	100	-	-	-	-

272 sayılı derginin sorularında, duyuşsal alanda yalnızca *tepkide bulunma* basamağı kullanılmıştır. *Alma*, *değer verme*, *örgütlenme* ve *kişilik hâline getirme* basamakları yoktur. *Tepkide bulunma* basamağı metin dışındaki sorularda bulunmaktadır.

Tablo 4.44. 272. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Psikomotor Alan	Kılavuzla Yapma	4	80	3	75	-	-	-	-	1	25
	Yaratma	1	20	-	-	1	100	-	-	-	-

272 sayılı derginin sorularında, psikomotor alanda *kılavuzla yapma* ve *yaratma* basamaklarına yer verilmiştir. *Algılama, kurulma, mekanikleşme, beceri hâline getirme ve uydurma* basamakları kullanılmamıştır. Sorularda en çok % 80 oranla *kılavuzla yapma* basamağı kullanılmıştır. *Yaratma* basamağı yalnızca metin dışındaki soruda bulunmaktadır.

Metin içi etkinlik soruları 1, metin dışı etkinlik soruları 1, derginin ekindeki sorular 1 farklı basamağa yöneliktir. Derginin arka kapağında psikomotor alanla ilgili soru bulunmamaktadır.

4.5.9. 273 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı

Dergide toplam 36 soru yer almaktadır. Bu soruların 29'u bir alana, 7'si birden fazla alana yöneliktir. Soruların % 66.66 yalnızca bilişsel alanda, % 13.88 yalnızca psikomotor alanda, % 16.66 bilişsel ve duyuşsal alanda, % 2.77 bilişsel ve psikomotor alandadır.

Sorularda 9 farklı basamak kullanılmıştır. Bunların 11'i *analiz etme*, 5'i *uygulama*, 4'ü *kılavuzla yapma*, 3'ü *hatırlama* ve *anlama*, 2'si *yaratma (bilişsel)*, 1'i *yaratma (psikomotor)* basamağında yer almaktadır. 2 soru *yaratma (bilişsel)* ve *tepkide bulunma* basamaklarını, 2 soru *değerlendirme* ve *tepkide bulunma* basamaklarını, 2 soru *bilme* ve *tepkide bulunma* basamaklarını, 1 soru *anlama* ve *kılavuzla yapma* basamaklarını 1 soru *uygulama* ve *kılavuzla yapma* basamaklarını aynı anda kazandırmaya yöneliktir.

Tablo 4.45. 273. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Bilişsel Alan	Hatırlama	5	16.12	-	-	-	-	3	60	2	40
	Anlama	4	12.90	1	25	1	25	-	-	2	50
	Uygulama	5	16.12	-	-	1	20	-	-	4	80
	Analiz Etme	11	35.48	3	27.27	3	27.27	-	-	5	45.45
	Değerlendirme	2	6.45	-	-	-	-	2	100	-	-
	Yaratma	4	12.90	1	25	2	50	1	25	-	-

273 sayılı derginin sorularında bilişsel alandaki basamakların tamamına yer verilmiştir. Sorularda en çok % 35.48 oranla *analiz etme* basamağı kullanılmıştır. *Değerlendirme* basamağı yalnızca arka kapaktaki sorularda bulunmaktadır.

Metin içi etkinlik soruları 3, metin dışı etkinlik soruları 4, arka kapaktaki sorular 3, derginin ekindeki sorular 4 farklı basamağa yöneliktir. Metin içi etkinlik sorularında, metin dışı etkinlik sorularında, dergi ekindeki sorularda en fazla analiz etme, arka kapak sorularında en fazla *hatırlama* basamağı kullanılmıştır.

Tablo 4.46. 273. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Duyuşsal Alan	Tepkide Bulunma	6	100	-	-	2	33.33	4	66.66	-	-

273 sayılı derginin sorularında, duyuşsal alanda yalnızca *tepkide bulunma* basamağı kullanılmıştır. *Alma*, *değer verme*, *örgütlenme* ve *kişilik hâline getirme* basamakları yoktur. *Tepkide bulunma* basamağı metin dışındaki ve arka kapaktaki sorularda bulunmaktadır.

Tablo 4.47. 273. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Psikomotor Alan	Kılavuzla Yapma	5	83.33	3	60	1	20	-	-	1	20
	Yaratma	1	16.66	-	-	1	100	-	-	-	-

273 sayılı derginin sorularında, psikomotor alanda *kılavuzla yapma* ve *yaratma* basamaklarına yer verilmiştir. *Algılama*, *kurulma*, *mekanikleşme*, *beceri hâline getirme* ve *uydurma* basamakları kullanılmamıştır. Sorularda en çok % 83.33 oranla *kılavuzla yapma* basamağı kullanılmıştır. *Yaratma* basamağı yalnızca metin dışındaki soruda bulunmaktadır.

Metin içi etkinlik soruları 1, metin dışı etkinlik soruları 2, derginin ekindeki sorular 1 farklı basamağa yöneliktir. Derginin arka kapağında psikomotor alanla ilgili soru bulunmamaktadır.

4.5.10. 274 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı

Dergide toplam 40 soru yer almaktadır. Bu soruların 37'si bir alana, 3'ü birden fazla alana yöneliktir. Soruların % 80 yalnızca bilişsel alanda, % 12.5 yalnızca psikomotor alanda, % 5 bilişsel ve duyuşsal alanda, % 2.5 bilişsel ve psikomotor alandadır.

Sorularda 9 farklı basamak kullanılmıştır. Bunların 19'u *hatırlama*, 6'sı *anlama*, 4'ü *kılavuzla yapma*, 3'ü *analiz etme*, 2'si *uygulama*, 1'i *değerlendirme*, *yaratma (bilişsel)* ve *yaratma (psikomotor)* basamaklarında yer almaktadır. 2 soru *yaratma (bilişsel)* ve *tepkide bulunma* basamaklarını, 1 soru *uygulama* ve *kılavuzla yapma* basamaklarını aynı anda kazandırmaya yöneliktir.

Tablo 4.48. 274. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Bilişsel Alan	Hatırlama	19	54.28	2	10.52	13	68.42	4	21.05	-	-
	Anlama	6	17.14	2	33.33	2	33.33	2	33.33	-	-
	Uygulama	3	8.57	1	33.33	1	33.33	-	-	1	33.33
	Analiz Etme	3	8.57	-	-	3	100	-	-	-	-
	Değerlendirme	1	2.85	-	-	1	100	-	-	-	-
	Yaratma	3	8.57	1	33.33	2	66.66	-	-	-	-

274 sayılı derginin sorularında bilişsel alandaki basamakların tamamına yer verilmiştir. Sorularda en çok % 54.28 oranla *hatırlama* basamağı kullanılmıştır. *Analiz etme* ve *değerlendirme* basamağı yalnızca metin dışındaki sorularda bulunmaktadır.

Metin içi etkinlik soruları 4, metin dışı etkinlik soruları 6, arka kapaktaki sorular 2, dergi ekindeki soruda 1 farklı basamağa yöneliktir. Metin içi etkinlik sorularında en fazla *hatırlama* ve *anlama*, metin dışı etkinlik sorularında en fazla *hatırlama*, arka kapak sorularında en fazla *hatırlama* basamağı kullanılmıştır. Dergi ekinde kullanılan tek basamak *uygulama*dır.

Tablo 4.49. 274. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Duyuşsal Alan	Tepkide Bulunma	2	100	-	-	2	100	-	-	-	-

274 sayılı derginin sorularında, duyuşsal alanda yalnızca *tepkide bulunma* basamağı kullanılmıştır. *Alma, değer verme, örgütleme* ve *kişilik hâline getirme* basamakları yoktur. *Tepkide bulunma* basamağı metin dışındaki sorularda bulunmaktadır.

Tablo 4.50. 274. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Psikomotor Alan	Kılavuzla Yapma	5	83.33	2	40	-	-	-	-	3	60
	Yaratma	1	16.66	-	-	1	100	-	-	-	-

274 sayılı derginin sorularında, psikomotor alanda *kılavuzla yapma* ve *yaratma* basamaklarına yer verilmiştir. *Algılama, kurulma, mekanikleşme, beceri hâline getirme* ve *uydurma* basamakları kullanılmamıştır. Sorularda en çok % 83.33 oranla *kılavuzla yapma* basamağı kullanılmıştır. *Yaratma* basamağı yalnızca metin dışındaki soruda bulunmaktadır.

Metin içi etkinlik soruları 1, metin dışı etkinlik soruları 1, derginin ekindeki sorular 1 farklı basamağa yöneliktir. Derginin arka kapağında psikomotor alanla ilgili soru bulunmamaktadır.

4.5.11. 275 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı

Dergide toplam 40 soru yer almaktadır. Bu soruların 38'i bir alana, 2'si birden fazla alana yöneliktir. Soruların % 72.5'u yalnızca bilişsel alanda, % 22.5'i yalnızca psikomotor alanda, % 5'i bilişsel ve duyuşsal alandadır.

Sorularda 9 farklı basamak kullanılmıştır. Bunların 12'si *hatırlama*, 7'si *analiz etme*, 6'sı *kılavuzla yapma*, 5'i *uygulama*, 4'ü *anlama*, 2'si *yaratma (psikomotor)*, 1'i *yaratma (bilişsel)* ve *mekanikleşme* basamağıdır. 2 soru *yaratma (bilişsel)* ve *tepkide bulunma* basamaklarını aynı anda kazandırmaya yöneliktir.

Tablo 4.51. 275. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Bilişsel Alan	Hatırlama	12	38.70	3	25	-	-	6	50	3	25
	Anlama	4	12.90	2	50	1	25	-	-	1	25
	Uygulama	5	16.12	-	-	3	60	-	-	2	40

Analiz Etme	7	22.58	3	42.85	3	42.85	-	-	1	14.28
Yaratma	3	9.67	1	33.33	2	66.66	-	-	-	-

275 sayılı derginin sorularında bilişsel alanda 5 farklı basamağa yer verilmiş, *değerlendirme* basamağı kullanılmamıştır. Sorularda en çok % 38.70 oranla *hatırlama* basamağı kullanılmıştır.

Metin içi etkinlik soruları 4, metin dışı etkinlik soruları 4, arka kapaktaki sorular 1, dergi ekindeki sorular 4 farklı basamağa yöneliktir. Metin içi etkinlik sorularında en fazla *hatırlama* ve *analiz etme*, metin dışı etkinlik sorularında en fazla *uygulama* ve *analiz etme*, dergi eki sorularında en fazla *hatırlama* basamağı kullanılmıştır. Derginin arka kapağındaki sorularda bilişsel alandan yalnızca *hatırlama* basamağı vardır.

Tablo 4.52. 275. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Duyuşsal Alan	Tepkide Bulunma	2	100	-	-	2	100	-	-	-	-

275 sayılı derginin sorularında, duyuşsal alanda yalnızca *tepkide bulunma* basamağı kullanılmıştır. *Alma*, *değer verme*, *örgütlenme* ve *kişilik hâline getirme* basamakları yoktur. *Tepkide bulunma* basamağı metin dışındaki sorularda bulunmaktadır.

Tablo 4.53. 275. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Psikomotor Alan	Kılavuzla Yapma	6	66.66	2	33.33	-	-	-	-	4	66.66
	Mekanikleşme	1	11.11	-	-	-	-	-	-	1	100
	Yaratma	2	22.22	-	-	1	50	-	-	1	50

275 sayılı derginin sorularında, psikomotor alanda *kılavuzla yapma*, *mekanikleşme* ve *yaratma* basamaklarına yer verilmiştir. *Algılama*, *kurulma*, *beceri hâline getirme* ve *uydurma* basamakları kullanılmamıştır. Sorularda en çok % 66.66 oranla *kılavuzla yapma* basamağı kullanılmıştır. *Mekanikleşme* basamağı yalnızca derginin ekindeki soruda bulunmaktadır.

Metin içi etkinlik soruları 1, metin dışı etkinlik soruları 1, derginin ekindeki sorular 3 farklı basamağa yöneliktir. Derginin arka kapağında psikomotor alanla ilgili soru bulunmamaktadır.

4.5.12. 276 sayılı dergideki soruların öğrenme alanlarına göre dağılımı

Dergide toplam 34 soru yer almaktadır. Bu soruların 32'si bir alana, 2'si birden fazla alana yöneliktir. Soruların % 70.58 yalnızca bilişsel alanda, % 5.88 yalnızca duyuşsal alanda, % 17.64 yalnızca psikomotor alanda, % 5.88 bilişsel ve duyuşsal alandadır.

Sorularda 9 farklı basamak kullanılmıştır. Bunların 6'si *anlama* ve *analiz etme*, 5'i *uygulama* ve *kılavuzla yapma*, 4'ü *hatırlama*, 2'si *yaratma (bilişsel)* ve *tepkide bulunma*, 1'i *değerlendirme* ve *yaratma (psikomotor)* basamağında yer almaktadır. 2 soru *yaratma (bilişsel)* ve *tepkide bulunma* basamaklarını aynı anda kazandırmaya yöneliktir.

Tablo 4.54. 276. sayıdaki sorularının bilişsel alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Bilişsel Alan	Hatırlama	4	15.38	-	-	2	50	2	50	-	-
	Anlama	6	23.07	-	-	2	33.33	4	66.66	-	-
	Uygulama	5	19.23	1	20	4	80	-	-	-	-
	Analiz Etme	6	23.07	1	16.66	5	83.33	-	-	-	-
	Değerlendirme	1	3.84	-	-	-	-	1	100	-	-
	Yaratma	4	15.38	2	50	2	50	-	-	-	-

276 sayılı derginin sorularında bilişsel alandaki basamakların tamamı kullanılmamıştır. Sorularda en çok % 23.07 oranla *anlama* ve *analiz etme* basamağı kullanılmıştır. *Değerlendirme* basamağı yalnızca arka kapaktaki sorularda bulunmaktadır.

Metin içi etkinlik soruları 3, metin dışı etkinlik soruları 5, arka kapaktaki sorular 3 farklı basamağa yöneliktir. Derginin ekinde bilişsel basamağa yönelik sorular bulunmamaktadır. Metin içi etkinlik sorularında en fazla *yaratma (bilişsel)*, metin dışı etkinlik sorularında en fazla *analiz etme*, arka kapak sorularında en fazla *anlama* basamağı kullanılmıştır.

Tablo 4.55. 276. sayıdaki soruların duyuşsal alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam	Metin İçindeki Soruların	Metin Dışındaki Soruların	Arka Kapaktaki Soruların	Ekteki Soruların Basamakları
------	------------	--------	--------------------------	---------------------------	--------------------------	------------------------------

		Basamakları		Basamakları		Basamakları		<i>f</i>	<i>%</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
		<i>f</i>	<i>%</i>	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>f</i>	<i>%</i>				
Duyuşsal Alan	Tepkide Bulunma	4	100	2	50	2	50	-	-	-	-

276 sayılı derginin sorularında, duyuşsal alanda yalnızca *tepkide bulunma* basamağı kullanılmıştır. *Alma, değer verme, örgütlenme ve kişilik hâline getirme* basamakları yoktur. *Tepkide bulunma* basamağı metin içindeki ve metin dışındaki sorularda bulunmaktadır.

Tablo 4.56. 276. sayıdaki soruların psikomotor alana göre dağılımı.

Alan	Basamaklar	Toplam		Metin İçindeki Soruların Basamakları		Metin Dışındaki Soruların Basamakları		Arka Kapaktaki Soruların Basamakları		Ekteki Soruların Basamakları	
		<i>f</i>	<i>%</i>	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>f</i>	<i>%</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Psikomotor Alan	Kılavuzla Yapma	5	83.33	2	40	1	20	-	-	2	40
	Yaratma	1	16.66	-	-	1	100	-	-	-	-

276 sayılı derginin sorularında, psikomotor alanda *kılavuzla yapma* ve *yaratma* basamaklarına yer verilmiştir. *Algılama, kurulma, mekanikleşme, beceri hâline getirme ve uydurma* basamakları kullanılmamıştır. Sorularda en çok % 83.33 oranla *kılavuzla yapma* basamağı kullanılmıştır. *Yaratma* basamağı yalnızca metin dışındaki soruda bulunmaktadır.

Metin içi etkinlik soruları 1, metin dışı etkinlik soruları 2, derginin ekindeki sorular 1 farklı basamağa yöneliktir. Derginin arka kapağında psikomotor alanla ilgili soru bulunmamaktadır.

BÖLÜM 5

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Bilim Çocuk dergisi; ön ve arka kapak, derginin içi ve derginin eklerinden oluşmaktadır. İncelemede derginin ön ve arka kapağı, derginin içinde bulunan bölümler ve derginin ekleri hakkında birtakım sonuçlara ulaşılmıştır.

İncelenen dergilerin ön kapağında derginin içeriği ile ilgili fotoğraf veya resimlere yer verilmekte, derginin içeriği ile ilgili anahtar kelimeler bulunmaktadır. Derginin arka kapağında ise incelenen ilk sayı hariç dergi içeriği ile ilgili sorular yer almaktadır. Derginin ön kapağında dergi içeriği ile ilgili fotoğraf veya resmin olması, anahtar kelimelere yer verilmesi okuyucunun dergi içeriği ile ilgili bilgi edinmesi açısından oldukça önemlidir. Derginin arka kapağında içerikle ilgili soruların bulunması ise okuyucuda içerikle ilgili merak uyandırmada ve dikkat çekmede etkilidir.

Bilim Çocuk dergisinin içindeki bölümlerinin sayısı “İçindekiler” bölümü doğrultusunda tespit edilmiştir. İnceleme sonucunda dergiler arasında toplam bölüm sayılarının birbirine yakın olduğu görülmüştür. Bu da derginin bölümleri hazırlanırken dergi bölümlerinin belirli bir plan doğrultusunda hazırlandığını göstermektedir.

Derginin bölümleri “Metin, Etkinlik ve Metin-Etkinlik” sınıflandırması ile sınıflandırılmış, sınıflandırılan bölümlerin sayıları ve yüzdeleri tespit edilmiştir. İncelenen dergilerdeki “Metin, Etkinlik ve Metin-Etkinlik” bölümünde yer alan bölümlerin toplam sayıları birbirine yakındır. Fakat genel olarak derginin bölümlerinin çoğu “Metin” bölümünde yer almaktadır.

İncelenen bütün dergiler ön ve arka kapak dâhil olmaksızın 60 sayfadan oluşmaktadır. Sayfa sayıları, “Metin, Etkinlik ve Metin-Etkinlik” bölümleri doğrultusunda incelendiğinde incelenen bütün dergilerde “Metin” bölümünde bulunan bölümlerin toplam sayfa sayısı “Etkinlik” veya “Metin-Etkinlik” bölümünde yer alan bölümlerin toplam sayfa sayısından fazladır. Öyle ki 10 derginin “Metin” bölümüne dâhil edilen bölümlerinin toplam sayfa sayısı derginin toplam sayfa sayısının % 50’si veya 50’sinin üzerindedir.

“Metin” bölümüne dâhil olan toplam bölüm sayılarının ve toplam bölüm sayfa sayılarının diğer bölümlere göre fazla olması, Bilim Çocuk dergisinin metin ağırlıklı bir dergi

olduğunu göstermektedir. Yani Bilim Çocuk dergisinin sayfa sayılarının yarısından fazlasını etkinliksiz metinler oluşturmaktadır.

İncelenen dergilerin bölümleri arasında bir karşılaştırma yapıldığında; “Metin” bölümünde yer alan bölümlerin en fazla sayfa sayısı ile en az sayfa sayısı arasında 15 sayfalık, “Etkinlik bölümünde yer alan bölümlerin en fazla sayfa sayısı ile en az sayfa sayısı arasında 7 sayfalık, “Metin-Etkinlik” bölümüne bakıldığında 13 sayfalık farkın olduğu görülmektedir. Bu da dergilerin “Metin”, “Etkinlik” ve “Metin-Etkinlik” bölümlerinin toplam sayfa sayılarının her dergide değişken olduğunu gösterir.

Dergi bölümlerinden 14’ünün içerikleri değiştirilerek her sayıda aynı adla, yer aldığı görülmüştür. Bu bölümlerin toplam sayfa sayısı 30’dur. Bu durum, derginin içinde aktif olarak kullanılan sayfa sayısının % 50’sinin sabit adla belirlenen bölümlere ait olduğunu, % 50’sinin ise her ay değişkenlik gösteren bölümlere ait olduğunu göstermektedir.

Çocukta dil bilinci geliştirmek, dilini sevdirmek ve dil zevki oluşturmak çocuk dergilerinin amaçlarındandır. Çocuğun dilini sevmesi, bilinçli kullanabilmesi ve dil zevkini kazanabilmesi için dilini tanıması gerekmektedir. Bu sebeple bir bilim dergisi olan Bilim Çocuk dergisinde dilbilime yönelik sabit köşesinin olmaması büyük eksikliklerdir. Dergide dilbilime yönelik sabit bir köşenin oluşturulması önerilmektedir.

Sabit adlı köşelerin 5’i “Metin” bölümünde, 5’i “Metin- Etkinlik” bölümünde, 4’ü “Etkinlik” bölümünde yer almaktadır. Bu durum, sabit adlı köşelerin “Metin, Etkinlik ve Metin-Etkinlik” sınıflandırmasına göre benzer oranda dağıldığını göstermektedir. Dağılan köşelerin toplam sayfa sayılarına bakıldığında ise en fazla sayfa sayısının “Metin” bölümünde olduğu tespit edilmiştir. “Metin” bölümündeki sabit köşelerin toplam sayfa sayısının derginin içindeki toplam sayfa sayısına oranı % 21.66’dır.

İncelenen dergiler arasında en az ek veren sayı 2 ek, en fazla ek veren sayı 5 ek vermiştir. 3 ek veren 5 dergi, 4 ek veren 5 dergi mevcuttur. Bu sebeple derginin genellikle 3 veya 4 ek verdiği yorumu yapılabilir. Bu eklerden biri bilgi kartlarıdır.

Her ay verilen bilgi kartları haricinde oyunlar, posterler, maketler, kitapçıklar, takip çizelgeleri ve çıkartmalar da verilmektedir. Verilen bilgi kartları çocuğun koleksiyon yapma ihtiyacını karşılamakta, aynı zamanda sunduğu fotoğraflı veya resimli bilgilerle çocuğun bilgisini artırmaktadır. Verilen diğer ekler de önceden bilinmediği için sürpriz özelliği

taşımakta, çocuğun merak duygusunu harekete geçirmekte ve dergiyi takip etmesini sağlamaktadır.

Dergilerin etkinlikleri üzerinden ilerletilen çalışmada etkinlikler dört başlık altında toplanmıştır: Metin içi etkinlikler, metin dışı etkinlikler, arka kapaktaki etkinlik ve ekteki etkinlikler.

İncelenen dergilerde toplam 284 etkinlik bulunmaktadır. En fazla etkinliğin bulunduğu sayılarda 29, en az etkinliğin bulunduğu sayılarda 20 etkinlik vardır. Dergiler; 20, 22, 23, 25 ve 29 etkinlikten oluşmaktadır. Bu durum da dergide bulunan etkinlik sayılarının sabit olmadığını göstermektedir.

Dergiler arasında inceleme yapıldığında; metin içinde yer alan toplam etkinlik sayıları kendi içerisinde, metin dışında yer alan toplam etkinlik sayıları da kendi içerisinde birbirine yakındır. Arka kapakta bulunan etkinlik sayısı ise her dergide aynıdır. Dergiler arasındaki toplam etkinlik sayısı arasındaki farkın oluşmasını en fazla etkileyen dergi eklerinde verilen etkinliklerdir. Dergi eklerinde verilen toplam etkinlik sayıları arasındaki fark diğer etkinlik bölümlerindeki farklılardan daha fazladır.

Dergilerin geneline bakıldığında 10 dergide metin dışı etkinlik sayıları; metin içindeki, arka kapaktaki ve dergi ekindeki etkinlik sayılarından fazladır. 2 dergide ise dergi ekindeki etkinlikler diğer etkinlik bölümlerindeki toplam etkinlik sayılarından fazladır. Metin dışı etkinliklerin sayısı, toplam etkinliklerin % 45.77'sini oluşturmaktadır. Metin içi etkinliklerin oranı % 30.98, dergi ekindeki etkinliklerin oranı % 19.36, arka kapaktaki etkinliklerin oranı % 3.87'dir. Bu durum etkinliklerin çoğunluğunun metin dışı etkinlikler bölümünde olduğunu göstermektedir.

Derginin içinde yer alan etkinliklerin bazıları derginin sabit köşelerindedir. Sabit köşelerde yer alan etkinliklerin toplam sayısı 156'dır. Bu durum da dergilerdeki etkinliklerin % 54.92'sinin sabit köşelerde yer aldığını göstermektedir. Sabit köşelerde yer alan etkinlikler, metin içi ve metin dışı bölümlerindeki etkinliklerdir. İncelenen dergilerin tamamında, metin dışı etkinlikler bölümünden 7 etkinlik, sabit köşede bulunurken metin içi etkinlik bölümündeki sabit köşede bulunan etkinliklerin sayısı değişkenlik göstermektedir. Metin içi etkinlik bölümünde bulunan etkinliklerin genellikle 6'sı sabit köşede yer almaktadır. Bu durum sabit köşede yer alan etkinlik sayılarının planlandığını göstermektedir.

İncelenen dergilerdeki etkinliklerin içerisinde toplam 402 soru bulunmaktadır. Dergiler arasında en fazla soru sayısı 40, en az soru sayısı 26'dır. En az soru sayısı olan derginin arka kapağındaki etkinlikte soru bulunmaması, derginin toplam soru sayısında düşüşe neden olmuştur. Fakat arka kapağında etkinlik olmasına rağmen 27 sorudan oluşan bir dergi de mevcuttur. Dergiler arasında 14 soruluk fark olması ve her dergide soru sayısının hemen hemen farklı olması dergilerdeki soru sayısının sabit olmadığını göstermektedir.

6 dergide metin dışı etkinliklerin toplam soru sayısı, 3 dergide metin içi etkinliklerin toplam soru sayısı, 2 dergide dergi ekinin toplam soru sayısı diğer etkinlik bölümlerinden daha fazladır. 1 dergide ise metin içi ve metin dışı etkinliklerin soru sayıları birbirine eşit ve diğer etkinlik bölümlerinden daha fazladır. Bu durum incelenen dergilerin % 50'sinde metin dışı etkinlik sorularının daha fazla olduğunu göstermektedir.

İncelenen dergiler arasında 3 dergi hariç diğer dergilerdeki etkinlik bölümlerinin soru dağılımı % 25'e yakındır. Bu durum da etkinliklerin soru dağılımlarının bir bölümde yığılmadığını göstermektedir. Soru sayılarının metin içinde, metin dışında, kapakta ve dergi ekinde benzer oranlarda dağılması; okuyucunun derginin tüm bölümlerine ilgisinin aynı kalması, dikkatinin dağılmaması, merak duygusunu kaybetmemesi ve okuyucuyu aktifleştirmesi açısından oldukça önemlidir. 3 dergide ise metin dışı etkinliklerdeki soruların toplam sorulara oranı % 50 veya % 50 üzeridir. Bu verilerden yola çıkarak oluşturulacak dergilerin soru sayılarının diğer bölümlere benzer oranda dağıtılması veya diğer bölümlere de metin dışındaki etkinliklerde bulunan soru sayısına yakın soru oluşturulması önerilmektedir.

Etkinlik sorularının temaları incelendiğinde genel olarak üç kategori ortaya çıkmıştır: Teması olan sorular, serbest temalı sorular ve teması olmayan sorular. Teması olmayan sorular her dergide yer alan bilim çocuk kartlarını koymak için oluşturulacak kutunun talimatlarının yer aldığı sorulardır. Her dergide 1 tane olan bu sorular bütün soruların % 2.98'ini oluşturmaktadır. Serbest temalı etkinlik soruları da her dergide bulunmaktadır. Derginin sabit köşelerinde yer alan 2 soru, okuyucuya kısıtlama getirmeden dilediğini sorması veya duygu düşüncelerini sınırlama getirmeden yazması içindir. Serbest temalı sorular, bütün soruların % 5.97'sini oluşturmaktadır. Dergide kullanılan serbest temalar, okuyucunun kendini ifade etme yeteneğini; bilgi, duygu ve düşüncelerini kısıtlama olmadan aktarma becerisini, okuyucunun hayal gücünü geliştirmektedir.

Dergideki 366 sorunun teması bulunmaktadır. İncelenen dergilerde toplam 31 farklı tema mevcuttur. Temaların derginin hitap ettiği okuyucu yaş grubunun ilgisini çekebilecek nitelikte olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca verilen temalar günlük hayatla ilişkili, genel temalardır. Bu temalardan en çok tekrar edenleri sırasıyla “Hayvanlar”, “Tıp ve Sağlık”, “Bitkiler”, “Uzay” ve “Bilim ve Teknoloji” temalarıdır. Bu temalar sorularda 20 defa veya daha fazla tekrarlanmıştır. Bu temaların diğer temalara göre fazla kullanılması, derginin bu temalara önem verdiğini göstermektedir. Aynı zamanda okuyucu kitlesinin bu temalara ilgisinin fazla olduğu sonucu da çıkarılabilir. En sık tekrarlanan temalardan “Hayvanlar” ve “Bitkiler” temaları okuyucunun doğa merakını, “Uzay” teması evren merakını, “Bilim ve Teknoloji” teması güncel gelişmeleri takip etme isteğini karşılamaya; “Tıp ve Sağlık” teması canlıların bünyesini tanıyıp o doğrultuda hareket etme ve kendi ihtiyaçlarını tespit etme bilincini geliştirmeye yöneliktir.

İncelenen dergilerin tamamındaki temaların etkinlik bölümlerindeki dağılımına bakıldığında; “Bilim ve Teknoloji”, “Bitkiler”, “Hava Araçları”, “Hayvanlar” ve “Tıp ve Sağlık” temalarının etkinlik bölümlerinin tamamında bulunduğu görülmektedir. Okuyucunun ilgisini çeken bu temaların her bölümde kullanılması, hitap ettiği okuyucu kitlesinin dikkatinin, ilgisinin ve merakının derginin bütününe yayılmasına yöneliktir.

İncelenen bütün dergilerde yalnızca metin içi etkinlik sorularında kullanılan tema “Madde”; yalnızca metin dışı etkinliklerde kullanılan tema “Arkeoloji”, “Coğrafya” ve “Jeoloji”; yalnızca dergi eklerinde kullanılan tema “Belirli Gün ve Haftalar”, “Seyahat” ve “Zaman” temalarıdır. Arka kapaktaki etkinlik sorularında kullanılan temaların tamamı ise diğer bölümlerde de kullanılmıştır.

Metin dışı etkinlik sorularında toplam 22, metin içi ve arka kapak etkinlik sorularında toplam 20, dergi ekindeki etkinlik sorularında toplam 14 farklı tema kullanılmıştır. Bu durumda dergi ekindeki etkinlik soruları hariç diğer sorularda kullanılan temaların tüm temalara oranı % 50'nin üzerindedir. Dergi ekindeki tema çeşitliliği de tüm dergilerdeki tema çeşitliliğinin yarısına yakındır. Etkinlik bölümlerindeki sorularda tema çeşitliliğinin olması derginin her okuyucunun ilgisini ve dikkatini çekebilmesi açısından önemlidir.

Metin içi etkinlik sorularında en fazla “Tıp ve Sağlık” teması; metin dışı etkinlik sorularında en fazla “Hayvanlar” teması; arka kapaktaki etkinlik sorularında en fazla “Bilim ve Teknoloji”, “Hayvanlar” ve “Uzay” temaları; dergi ekindeki etkinlik sorularında en fazla

“Oyun” teması kullanılmıştır. Metin içi, metin dışı ve arka kapaktaki etkinliklerde en fazla kullanılan temalar, derginin genelinde en fazla kullanılan temaların arasındadır. Dergi ekinde en fazla kullanılan “Oyun” teması ise dergi ekinde genellikle oyuna yönelik etkinliklerin verilmesiyle alakalıdır.

İncelenen dergiler arasında bir dergide en fazla 13, en az 8 farklı tema bulunmaktadır. Dergilerde işlenen tema sayıları her ay değişkenlik göstermektedir. Bu durum da dergide aylık işlenecek tema sayılarına dikkat edilmediğini ortaya koymaktadır.

İncelenen 10 dergide, sorularda kullanılan bir temanın sayısı diğerlerinden daha fazladır. 2 dergide ise kullanılan ikişer tema, diğer temalara göre daha fazladır. “Bitkiler” teması 3; “Hayvanlar”, “Uzay” ile “Tıp ve Sağlık” temaları 2; “Hava Araçları”, “Işık”, “İletişim”, “Kitap” ve “Oyun” temaları 1 derginin sorularında en fazla kullanılan tema veya temalar olmuştur. Her derginin en fazla kullanılan teması her ay değişkenlik göstermektedir. Bu durum da dergiyi dinamikleştirmekte, okuyucunun sıkılmasını önlemekte, okuyucuyu farklı alanlarla buluşturmakta, okuyucunun bakış açısını genişletmektedir.

Bir dergideki işlenen bazı temalar etkinlik bölümlerinin tamamında kullanılmaktadır. Bazı temalar ise dergi içindeki sadece bir etkinlik bölümünde bulunmaktadır: “Bilim ve Teknoloji” teması 1 dergide, “Bitkiler” teması 1 dergide, “Hayvanlar” teması 1 dergide, “Hava Araçları” teması 1 dergide, “Tıp ve Sağlık” teması 1 dergide bütün etkinlik bölümlerinin sorularında kullanılmıştır.

Bir dergide yalnızca metin içi etkinliklerde kullanılan en fazla tema sayısı 4, en az tema sayısı 1’dir. “Satranç” teması 10, “Kuvvet ve Hareket” ile “Madde” temaları 5, “Hayvanlar” ile “Tıp ve Sağlık” temaları 3, “Ayrıştırıcılar” ile “Taşıtlar ve Trafik” temaları 2, “Bitkiler”, “Doğa ve Çevre”, “Hava Araçları”, “Matematik” ile “Psikoloji” temaları 1 dergide yalnızca metin içi etkinliklerde kullanılmıştır.

Bir dergide yalnızca metin dışı etkinliklerdeki sorularda kullanılan en fazla tema sayısı 5, en az tema sayısı 1’dir. “Spor” teması 4, “Matematik” teması 3; “Bitkiler” ile “Hava Olayları” temaları 2; “Arkeoloji”, “Beslenme”, “Bilim ve Teknoloji”, “Coğrafya”, “Doğa ve Çevre”, “Hava Araçları”, “Hayvanlar” ve “Jeoloji” temaları 1 dergide yalnızca metin dışı etkinlik sorularında kullanılmıştır.

Bir dergide yalnızca derginin arka kapağındaki etkinliğin sorularında kullanılan en fazla tema sayısı 2, en az tema sayısı 1'dir. "Bilim ve Teknoloji" ile "Ülkeler ve Şehirler" temaları ikişer; "Ayrıştırıcılar", "Sanat", "Spor", "Taşıtlar ve Trafik" ile "Tıp ve Sağlık" temaları birer dergide yalnızca arka kapak etkinlik sorularında kullanılmıştır. Arka kapaktaki sorular, derginin içeriği hakkında ipucu vermesinden dolayı dergi içeriğinde işlenmeyen temalar ile ilgili soruların bulunmaması gerekmektedir. Bu sebeple derginin arka kapağındaki temaların derginin bütünüyle alakalı olması önerilmektedir.

Bir dergide yalnızca dergi ekindeki etkinliklerdeki sorularda kullanılan en fazla tema sayısı 2, en az tema sayısı 1'dir. "Oyun" teması 6; "Belirli Gün ve Haftalar", "Seyahat" ile "Taşıtlar ve Trafik" temaları 1 dergide yalnızca dergi ekindeki etkinlik sorularında kullanılmıştır.

İncelenen dergilerde metin içindeki, metin dışındaki, arka kapaktaki ve derginin ekindeki etkinlik bölümlerinde "farklı tema sayıları" değişkenlik göstermektedir. Bu durum da aylık tema sayılarının planlanmadığını göstermektedir. Bir derginin metin içi etkinlik bölümünde en fazla 7, en az 3; metin dışı etkinlik bölümünde en fazla 8, en az 3; arka kapaktaki etkinlik bölümünde en fazla 5, en az 2; ekindeki etkinlik bölümünde en fazla 4, en az 1 farklı tema bulunmaktadır. Bölümler içindeki tema çeşitliliği okuyucunun dikkatini canlı tutması hususunda oldukça önemlidir.

Bir derginin metin içi etkinlik bölümünde en fazla kullanılan temalar şu şekildedir: "Tıp ve Sağlık" teması 4 dergide; "Bitkiler", "Doğa ve Çevre", "Hava Araçları", "Hava Olayları", "Hayvanlar", "Madde", "Oyuncak", "Psikoloji", "Satranç" temaları 1 dergide en fazla kullanılan temadır. "Hayvanlar" ile "Tıp ve Sağlık" temaları 2 dergide; "Bitkiler", "Coğrafya", "Doğa ve Çevre", "Hava Araçları", "Işık", "İletişim", "Kitap", "Sanat" ve "Uzay" temaları 1 dergide metin dışı etkinlik bölümünde en fazla kullanılan temalardır. "Bilim ve Teknoloji" teması 3 dergide; "Hayvanlar" teması 2 dergide; "Bitkiler", "Hava Araçları", "Hava Olayları", "İletişim", "Müzik", "Oyun", "Uzay" ile "Ülkeler ve Şehirler" temaları 1 dergide arka kapakta yer alan etkinlik bölümünde en fazla kullanılan temalardır. "Oyun" teması 4 dergide; "Seyahat", "Tıp ve Sağlık", "Uzay" ve "Zaman" temaları 1 dergideki dergi ekinde bulunan etkinlikler bölümünün en fazla kullanılan temalarıdır. Yayımlanan her sayıdaki etkinlik bölümlerine bakıldığında bölümlerde en fazla kullanılan temaların değişkenlik gösterdiği tespit edilmiştir. Bu durum dergiye dinamiklik kazandırmakta, dergi içindeki etkinlikleri tekdüzelikten kurtarmaktadır.

Dergilerin tamamında yer alan 402 soru bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alan taksonomilerine göre incelenmiştir. Soruların 277'si bilişsel alanda, 81'i psikomotor alanda, 7'si duyuşsal alanda, 32'si hem bilişsel hem duyuşsal alanda, 5'i hem bilişsel hem psikomotor alanda olduğu tespit edilmiştir. Bir alana yönelik soru sayısı 365 iken iki alanı da kapsayan soru sayısı 37'dir. Soruların üç alana da benzer oranda hitap etmesi oldukça önemlidir fakat duyuşsal ve psikomotor alana yönelik soruların sayısı bilişsel alana göre oldukça azdır. Bu sebeple dergilerde duyuşsal ve psikomotor alana yönelik soru sayılarının artırılması önerilmektedir.

Dergilerin etkinliğindeki bütün sorular 439 öğrenme alanı basamağını kapsamaktadır. Basamaklar, en fazla kullanılan en az kullanılan doğru şu şekilde sıralanmaktadır: *Hatırlama, analiz etme, kılavuzla yapma, anlama, yaratma (bilişsel), tepkide bulunma, uygulama, yaratma (psikomotor), değerlendirme, mekanikleşme ve beceri hâline getirme*. Sorularda toplam 11 farklı basamak kullanılmıştır.

Bilişsel alanda en fazla kullanılan basamak *hatırlama*, en az kullanılan basamak *değerlendirme* basamağıdır. Psikomotor alanda en fazla kullanılan basamak *kılavuzla yapma*, en az kullanılan basamak ise *mekanikleşme ile beceri hâline getirme* basamaklarıdır. Duyuşsal alanda sadece *tepkide bulunma* basamağı kullanılmıştır.

Bilişsel alandaki her basamaktan soru bulunmaktadır. Fakat sorular, basamaklara eşit oranda dağıtılmamıştır. Özellikle *değerlendirme* basamağındaki sorular diğer basamaklara göre oldukça azdır. Okuyucunun daha soyut ve karmaşık düşünmesi için *değerlendirme* ve *yaratma* basamaklarının daha fazla kullanılması oldukça önemlidir. Soruların, basamaklara benzer oranda dağıtılması önerilmektedir.

Duyuşsal ve psikomotor alana ait her basamaktan soru bulunmamaktadır. Toplam 7 farklı basamağa yönelik soru oluşturulmamıştır. Duyuşsal alandan *alma, değer verme, örgütleme* ve *kişilik hâline getirme* basamaklarından; psikomotor alandan *algılama, kurulma* ve *uydurma* basamaklarından soru bulunmamaktadır. Kullanılmayan basamaklara yönelik soruların oluşturulması önerilmektedir.

Metin içindeki etkinlik sorularında 8 farklı basamak kullanılmış, 10 farklı basamak kullanılmamıştır. En fazla kullanılan bilişsel basamak *hatırlama*, en az kullanılan basamak *uygulama*dır. Duyuşsal alanda kullanılan tek basamak *tepkide bulunma*dır. Psikomotor alanda ise en fazla kullanılan basamak *kılavuzla yapma*, en az kullanılan basamak *yaratma*dır.

Bilişsel alandan *değerlendirme*; duyuşsal alandan *alma, değer verme, örgütleme, kişilik hâline getirme*; psikomotor alandan *algılama, kurulma, mekanikleşme, beceri hâline getirme ve uydurma* basamakları kullanılmamıştır. Duyuşsal ve psikomotor becerilerin bütünlük içinde kazandırılması açısından kullanılmayan basamaklara yönelik soruların oluşturulması önerilmektedir.

Metin dışındaki etkinlik sorularında 9 farklı basamak kullanılmış, 9 farklı basamak kullanılmamıştır. En fazla kullanılan bilişsel basamak *yaratma (bilişsel)*, en az kullanılan basamak *değerlendirmedir*. Bu bölümdeki etkinliklerde en fazla *yaratma (bilişsel)* basamağının kullanılması, etkinlikteki soruların okuyucunun daha soyut ve karmaşık düşünmesine katkı sağlayacağını göstermektedir. Duyuşsal alanda kullanılan tek basamak *tepkide bulunma* basamağıdır. Psikomotor alanda ise en fazla kullanılan basamak *yaratma*, en az kullanılan basamak *kılavuzla yapmadır*. Bu durum da bu bölümdeki soruların seviye olarak daha karmaşık ve zor olduğunu gösterir. Duyuşsal alandan *alma, değer verme, örgütleme, kişilik hâline getirme* basamaklarına; psikomotor alandan *algılama, kurulma, mekanikleşme, beceri hâline getirme ve uydurma* basamaklarına yönelik soru bulunmaktadır. Öğrenme alanlarında bütünlüğün sağlanabilmesi; duyuşsal ve psikomotor alanların daha iyi kazandırılabilmesi için bu bölümde kullanılmayan basamaklardan sorulara yer verilmesi gerekmektedir.

Arka kapaktaki sorularda 6 farklı basamak kullanılmış, 12 farklı basamak kullanılmamıştır. En fazla kullanılan bilişsel basamak *hatırlama*, en az kullanılan basamak *analiz etme ve yaratmadır*. Bu durum arka kapaktaki etkinlik sorularının daha basit ve somut düşünme becerilerini geliştirdiğini göstermektedir. Duyuşsal alanda kullanılan tek basamak *tepkide bulunmadır*. Bilişsel alandan *uygulama*; duyuşsal alandan *alma, değer verme, örgütleme, kişilik hâline getirme*; psikomotor alandan *algılama, kurulma, kılavuzla yapma mekanikleşme, beceri hâline getirme, uydurma ve yaratma* basamakları kullanılmamıştır. Arka kapakta psikomotor alan basamaklarının tamamına yer verilmemesi öğrenme alanlarının bütünlük içinde kazandırılmasını önlemektedir. Fakat arka kapaktaki etkinliklerin dergi içeriği hakkında bilgi verme, merak uyandırma amacı göz önünde bulundurulduğunda arka kapakta psikomotor alanla ilgili sorunun bulunmaması kabul edilebilir.

Dergi eklerindeki sorularda 8 farklı basamak kullanılmış, 10 farklı basamak kullanılmamıştır. En fazla kullanılan bilişsel basamak *uygulama*, en az kullanılan basamak *anlamadır*. Psikomotor alanda ise en fazla kullanılan basamak *kılavuzla yapma* basamağıdır.

Mekanikleşme, beceri hâline getirme ve yaratma basamaklarına yönelik birer soru vardır. Bilişsel alandan *değerlendirme ve yaratma (bilişsel)* basamağına yönelik soru yoktur. Bu durum dergi eklerindeki etkinliklerde daha soyut, zor ve karmaşık düşünme becerilerine yönelik soruların olmadığını gösterir. Aynı zamanda bu bölümdeki sorularda duyuşsal alana yönelik sorular mevcut değildir. Bu da dergi eklerinde verilen etkinliklerde okuyucunun duygu ve tutumlarını geliştirmeye yönelik soruların olmadığını göstermektedir. Psikomotor alandan *algılama, kurulma ve mekanikleşme* basamaklarına yönelik sorular yoktur. Psikomotor alana yönelik basamakların en fazla kullanıldığı bölüm, bu bölümdür. Bu durum dergi eklerinin okuyucunun kas becerilerini geliştirmeye yönelik olduğunu göstermektedir. Derginin öğrenme alanlarında bütünlük sağlaması için dergi eklerinde bilişsel ve duyuşsal alandaki kullanılmayan basamaklardan soru oluşturulması önerilmektedir.

Anlama, uygulama, analiz, yaratma (bilişsel), tepkide bulunma, yaratma (psikomotor) basamakları en fazla metin dışı etkinlik sorularında; *hatırlama, değerlendirme* basamağı en fazla arka kapaktaki etkinlik sorularında; *kılavuzla yapma, mekanikleşme ve beceri hâline getirme* en fazla dergi ekindeki etkinlik sorularında bulunmaktadır. Bu durum metin dışı etkinlik sorularının içeriğinin daha karmaşık, zor ve soyut sorulardan oluştuğunu; arka kapaktaki etkinlikte kolay ile zor, basit ile karmaşık, somut ile soyut soruların bir arada bulunduğunu; dergi ekindeki etkinlik sorularının ise psikomotor becerileri geliştirmeye yönelik olduğunu göstermektedir.

İncelenen dergilerin tamamında en fazla kullanılan alan bilişsel alandır. Bilişsel alan en fazla % 80, en az % 57.14 oranda kullanılmıştır. Bilişsel alanın en az kullanıldığı dergide bile bilişsel alanın oranı oldukça yüksektir. Dergi içerisinde diğer alanlara bu kadar az yer verilmesi okuyucuyu tüm alanlarda aynı oranda gelişmesinin önüne geçmektedir. Buradan incelenen dergilerin, bilişsel alanı geliştirmeye yönelik sorulara ağırlık verdiği sonucu çıkarılmaktadır.

Çalışmada dergiler sayı sayı da incelenerek veriler tablolaştırılıp analiz edilmiştir. İncelenen dergiler arasındaki bir dergide en fazla 10, en az 7 farklı öğrenme alanı basamağı kullanılmıştır. Dergilerde, ağırlıklı olarak 9 farklı öğrenme alanı basamağına yönelik soruların bulunduğu tespit edilmiştir. Dergilerdeki sorularda bulunan farklı öğrenme basamakları sayılarının birbirine yakın veya aynı olması derginin öğrenme alanlarına dikkat ettiğini göstermektedir.

Bilişsel alanda *hatırlama* basamağı 7 dergide, *anlama* basamağı 2 dergide, *analiz etme* basamağı 3 dergide, *yaratma* basamağı 1 dergide en fazla kullanılan basamaklardır. Buradan ağırlıklı olarak somut, basit ve kolay düşünme becerilerini kazandırmaya yönelik soruların kullanıldığı anlaşılmaktadır. Psikomotor alanda ise incelenen dergilerin tamamında *kılavuzla yapma* basamağı en fazla kullanılan basamaktır. Duyuşsal alanda kullanılan tek basamak *tepkide bulunma* basamağıdır.

Metin içi etkinliklerde bilişsel alandan en fazla 5, en az 3; metin dışı etkinliklerde en fazla 6, en az 2; arka kapaktaki etkinliklerde en fazla 4 en az 1; dergi ekindeki etkinliklerde en fazla 4, en az 1 basamak kullanılmaktadır. Dergi ekindeki etkinlik sorularında 5 dergide bilişsel alana yönelik soru mevcut değildir. Metin içi etkinliklerde ağırlıklı olarak 3 farklı basamak, metin dışı ve arka kapaktaki etkinliklerde ağırlıklı olarak 5 farklı basamak, dergi ekindeki sorularda ise yalnızca 1 basamak kullanılmaktadır. Metin içi, metin dışı ve arka kapaktaki etkinlikler; bilişsel alanı daha çok geliştirirken dergi ekindeki etkinlik soruları diğer etkinlik bölümlerine göre bilişsel alanı daha az geliştirmektedir.

Metin içi etkinliklerde *hatırlama* basamağı 7 dergide, *anlama* basamağı 4 dergide, *analiz etme* basamağı 3 dergide, *yaratma (bilişsel)* basamağı 1 dergide en fazla kullanılan basamaklardır. Bu durum, metin içi etkinliklerde yer alan soruların daha basit, kolay ve somut bilişsel becerileri kazandırmaya yönelik olduğunu gösterir.

Metin dışı etkinliklerde *analiz etme* basamağı 9 dergide, *uygulama* basamağı 3 dergide, *anlama* basamağı 2 dergide, *hatırlama* basamağı 2 dergide, *yaratma (bilişsel)* basamağı 1 dergide en fazla kullanılan basamaktır. Bu durum metin dışı etkinlik sorularının daha zor, karmaşık ve soyut bilişsel becerileri kazandırmaya yönelik olduğunu gösterir.

Arka kapak etkinliklerinde *hatırlama* basamağı 8 dergide, *anlama* basamağı 1 dergide en fazla kullanılan basamaktır. Bu durum, arka kapaktaki etkinliklerde yer alan soruların daha basit, kolay ve somut bilişsel becerileri kazandırmaya yönelik olduğunu gösterir. Derginin arka kapağındaki sorular dergi içeriği hakkında ipucu verdiği, okuyucuda içerikle ilgili merak uyandırmayı amaçladığı için arka kapakta daha basit, kolay ve somut sorulara yer verilmesi olağandır.

Dergi ekinde *hatırlama*, *anlama*, *uygulama* ve *analiz etme* basamakları birer dergide en fazla kullanılan basamaklardır. Dergi ekinde bilişsel alanla ilgili az soru bulunmaktadır.

Bununla birlikte bu bölümdeki sorular, tam olarak soyut, karmaşık ve zor basamaklara yönelik değildir. Dergi ekinde bilişsel alana yönelik sorulara daha fazla yer verilmelidir.

Duyuşsal alandan sadece *tepkide bulunma* basamağı bulunmaktadır. *Tepkide bulunma* basamağı metin içi etkinliklerde 3, metin dışı etkinliklerde 12, arka kapakta 5 dergide kullanılmıştır. Derginin ekindeki etkinliklerde *tepkide bulunma* basamağına yer verilmemiştir. Dergi ekinde duyuşsal alanla ilgili basamağın olmaması öğrenme alanlarının etkinlik bölümlerine dağılımını olumsuz etkilemektedir. Bu sebeple dergi ekinde de duyuşsal alana yönelik sorulara yer verilmesi önerilmektedir.

Duyuşsal alan, kapsamında bulundurduğu ilgi ve tutum sayesinde bilişsel ile psikomotor öğrenmeyi kolaylaştırmaktadır. Duyuşsal alanda tek basamağın kullanılması ise alanın kazandırılmasında derginin etkisini azaltmaktadır. Derginin duyuşsal alanda, özellikle kullanılmayan basamaklarla ilgili okuyucuya soru oluşturulması önerilmektedir.

Psikomotor alanda *kılavuzla yapma ve yaratma* basamakları 12 dergide, *beceri hâline getirme ve mekanikleşme* basamakları 1 dergide kullanılmıştır. Bu beceriler arasında tüm dergilerde en fazla kullanılan basamak *kılavuzla yapma* basamağıdır. Okuyucunun yeni beceri kazanırken yönlendirilmesi oldukça önemlidir. Bu doğrultuda derginin *kılavuzla yapma* basamağına fazlaca yer vermesi oldukça önemlidir. Fakat psikomotor alanın bütünlük oluşturması ve en üst basamakların daha kolay kazandırılması için derginin bütün basamaklara yönelik soru oluşturması gerekmektedir. Dergide kullanılmayan basamaklara yönelik sorulara yer verilmesi önerilmektedir.

İncelenen dergilerde metin içi etkinlik sorularında psikomotor alanda en fazla 2, en az 1 basamağa; metin dışı etkinliklerde en fazla 2, en az 1 basamağa, dergi ekinde en fazla 3, en az 1 basamağa yönelik sorular bulunmaktadır. Dergilerin metin içi etkinlikleri ağırlıklı olarak 1, metin dışı etkinlik soruları ağırlıklı olarak 2, dergi ekinde bulunan sorular ise 1 basamağa yöneliktir. Derginin arka kapağında psikomotor alana yönelik herhangi bir soru bulunmamaktadır. Öğrenme alanlarının her etkinlik bölümünde bulunması okuyucunun öğrenme alanlarını bütüncül olarak geliştirmesi açısından oldukça önemlidir. Bu sebeple arka kapakta da psikomotor alana yönelik sorulara yer verilmesi önerilmektedir.

6. KAYNAKLAR

- Ağan, S. (2020). Meraklı Minik adlı çocuk dergisinin yapısal özellikler açısından değerlendirilmesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Mersin Üniversitesi.
- Anderson, L. W. & Krathwohl D. R. (2014). *Öğrenme öğretim ve değerlendirme ile ilgili bir sınıflama* (4. baskı) (D. A. Özçelik, çev.). Pegem Akademi.
- Amer, A. (2006). Reflections on Bloom's revised taxonomy. *Electronic Journal of Research in Educational Psychology*, 4(8), 213-230. Erişim adresi: <https://redalyc.org/pdf/2931/293123488010.pdf>
- Arıcı, A. F. (2016). *Çocuk edebiyatı ve kültürü*. Pegem Akademi.
- Avcı, F. (2015). "Maddenin Yapısı ve Özellikleri" ünitesine yönelik işbirlikli öğrenmeye dayalı öğretim programının bilişsel ve duyuşsal alan değişkenlerine etkisi [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Aydın, K. (2015). Türkiye'de çocuk dergiciliği: Diyanet Çocuk dergisinin içerik analizi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Kocaeli Üniversitesi.
- Aykaç, N. (2006). Eğitim programı ve program geliştirme. N. Aykaç ve H. Aydın (Ed.), *Öğrenme-öğretme sürecinde planlama ve uygulama* içinde (s. 29-52). Naturel Yayıncılık.
- Aytekin, H. (2016). *Çocuk ve gençlik edebiyatı*. Anı Yayıncılık.
- Balcı, A. (2008). *Çocuklara Rehber Dergisi*. Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.
- Baumfield, V., Elliott, J., Gregson, M., Higgins, S., D., Miller, Moseley, J. & Newton, D. (2005). *Frameworks for thinking: A handbook for teaching and learning*. Cambridge University Press The Edinburgh Building, Cambridge CB2 2RU, UK.
- Baştürk, S. ve Taştape, M. (2013). Evren ve örneklem. S. Baştürk (Ed.), *Bilimsel araştırma yöntemleri* içinde (s.129-159). Vize Yayıncılık.
- Bozbiyyık, E. (2019). Çocuklara Kıraat ile Çamlıca Çocuk dergilerinin içerik ve biçim açısından incelenmesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Bowen, G. A. (2009). Document analysis as a qualitative research method. *Qualitative research journal*, 9(2), 27-40. Erişim adresi: <https://doi.org/10.3316/QRJ0902027>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (14. baskı). Pegem Akademi
- Chick, K. A. & Hunter, M. W. (2009). An Analysis of Human Images and Advertisements. *Language and Literacy*, 11(1), 1-25. Erişim adresi: <https://doi.org/10.20360/G25P4F>
- Ciravoğlu, Ö. (2000). *Çocuk Edebiyatı* (4. baskı). Esin Yayınevi.
- Cullinan, B. (1990). Introduction. D. R. Stoll (Ed.), *Magazines for children* içinde (s. i7xi). International Reading Association.

- Demirel, Ö. (2012). *Eğitimde program geliştirme kuramdan uygulamaya* (19. baskı). Pegem Akademi.
- Demiryürek, G. (2009). Türkiye Çocuk, Diyanet Çocuk ve Ebe Sobe Çocuk dergilerinin yapısal özellikler bakımından değerlendirilmesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi.
- Demiryürek, G. (2012). TRT Çocuk Dergisi'nin yapısal özellikler bakımından değerlendirilmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(3), 1017-1034. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/806999>
- Doğan, N. (2015). Davranışların ölçülmesi. H. Atılgan (Ed.), *Ölçme ve değerlendirme* (8. baskı) içinde (s. 82-118). Anı Yayıncılık.
- Eroğlu, D. (2013). 6, 7, 8. sınıf Türkçe çalışma kitaplarındaki dilbilgisi soruları ve kazanımlarının yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre değerlendirilmesi [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Başkent Üniversitesi.
- Eroğlu, S. (2019). 6. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki metin altı okuma-anlama soru ve etkinliklerinin güncellenmiş Bloom Taksonomisi'ne göre değerlendirilmesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Balıkesir Üniversitesi.
- Eryiğit, F. (2019). Beden Eğitimi derslerinde uygulanan yapılandırmacı öğrenmenin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlar üzerine etkisinin karşılaştırılması [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi.
- İnan, R. (2012). Cumhuriyet dönemi çocuk dergi ve gazeteleri (Tahlili Fihrist 1923-1940) [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Geçgel, H. ve Güleç Çakmak, H. (2006). *Çocuk edebiyatı* (2. baskı). Kök Yayıncılık.
- Gülle, O. (2019). Türkiye'de çocuk dergiciliğinde tasarım: Kırmızıfare dergisi örneği. [Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Güllühan, N. Ü. ve Bekiroğlu, D. (2022). Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yaşam becerilerinin eğilimleri: bir meta-sentez çalışması. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 1-35. Erişim adresi: <https://doi.org/10.33711/yyuefd.1059300>
- Gürel, Z. (1999). Çocuk edebiyatı. A. Bozdağ ve F. Bozdağ (Ed.), *Türkiye kültür ve sanat yıllığı 1998-1999* içinde (s.303-326). Türkiye Yazarlar Birliği.
- Gürel, Z., Temizyürek, F. ve Yılar, Ö. (2010). *Çocuk edebiyatı*. Pegem Akademi.
- Hoque, M. E. (2016). Three domains of learning: Cognitive, affective and psychomotor. *The Journal of EFL Education and Research*, 2(2), 45-52. Erişim adresi: https://www.researchgate.net/profile/Md-Hoque-44/publication/330811334_Three_Domains_of_Learning_Cognitive_Affective_and_Psychomotor/links/5c54a5e9458515a4c7502bd5/Three-Domains-of-Learning-Cognitive-Affective-and-Psychomotor.pdf
- Kaminski, W. (2009). *Çocuk ve gençlik edebiyatına giriş*. MEB Yayınları.

- Karaca, Ş. ve Ceran, D. (2022). Türkçe ders kitaplarındaki tema sonu çalışmaları üzerine bir inceleme. *Route Educational & Social Science Journal*, 9(2), 182-197. Erişim adresi: <http://dx.doi.org/10.17121/ressjournal.3130>
- Kıbrıs, İ. (2006). *Çocuk edebiyatı*. Tekağaç Eylül Yayınları.
- Kıbrıs, İ. (2016). *Çocuk edebiyatı* (7.baskı). Kök Yayıncılık.
- Kızılkaya, A. (2017). Fen eğitiminde probleme dayalı öğrenme yaklaşımı ve jigsaw I tekniğinin öğrencilerin Bloom Taksonomisi bilişsel alanın her bir basamağındaki akademik başarısına ve bilgi kalıcılığına etkisi [Yayımlanmış Doktora Tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Krathwohl, D. R. (2002). A revision of Bloom's taxonomy: An overview. *Theory into practice*, 41(4), 212-218. Erişim adresi: https://doi.org/10.1207/s15430421tip4104_2
- Matthews, G. B. (2000). *Çocukluk felsefesi* (E. Çakmak, çev.). Gendaş Yayınları.
- Mechmet, C. (2016). Batı Trakya'da yayımlanan çocuk dergileri üzerine bir araştırma [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Trakya Üniversitesi.
- Temizyürek, F., Şahbaz, N. K. ve Gürel, Z. (2021). *Çocuk edebiyatı* (2. baskı). Pegem Akademi.
- Tunnell, M. O., & Jacobs, J. S. (2013). The origins and history of American children's literature. *The Reading Teacher*, 67(2), 80-86. Erişim adresi: <https://doi.org/10.1002/trtr.1201>
- Türk Dil Kurumu. (2022). Büyük Türkçe Sözlük [Elektronik Versiyon]. 2022 yılında <https://sozluk.gov.tr/?kelime=> adresinden elde edilmiştir.
- Oğuzkan, A.F. (2001). *Çocuk edebiyatı* (7. baskı). Anı Yayıncılık.
- Okay, C. (1999). *Eski harfli çocuk dergileri*. Kitabevi.
- Okay, C. (2006). Eski Harfli Çocuk Dergileri. *Türkiye Araştırmaları Literatür Dergisi*, (7), 511-518. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/talid/issue/43472/530507>
- Özbay, M. (2006). *Türkçe özel öğretim yöntemleri*. Öncü Basımevi.
- Özkaya, S. D. (2020). 5, 6, 7 ve 8. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki dil bilgisi kazanımlarının ve sorularının yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre değerlendirilmesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Çankırı Karatekin Üniversitesi.
- Postman, N. (1999). *Çocukluğun yokoluşu* (K. İnal, çev.). İmge Kitabevi.
- Sarıyüce, H. L. (2012). Türk çocuk ve gençlik edebiyatı ansiklopedisi (1. baskı). Nar Yayınları.
- Sever, S. (2003). *Çocuk ve edebiyat*. Kök Yayıncılık.
- Sever, S. (2007). Çocuk edebiyatı öğretimi nasıl olmalıdır?. S. Sedat (Ed.), *II. ulusal çocuk ve gençlik edebiyatı sempozyumu* içinde (s.41-56). Ankara Üniversitesi Basımevi.

- Sincar, B. (2022). Fen Bilimleri ders kitabında bulunan Kimya ünitelerindeki bölüm sonu sorularının yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre incelenmesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Fırat Üniversitesi.
- Sönmez, H. (2017). Yenilenmiş Bloom Taksonomisine göre tasarlanan ortaokul Türkçe dersi öğretim programı (model önerisi) [Yayımlanmamış Doktora Tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Sur, E. (2022). Türkçe ders kitaplarında yer alan metin altı soruların yenilenmiş Bloom Taksonomisi'ne göre incelenmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 11(1), 430-451. Erişim adresi: <https://doi.org/10.15869/itobiad.952572>
- Şimşek, H. (2001). XIX. yüzyıl çocuk dergiciliği ve eğitsel işlevleri üzerine. *Milli Eğitim Dergisi*, 151, 1-9. Erişim adresi: https://www.academia.edu/9794161/XIX_Y%C3%BCzy%C4%B1l_%C3%87ocuk_Dergicili%C4%9Fi_ve_E%C4%9Fitsel_%C4%B0%C5%9Flevleri_%C3%9Czerine?bulkDownload=thisPaper-topRelated-sameAuthor-citingThis-citedByThis-secondOrderCitations&from=cover_page
- Şimşek, T. (2011). *Kuramdan uygulamaya çocuk edebiyatı*. Grafiker Yayınları.
- Şimşek, H. & Yıldırım, A. (2018). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri* (11. baskı). Seçkin Yayıncılık.
- Şirin, M. (2021). *Çocuk edebiyatına eleştirel bir bakış-Çocuk edebiyatı nedir ne değildir?* (3. baskı). Uçan At Yayınları.
- Tataroğlu, E. (2011). Görsel Sanatlar dersi kazanımlarının bilişsel-duyuşsal-psikomotor alan becerilerinin aşamalarına göre sınıflandırılması. *Milli Eğitim Dergisi*, 41(190), 122-144. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/milliegitim/issue/36192/406915>
- Tekercioğlu, H. (2019). *Türkçe ders kitaplarındaki bilişsel ve üstbilişsel işlevler üzerine bir değerlendirme* [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Ulum, H. (2017). MEB ilkokul 2,3 ve 4. Sınıf Türkçe ders ve çalışma kitaplarında yer alan etkinliklerin yenilenmiş Bloom Taksonomise göre incelenmesi [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Mersin Üniversitesi.
- Yalçın, A. ve Aytaş, G. (2016). *Çocuk edebiyatı* (8. baskı). Akçağ Yayınları.
- Yalın, H. İ. (1999). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Nobel Yayın Dağıtım.
- Yaşar, Ş. (2001). İlk çocuk dergilerinden Mümeyyiz [Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Yılar, Ö. ve Celepoğlu, A. (2015). Çocuk yayınları ve bu yayınlarda bulunması gereken temel unsurlar. Ö. Yılar ve L. Turan (Ed.), *Eğitim fakülteleri için çocuk edebiyatı* (5. baskı) içinde (s. 37-65). Pegem Akademi.
- Yıldırım, G. (2022). 2015 ve 2018 Hayat Bilgisi öğretim program kazanımlarının taksonomik incelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 51(233), 665-687. Erişim adresi: <https://doi.org/10.37669/milliegitim.793390>

Yıldırım, İ. O. (2013). *Eski harfli çocuk dergilerinden Resimli Dünya dergisi* [Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi]. Kilis 7 Aralık Üniversitesi.

Yıldız, D. ve Karaca, Ş. (2020). Çocuk dergileri üzerine bir inceleme. *Journal of Language Education and Research*, 6(2), 455-477. Erişim adresi: <https://doi.org/10.31464/jlere.719097>

İncelenen dergiler

Bilim Çocuk. (Ocak 2020). Sayı:265. TÜBİTAK. Erişim adresi: <https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf?dergiKodu=8&cilt=23&sayiid=1048&yil=2020&ay=1&mod=tum>

Bilim Çocuk. (Şubat 2020). Sayı:266. TÜBİTAK. Erişim adresi: <https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf?dergiKodu=8&cilt=23&sayiid=1051&yil=2020&ay=2&mod=tum>

Bilim Çocuk. (Mart 2020). Sayı:267. TÜBİTAK. Erişim adresi: <https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf?dergiKodu=8&cilt=23&sayiid=1054&yil=2020&ay=3&mod=tum>

Bilim Çocuk. (Nisan 2020). Sayı:268. TÜBİTAK. Erişim adresi: <https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf?dergiKodu=8&cilt=23&sayiid=1057&yil=2020&ay=4&mod=tum>

Bilim Çocuk. (Mayıs 2020). Sayı:269. TÜBİTAK. Erişim adresi: <https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf?dergiKodu=8&cilt=23&sayiid=1060&yil=2020&ay=5&mod=tum>

Bilim Çocuk. (Haziran 2020). Sayı:270. TÜBİTAK. Erişim adresi: <https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf?dergiKodu=8&cilt=23&sayiid=1063&yil=2020&ay=6&mod=tum>

Bilim Çocuk. (Temmuz 2020). Sayı:271. TÜBİTAK. Erişim adresi: <https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf?dergiKodu=8&cilt=23&sayiid=1066&yil=2020&ay=7&mod=tum>

Bilim Çocuk. (Ağustos 2020). Sayı:272. TÜBİTAK. Erişim adresi: <https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf?dergiKodu=8&cilt=23&sayiid=1069&yil=2020&ay=8&mod=tum>

Bilim Çocuk. (Eylül 2020). Sayı:273. TÜBİTAK. Erişim adresi: <https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf?dergiKodu=8&cilt=23&sayiid=1072&yil=2020&ay=9&mod=tum>

Bilim Çocuk. (Ekim 2020). Sayı:274. TÜBİTAK. Erişim adresi: <https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf?dergiKodu=8&cilt=23&sayiid=1075&yil=2020&ay=10&mod=tum>

Bilim Çocuk. (Kasım 2020). Sayı:275. TÜBİTAK. Erişim adresi: <https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf?dergiKodu=8&cilt=23&sayiid=1078&yil=2020&ay=11&mod=tum>

Bilim Çocuk. (Aralık 2020). Sayı:276. TÜBİTAK. Erişim adresi:
<https://services.tubitak.gov.tr/edergi/yazi.pdf?dergiKodu=8&cilt=23&sayiid=1081&yil=2020&ay=12&mod=tum>

7. EKLER

EK-1

Şekil 7.1. 268. sayıdaki Bilim Çocuk bilgi kartlarının ön yüzü

Şekil 7.2. 268. sayıdaki Bilim Çocuk bilgi kartlarının arka yüzü

Şekil 7.3. Bilim Çocuk dergisinin 273. sayısında verilen bulmaca kitapçığı

"Hatırlama" basamağına örnekler

Bilim Çocuk Dergisi, 272. sayı, Arka Kapak

3. Metabolizma hızımızın düşmemesi için düzenli beslenmeli ve gün içinde yeteri kadar su içmeliyiz.

a) Doğru b) Yanlış

Bilim Çocuk Dergisi, 266. sayı, 44. sayfa

"Anlama" Basamağına Örnek

Bilim Çocuk Dergisi, 272. sayı, Arka Kapak

"Uygulama" basamağına örnek

Kaç Eser?

Bu galeride mart ayında 85 eser vardı. Nisan ayında bazı eserler satıldı, 15 de yeni eser alındı. Mayıs ayındaysa 15 eser satılıp 45 yeni eser alındı. Haziran ayında galeride 120 eser varsa nisan ayında kaç eser satılmıştır?

Bilim Çocuk Dergisi, 269. sayı, 58. sayfa

"Analiz Etme" Basamağına Örnek

Bilim Çocuk Dergisi, 271. sayı, 59. sayfa

"Yaratma Basamağına Örnek

Bilim Çocuk Dergisi, 273. sayı, Arka Kapak

"Değerlendirme" Basamağına Örnek

Bilim Çocuk Dergisi, 269. sayı, Arka Kapak

Şekil 7.4. Bilim Çocuk dergisindeki bilişsel basamaklarla ilgili örnek sorular

KAYGINIZI DİLE GETİRİN

Belirli bir kaygıyı çok fazla düşünürsek, onun hakkında sık sık konuşursak kolayca o kaygının etkisine gireriz. Ancak onu düşünmemek için kendimizi zorlamak da onun daha fazla aklımıza gelmesine neden olabilir. "Ne karışık işmiş bu." diyorsunuz belki de. Şu şekilde basitleştirebiliriz: Kaygımıza ayıracağımız zamanı sınırlandırarak! Örneğin çok kaygılanan biriyseniz günde 15 dakikanızı kaygılarınıza ayırabilirsiniz. Bu süreç içinde onun hakkında konuşabilir, duygularınızı paylaşabilirsiniz. Ancak süre dolunca onu uğurlayın. Buna rağmen yine aklınıza gelirse kaygılarınızı not alın ve ertesi günkü 15 dakikalık sürede bunların üzerine düşünün.

Günün hangi 15 dakikasını kaygınız için ayırdığınızı aşağıya not edin.

Bilim Çocuk Dergisi, 267. sayı, 40. sayfa

Şekil 7.5. Bilim Çocuk dergisindeki duyuşsal alanın tepkide bulunma basamağı ile ilgili örnek soru

EK-6

1 Pipeti şişenin içine koyun ve pipetle su içmeyi deneyin. Neler gözlemlediniz?

2 Oyun hamurunu şişenin ağzını kapatmak üzere elinizle yassılaştırın.

3 Şişenin ağzını, pipetten su sızmayacak şekilde oyun hamuruyla sıkıca kapatın.

4 Pipetle su içmeyi deneyin. Neler oluyor?

Bilim Çocuk Dergisi, 267. sayı, 49. sayfa

Şekil 7.6. Bilim Çocuk dergisinde psikomotor alanın kılavuzla yapma basamağı ile ilgili örnek soru